

Valsts izglītības
satura centrs

SILTUMENERĢĒTIKA

PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS PARAUGS

**Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu
tehniķis**

LKI 4. līmenis

**Ūdens un kanalizācijas iekārtu
remontatslēdznieks**

LKI 3. līmenis

SASKAŅOTS
Izglītības un zinātnes ministrija

2022

Saturs

Profesionālās izglītības programmas mērķi.....	4
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnikas	4
Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	6
Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti	8
Profesionālās izglītības apguves iespējas	12
Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums	13
Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte.....	14
Moduļa “Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi” apraksts.....	15
Moduļa “Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi” saturs.....	15
Moduļa “Atslēdznieka darbi” apraksts.....	17
Moduļa “Atslēdznieka darbi” saturs	17
Moduļa “Materiālu virsmas apstrāde” apraksts	21
Moduļa “Materiālu virsmas apstrāde” saturs	21
Moduļa “Cauruļvadu savienojumu izgatavošana” apraksts.....	25
Moduļa “Cauruļvadu savienojumu izgatavošana” saturs	25
Moduļa “Inženiersistēmu cauruļvadu montāža” apraksts.....	29
Moduļa “Inženiersistēmu cauruļvadu montāža” saturs.....	29
Moduļa “Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija” apraksts	33
Moduļa “Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija” saturs.....	33
Moduļa “Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija” apraksts	37
Moduļa “Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija” saturs	37
Moduļa “Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija” apraksts.....	41
Moduļa “Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija” saturs	41
Moduļa “Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā” apraksts	45
Moduļa “Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā” saturs	45
Moduļa “Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija” apraksts.....	48
Moduļa “Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija” saturs.....	48
Moduļa “Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse” apraksts	51
Moduļa “Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse” saturs.....	52
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana” apraksts	54
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana” saturs	54
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana” apraksts.....	57
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana” saturs	57
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole” apraksts	59
Moduļa “Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole” saturs.....	59
Moduļa “Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas” apraksts	62
Moduļa “Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas” saturs	62

Moduļa "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apraksts	65
Moduļa "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" saturs	65
Moduļa "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse" apraksts.....	67
Moduļa "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse" saturs	68
Moduļa "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" apraksts.....	70
Moduļa "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" saturs	70
Moduļa "Lodēšana un alvošana" apraksts	73
Moduļa "Lodēšana un alvošana" saturs.....	73
Moduļa "Cauruļvadu un iekārtu stropēšana" apraksts.....	76
Moduļa "Cauruļvadu un iekārtu stropēšana" saturs.....	76
Moduļa "Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža" apraksts.....	79
Moduļa "Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža" saturs	79
Moduļa "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība" apraksts.....	82
Moduļa "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība" saturs	82
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts	86
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs.....	87
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) apraksts	94
Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) saturs.....	94
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts	98
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs.....	99
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) apraksts	101
Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) saturs.....	102
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts.....	104
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs.....	105
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (2. līmenis) apraksts.....	108
Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (2. līmenis) saturs.....	109
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts	111
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs.....	112
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) apraksts	115
Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) saturs.....	115
Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta kursa “Dabaszinības” apraksts	119
Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta kursa “Dabaszinības” saturs.....	119
Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi.....	128

Profesionālās izglītības programmas mērķi

Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis

Izglītības procesā sagatavot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķi, kurš spēs veikt ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu profilaktisko novērtēšanu un plānot to apkopes un uzturēšanas darbus, kā arī organizēt un veikt ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu būvniecības, ekspluatācijas, bojājumu identifikācijas, diagnostikas un remonta darbus un saskaņā ar iekārtu un sistēmu ekspluatācijas noteikumiem nodrošināt ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu optimālu darba režīmu.

Izglītības procesa rezultātā dod iespējas apgūt profesionālās, vispārējās un mūžizglītības kompetences:

- 1.** Sagatavot centralizētās ūdensapgādes sistēmas tehniskā stāvokļa un darbības profilaktisko novērtējumu.
- 2.** Sagatavot centralizēto notekūdeņu un kanalizācijas savākšanas sistēmu un attīrīšanas ietaišu tehniskā stāvokļa un darbības profilaktisko novērtējumu.
- 3.** Sagatavot ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēmas tehniskā stāvokļa un darbības profilaktisko novērtējumu.
- 4.** Sagatavot decentralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas ietaišu tehniskā stāvokļa un darbības profilaktisko novērtējumu.
- 5.** Plānot ūdenssaimniecības iekārtu un sistēmu uzturēšanas darbu veikšanai nepieciešamos resursus.
- 6.** Sagatavot veicamo būvdarbu grafiku.
- 7.** Nodrošināt veicamajam darbam nepieciešamo materiālu, instrumentu un iekārtu piegādi.
- 8.** Iegūt darbu veikšanai nepieciešamās atļaujas.
- 9.** Veikt darbā iesaistītā personāla instruktāžu.
- 10.** Kontrolēt būvdarbu izpildes kvalitāti.
- 11.** Informēt iesaistītās puses par veicamajiem/paveiktajiem darbiem.
- 12.** Sagatavot ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu tehnisko apkopju plānu.
- 13.** Veikt ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu tehniskās apkopes.
- 14.** Nodrošināt ūdenssaimniecības iekārtu un sistēmu darbības tehnoloģisko procesu.
- 15.** Nodrošināt avārijas seku lokalizāciju un likvidēšanu.
- 16.** Veikt ūdenssaimniecības sistēmu vizuālo un tehnisko novērtēšanu un diagnostiku.
- 17.** Nodrošināt tehnisko apkopju dokumentācijas aktualizēšanu.
- 18.** Iepazīties ar remontdarba uzdevumu.
- 19.** Noteikt remontam nepieciešamos materiālus, instrumentus un palīgiekārtas.

20. Organizēt remontam nepieciešamo materiālu un iekārtu piegādi.
21. Organizēt bojājumu un defektu novēršanu.
22. Atjaunot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu darbību.
23. Aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju.
24. Ievērot darba aizsardzības prasības.
25. Pildīt vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
26. Ievērot ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasības.
27. Ievērot elektroķīmiskās un elektrodrošības prasības.
28. Sagatavot darba vietu drošai un ērtai darba izpildei.
29. Nodrošināt ķīmisko vielu glabāšanu un pielietošanu ievērojot drošības datu lapā noteiktās prasības.
30. Šķirot darba procesā radītos atkritumus.
31. Sniegt pirmo palīdzību nelaimes gadījumā.
32. Rīkoties ārkārtas situācijās.
33. Lietot atbilstošus individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.
34. Sazināties valsts valodā.
35. Pielietot svešvalodas profesionālo darba uzdevumu veikšanā.
36. Pielietot matemātikas un dabas zinību pamatprincipus profesionālajā darbībā.
37. Sadarboties, ievērojot pozitīvas saskarsmes principus.
38. Lietot informācijas tehnoloģijas dokumentu sagatavošanai.
39. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.
40. Pilnveidot profesionālās prasmes un iemaņas.

Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks

Izglītības procesā sagatavot ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieku, kurš spēs veikt ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu darbības uzraudzību, regulēšanu, bojājumu identifikāciju un diagnostiku, montāžas/demontāžas un remonta darbus un saskaņā ar iekārtu un sistēmu ekspluatācijas noteikumiem nodrošināt to optimālu darba režīmu.

Izglītības procesa rezultātā dod iespējas apgūt profesionālās, vispārējās un mūžizglītības kompetences:

- 1.** Iepazīties ar ūdenssaimniecības sistēmu un iekārtu tehnisko dokumentāciju.
- 2.** Iepazīties ar ūdenssaimniecības iekārtu ekspluatācijas vai montāžas/demontāžas darba uzdevumu.
- 3.** Izvēlēties darba uzdevuma izpildei nepieciešamos instrumentus, mērierīces un palīgierīces.
- 4.** Lietot atbilstošās mērierīces un pārbaudes iekārtas.
- 5.** Izvēlēties darba uzdevuma veikšanai nepieciešamos materiālus.
- 6.** Iepazīties ar ēkas iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu shēmām.
- 7.** Veikt ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas/demontāžas darbus.
- 8.** Pārbaudīt veiktā darba kvalitāti.
- 9.** Iestatīt ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtas un sistēmas.
- 10.** Pārbaudīt ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu gatavību darbam.
- 11.** Veikt ēkas ūdens apgādes un kanalizācijas iekšējo sistēmu montāžu/demontāžu.
- 12.** Veikt ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu regulāro apsekošanu un pārbaudes.
- 13.** Veikt ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu plānotos apkopes darbus.
- 14.** Veikt ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu diagnostiku.
- 15.** Novērst ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu bojājumus un defektus.
- 16.** Atjaunot ūdens apgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu darbību pēc plānotās pārbaudes vai avārijas apstāšanās.
- 17.** Nodrošināt ēkas ūdens apgādes un kanalizācijas iekšējo sistēmu ekspluatāciju.
- 18.** Aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju.
- 19.** Iepazīties ar iekārtu un detaļu rasējumiem.
- 20.** Izvēlēties veicamajam darbam atbilstošos atslēdznieka instrumentus.

- 21.** Izvēlēties atbilstošo atslēdznieka darba paņēmieni.
- 22.** Izgatavot vienkāršas detaļas.
- 23.** Veikt vienkāršos materiālu apstrādes darbus.
- 24.** Sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.
- 25.** Sadarboties ar kolēģiem un profesionālajā darbībā iesaistītajām institūcijām.
- 26.** Lietot informācijas tehnoloģijas dokumentu sagatavošanai.
- 27.** Ievērot darba tiesiskās attiecības.
- 28.** Pilnveidot profesionālās prasmes un iemaņas.
- 29.** Ievērot darba aizsardzība prasības.
- 30.** Ievērot ugunsdrošības prasības.
- 31.** Ievērot elektroķīmiskās un elektrodrošības prasības.
- 32.** Lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.
- 33.** Sagatavot darba vietu drošai darba izpildei.
- 34.** Pildīt vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
- 35.** Nodrošināt ķīmisko vielu glabāšanu un pielietošanu, ievērojot drošības datu lapā noteiktās prasības.
- 36.** Nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai.

Profesionālās izglītības programmas sasniedzamie mācīšanās rezultāti

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis
LKI līmenis	LKI 3. līmenis	LKI 4. līmenis
Profesionālās kvalifikāciju sasniedzamie mācīšanās rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Raksturot ar inženiersistēmu montāžu saistītos būvniecības procesus. ▪ Raksturot būvuzņēmumu veidus. ▪ Raksturot inženiertehniskās sistēmas (ārējās ūdens apgādes un kanalizācijas, iekšējās ūdens apgādes un kanalizācijas, sanitārtehnisko iekārtu, apkures, ārējās un iekšējās gāzapgādes, ārējās siltumapgādes, ugunsdzēsības, kondicionēšanas un aukstumiekārtu, vēdināšanas sistēmas). ▪ Raksturot galvenos cauruļvadu iebūves veidus. ▪ Izvērtēt ar inženiersistēmu būvdarbu un cauruļvadu iebūvi saistītos darba vides riska faktoros ▪ Griezt ārējās un iekšējās vītnes ar vītņurbjiem, vītņu ripām un griežņiem. ▪ Liekt materiālu virsmas un detaļas. ▪ Taisnot materiālu virsmas. ▪ Zāgēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus. ▪ Blīvēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus. ▪ Strādāt ar elektriskajiem un pneimatiskajiem rokas instrumentiem, izmantojot drošus darba paņēmienus. ▪ Attīrīt materiālu virsmas. ▪ Slīpēt metālu virsmas un detaļas. ▪ Krāsot materiālu virsmas. ▪ Lasīt savienojuma rasējumu un tehnoloģisko dokumentāciju cauruļvadu savienojuma izgatavošanai. ▪ Lasīt informāciju par cauruļvadu savienojuma izgatavošanas tehnoloģisko procesu. ▪ Izvēlēties darba veikšanai atbilstošo atslēdznieka darba paņēmieni. ▪ Veidot cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus. ▪ Pārbaudīt izgatavotā cauruļvada konstruktīvā elementa un savienojuma atbilstību rasējumam. ▪ Iekārtot ergonomiski organizētu darbavietu. ▪ Lasīt inženiersistēmu un iekārtu tehniskās shēmas un kopsalikuma rasējumus. ▪ Izvēlēties cauruļvadu, gaisa vadu materiālus, noslēdzošo un regulēšanas armatūru un to montāžas vietu. ▪ Aprēķināt montāžas darba veikšanai nepieciešamo materiālu daudzumu un apjomu. ▪ Montēt cauruļvadus, gaisa vadus, to stiprinājumus atbilstoši tehniskā projekta un cauruļu ražotāja prasībām. ▪ Izolēt dažādu materiālu cauruļvadus un gaisa vadus. ▪ Vizuāli un mehāniski pārbaudīt izpildītā montāžas darba kvalitāti. ▪ Novērst montāžas darbu neatbilstību. ▪ Lietot ārējo ūdensapgādes sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt ārējo ūdensapgādes sistēmu tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. ▪ Montēt vai demontēt ārējās ūdensapgādes sistēmas un to elementus. ▪ Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. ▪ Veikt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. 	

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izvēlēties, komplektēt un uzglabāt montāžas un remonta materiālus. ▪ Patstāvīgi nodrošināt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu. ▪ Lietot ārējo kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. ▪ Montēt vai demontēt ārējās kanalizācijas sistēmas un to elementus. ▪ Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. ▪ Veikt ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. ▪ Izvēlēties, komplektēt un uzglabāt montāžas un remonta materiālus. ▪ Patstāvīgi nodrošināt ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu. ▪ Lietot ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. ▪ Montēt vai demontēt ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un to elementus. ▪ Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. ▪ Veikt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. ▪ Izvēlēties ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāžas un remonta materiālus. ▪ Patstāvīgi nodrošināt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu. ▪ Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamus instrumentus, ievērojot darba aizsardzības prasības ▪ Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamus mehānismus, ievērojot darba aizsardzības prasības. ▪ Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamās mērierīces un pārbaudes iekārtas, ievērojot darba aizsardzības prasības. ▪ Operatīvi reaģēt un rīkoties avārijas situācijās. ▪ Noteikt precīzu avārijas vietu un apjomu. ▪ Patstāvīgi norobežot un uzraudzīt avārijas vietu. ▪ Lokalizēt avāriju, novērst tās sekas, ievērojot drošus darba paņēmienus. ▪ Sagatavot avārijas tehnisko dokumentāciju. ▪ Izvērtēt cauruļu metināšanas darbu specifiskai raksturīgus darba vides riska faktorus. ▪ Lasīt cauruļu metināšanai nepieciešamo tehnisko dokumentāciju. ▪ Sagatavot instrumentus, detaļas un konstrukcijas cauruļu metināšanai. ▪ Vizuāli pārbaudīt metināto cauruļu savienojumu šuvju kvalitāti. ▪ Lasīt lodēšanai un alvošanai nepieciešamo tehnisko dokumentāciju. ▪ Atšķirt lodēšanā un alvošanā izmantojamus materiālus, palīgmateriālus un to īpašības. ▪ Izvēlēties nepieciešamos instrumentus un palīgerīces lodēšanai /alvošanai un izmantot atbilstošās iekārtas. 	

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pārbaudīt metāla detaļas un virsmas atbilstību lodēšanas alvošanas darbu veikšanai. ▪ Lodēt /alvot metāla virsmas un detaļas un noteikt lodēšanas / alvošanas kvalitāti. ▪ Izvēlēties atbilstošas palīgierīces inženiersistēmu iekārtu un materiālu pārvietošanai ar kravas celtniem. ▪ Izpildīt stropēšanas darbus, lai iekrautu un izkrautu inženiersistēmu iekārtas un materiālus no transporta līdzekļiem, un novietotu noliktavā vai būvlaukumā. ▪ Izpildīt stropēšanas darbus, lai novietotu inženiersistēmu iekārtas montāžai paredzētajās vietās. ▪ Novērtēt iekārtu, cauruļvadu un citu materiālu stropējuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām. ▪ Lasīt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžai atbilstošo darbu veikšanas projekta dokumentāciju. ▪ Izvēlēties montēšanas iekārtas, darbarīkus, cauruļvadus, noslēdzošo un regulēšanas armatūru, kā arī to montāžas veidu. ▪ Montēt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu. ▪ Pārbaudīt samontētās ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas un to palīgiekārtas, novērst atklātos defektus, kā arī dokumentēt pārbaudes rezultātus. ▪ Novērtēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārbaužu rezultātus un konstatēt neatbilstību cēloņus. ▪ Analizēt notekūdeņu attīrīšanas sistēmā notiekošos mikrobioloģiskos procesus. ▪ Veikt aprēķinus bioloģisko procesu izmantošanai ūdens attīrīšanā. ▪ Apkalpot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu vadības un uzskaites sistēmu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analizēt informāciju par veicamajiem iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbiem, izmantojot veicamo darbu tehnisko dokumentāciju. ▪ Izstrādāt darba uzdevumus atbilstoši veicamo montāžas, ekspluatācijas un apkopes darbu specifikai. ▪ Noteikt iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu un kvalifikāciju. ▪ Izstrādāt iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu secību. ▪ Izstrādāt un saskaņot iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanas kalendāro grafiku. ▪ Saskaņot veicamos darbus ar iesaistītajām organizācijām un personām. ▪ Noteikt un komplektēt darba izpildei nepieciešamos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus. ▪ Organizēt darba veikšanas vietas sagatavošanu, aprīkojot to ar tehniskajiem līdzekļiem. ▪ Iepazīstināt darbiniekus ar veicamo darbu un darba

Profesionālās kvalifikācijas nosaukums	<p style="text-align: center;">Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pieņemt montāžas, remonta un ekspluatācijas darbiem atbilstošos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas pēc kvalitātes un kvantitātes, kā arī tos atbilstoši uzglabāt. ▪ Aprēķināt izmaksas vienkāršās būvniecības tāmēs un sagatavot tāmi ▪ Sagatavot dokumentāciju inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā. ▪ Instruēt inženiersistēmu objekta lietotāju. ▪ Organizēt darbavietas sakārtošanu pēc montāžas vai remontdarbu veikšanas. ▪ Plānot un organizēt ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un uzturēšanas darbus. ▪ Sagatavot drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas, apkopes un remonta darbiem, ievērojot darba aizsardzības prasības. ▪ Vadīt un kontrolēt ārējo un ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbus. ▪ Izvērtēt ūdenssaimniecības darbiem raksturīgus darba vides riska faktoros. ▪ Organizēt darbu veikšanas vietas sakārtošanu pēc montāžas vai remonta darbu veikšanas. ▪ Sagatavot dokumentāciju ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu nodošanai ekspluatācijā, ievērojot normatīvo aktu prasības, un nodot objektu ekspluatācijā 	<p style="text-align: center;">Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis</p> <p>instrukcijās noteiktajām prasībām.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Informēt iesaistītās organizācijas un personas par veicamajiem darbiem un saskaņot to apjomu un ilgumu. ▪ Organizēt brīdinājuma zīmju izvietošanu objektā. ▪ Pārraudzīt inženiersistēmu un iekārtu būvdarbus. ▪ Vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu ekspluatācijas darbus. ▪ Vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu remonta darbus. ▪ Pārbaudīt izpildīto darbu kvalitāti atbilstoši kvalitātes vadības procedūrai. ▪ Identificēt un novērst inženiersistēmās un iekārtās veikto darbu neatbilstību. ▪ Nodrošināt avārijas seku lokalizāciju un likvidēšanu, lietojot avārijas apjomam un bīstamībai atbilstošus paņēmienus un metodes.
---	--	--

Profesionālās izglītības programmas īstenošanai obligātie vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu pamatkursi un padziļinātie kursi

- Latviešu valoda I un Literatūra I (optimālais līmenis);
- Matemātika I (optimālais līmenis);
- Svešvaloda I (B2);
- Sports (vispārīgais līmenis);
- Sociālās zinības un vēsture (vispārīgais līmenis);
- Svešvaloda (B1);
- Dabaszinības (vispārīgais līmenis);

- Fizika I (optimālais līmenis)
- Valsts aizsardzības mācība (kurss obligāts no 2024.gada 1.septembra saskaņā ar "Valsts aizsardzības mācības un Jaunsardzes likums" prasībām).

Profesionālās izglītības apguves iespējas

Profesionālās izglītības programmas veids (turpmāk – programma)		Profesionālās vidējās izglītības programma		Arodizglītības programma		Profesionālās tālākizglītības programma
Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	-		Pamatizglītība	Vidējā izglītība	Pamatizglītība
	Programmas īstenošanas ilgums gados			3 gadi	1 gads	-
	Programmas īstenošanas ilgums stundās			4250 stundas	1560 stundas	640 stundas
	LKI līmenis			LKI 3. līmenis		LKI 3. līmenis
	Izglītības klasifikācijas kods			32 522 06 1	35a 522 06 1	20T 522 06 1
Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	Pamatizglītība	Vidējā izglītība	-		Vidējā izglītība
	Programmas īstenošanas ilgums gados	4 gadi	1,5 gads			-
	Programmas īstenošanas ilgums stundās	5736 stundas	2120 stundas			960 stundas
	LKI līmenis	LKI 4. līmenis				LKI 4. līmenis
	Izglītības klasifikācijas kods	33 522 06 1	35b 522 06 1			30T 522 06 1

Profesionālās izglītības programmas parauga īstenošanas plānojums

LKI līmenis/ Kvalifikācijas nosaukums	Kurss (ja attiecināms)	Profesionālo kompetenču moduļi	Mūžizglītības kompetenču moduļi (līmenis)	Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmetu pamatkursi un padziļinātie kursi (ja attiecināmi)
		Nosaukums (NP*, ja attiecināms)		Nosaukums (apgaves līmenis) (NP*-tā gads, ja attiecināms)
LKI 3. līmenis / Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks	1. kurss	Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi (NP) Atslēdznieka darbi Materiālu virsmas apstrāde Cauruļvadu savienojumu izgatavošana Inženiersistēmu cauruļvadu montāža	Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis) Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. un 2. līmenis)	Latviešu valoda I un Literatūra I (optimālais) (NP-3. kursā) Matemātika I (optimālais) (NP-3. kursā)
	2. kurss	Inženiersistēmu cauruļvadu montāža (NP) Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija (NP) Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā	Valodas, kultūras izpratne un izpaušmes (1. līmenis) Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)	Svešvaloda I (B2) (NP-3. kursā) Sports (vispārīgais) Sociālās zinības un vēsture (vispārīgais) Svešvaloda (B1)
	3. kurss	Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija (NP) Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse ¹	Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis) Valodas, kultūras izpratne un izpaušmes (2. līmenis) Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)	Dabaszinības (vispārīgais) Fizika I (optimālais) Valsts aizsardzības mācība
	4. kurss	Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai ² Lodēšana un alvošana ² Cauruļvadu un iekārtu stropēšana ² Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža ² Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība ² Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse		Matemātika II (augstākais) vai Fizika II (augstākais)

*NP – noslēguma pārbaudījums

¹Profesionālās kompetences modulis, kuru īsteno profesionālās kvalifikācijas ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks (LKI 3.līmenis) ieguvei.

²Profesionālās kompetences izvēlēs moduļi

Modulārās profesionālās izglītības programmas parauga moduļu karte

C		Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai	Lodēšana un alvošana	Cauruļu un iekārtu stropēšana	Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība
	Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. un 2. līmenis)	Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā	Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa prakse			
B	Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. un 2. līmenis)	Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse	Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana	Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana	Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole	Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas
	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. un 2. līmenis)	Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija	Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija	Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija	Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā	Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija
A	Sabiedrības un cilvēka drošība (1. un 2. līmenis)	Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi	Atslēdznieka darbi	Materiālu virsmas apstrāde	Cauruļvadu savienojumu izgatavošana	Inženiersistēmu cauruļvadu montāža

Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks (LKI 3. līmenis)

Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis (LKI 4. līmenis)

Moduļa "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas veidot izpratni par inženiersistēmu montāžu un ar to saistītiem būvniecības procesiem, par cauruļvadu iebūvi, kā arī ar inženiersistēmu būvdarbu un cauruļvadu iebūvi saistītiem darba vides riska faktoriem
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Raksturot ar inženiersistēmu montāžu saistītos būvniecības procesus. 2. Raksturot būvuzņēmumu veidus. 3. Raksturot inženiertehniskās sistēmas (ārējās ūdensapgādes un kanalizācijas, iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas, sanitārtehnisko iekārtu, apkures, ārējās un iekšējās gāzapgādes, ārējās siltumapgādes, ugunsdzēsības, kondicionēšanas un aukstumiekārtu, vēdināšanas sistēmas). 4. Raksturot galvenos cauruļvadu iebūves veidus. 5. Izvērtēt ar inženiersistēmu būvdarbu un cauruļvadu iebūvi saistītos darba vides riska faktoros.
Moduļa ieejas nosacījumi	Iegūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu: 1. Iesniedz izpildīto praktisko darbu mapi. 2. Kārtā ieskaiti par veicamo darbu secību atbilstoši būvdarbu tehnoloģijai. Izglītojamajiem ir būvdarbu saraksts un inženierkomunikāciju darbu saraksts. Izmantojot abus sarakstus, izglītojamie atbilstošā secībā sakārto veicamo darbus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi" ir A daļas modulis. Modulis ir ieejas nosacījums moduļu "Atslēdznieka darbi" un "Materiālu virsmas apstrāde" apguvei. Moduli apgūst Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: raksturot ar inženiersistēmu montāžu saistītos būvniecības procesus. Zina: būves dzīves ciklu, ar inženiersistēmu montāžu saistītos būvniecības procesa posmus un to secību, būvniecības veidus.	15% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc būvdarbu veikšanas secību inženiersistēmu montāžas darbu koordinēšanai.	Raksturo un pamato būvniecības procesu secību.

Izprot: būvniecības procesus, to savstarpējo sasaisti.			
2. Spēj: raksturot būvuzņēmumu veidus. Zina: būvuzņēmumu veidus, to specializāciju un būtiskākās darbības atšķirības. Izprot: uzņēmumu specializācijas nozīmi dažādu būvdarbu izpildē.	15% no moduļa kopējā apjoma	Atšķir būvuzņēmumu darbības veidus un raksturo tos. izmantojumu.	Izvēlas un analizē būvuzņēmumu darbības veidus un jaunāko tehnoloģiju izmantošanas iespējas.
3. Spēj: raksturot inženiertehniskās sistēmas (ārējās ūdensapgādes un kanalizācijas, iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas, sanitārtehnisko iekārtu, apkures, ārējās un iekšējās gāzapgādes, ārējās siltumapgādes, ugunsdzēsības, kondicionēšanas un aukstumiekārtu, vēdināšanas sistēmas). Zina: ārējās un iekšējās inženiertehniskās sistēmas. Izprot: inženiertehnisko sistēmu nozīmi un izmantošanas nepieciešamību.	30% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo inženiersistēmu montāžas specifiku.	Izvēlas un pamato nepieciešamo inženiersistēmu montāžas veidu konkrēta darba veikšanai.
4. Spēj: raksturot galvenos cauruļvadu iebūves veidus. Zina: galvenos cauruļvadu iebūves veidus (gruntī, sienās, grīdā u.c.) un to izmantojumu. Izprot: būvdarbu un cauruļvadu iebūves daudzveidību un to atšķirības, kā arī dažādu celtniecības darbu specifiku.	25% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst būvdarbu un cauruļvadu iebūves noteikumus atkarībā no izmantotās metodes un novietojuma.	Izvēlas un analizē cauruļu iebūves metodes un pamato objektā izmantoto metodi.
5. Spēj: izvērtēt ar inženiersistēmu būvdarbu un cauruļvadu iebūvi saistītos darba vides riska faktorus. Zina: darba vides riska faktorus inženiersistēmu būvniecībā, to identificēšanas un novēršanas paņēmienus. Izprot: inženiersistēmu būvdarbu vides riska faktoru ietekmi uz veselību, vidi, ugunsdrošību un elektrodrošību.	15% no moduļa kopējā apjoma	Nosaka darba vides riska faktorus, ievēro drošu darba vidi, veicot inženiersistēmu montāžas darbus.	Nosaka darba vides riska faktorus, ievēro drošu darba vidi, veicot inženiersistēmu montāžas darbus. Izstrādā un izskaidro darba vides riska novēršanas pasākumus, pamatojot to nepieciešamību.

Moduļa "Atslēdznieka darbi" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas griezt, liekt, taisnot, zāgēt un blīvēt inženiersistēmās izmantotos materiālus, lietojot atslēdznieka instrumentus, iekārtas un tehnoloģiskos paņēmienus
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Griezt ārējās un iekšējās vītnes ar vītņurbjiem, vītņu ripām un griežņiem. 2. Liekt materiālu virsmas un detaļas. 3. Taisnot materiālu virsmas. 4. Zāgēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus. 5. Blīvēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Atslēdznieka darbi" apguves rezultātā izglītojamais atbilstoši uzdevumam veic darbgaldu, palīgierīču un instrumentu sagatavošanu droša darba veikšanai, veic zāgēšanu, blīvēšanu, taisnošanu, liec materiālu virsmas un detaļas, pārbauda izgatavotās detaļas tehnisko un kvalitātes rādītāju atbilstību tehnoloģiskajām prasībām, ievērojot drošus darba paņēmienus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Atslēdznieka darbi" ir A daļas modulis. To apgūst paralēli modulim "Materiālu virsmas apstrāde" un tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" apguvei. Moduli apgūst Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie

Moduļa "Atslēdznieka darbi" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: griezt ārējās un iekšējās vītnes ar vītņu urbjiem, vītņu ripām un griežņiem.</p> <p>Zina: vītņu veidus, darba režīma izvēli atkarībā no instrumentu veidiem, darba drošības prasības.</p> <p>Izprot: vītņu profilu veidošanas procesu, vītņu īpatnības un iegūšanas metodes.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Uzgriež vītņi ar vītņu ripām. Uzgriež vītņi ar vītņu griežņiem. Iegriež vītņi ar vītņu urbjiem. Iegriež vītņi ar vītņu izvērpošanas griežņiem.</p>	<p>Uzgriež vītņi ar vītņu ripām, kontrolē un veic koriģēšanu vītņu ripas stiprināšanai. Uzgriež vītņi ar vītņu griežņiem, kontrolē un koriģē darba procesu. Iegriež vītņi ar vītņu urbjiem, izvēlas smērvielu atbilstoši apstrādājamajam materiālam.</p>

			Iegriež vītņi ar vītņu izvirpošanas griežņiem un rotējošām griežņu galvām.
<p>2. Spēj: liekt materiālu virsmas un detaļas.</p> <p>Zina: liekšanas instrumentus un darbgaldus, to izmantošanu, darba drošības prasības.</p> <p>Izprot: liekšanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Izskaidro un izplāno metāla liekšanas darbu gaitu un secību. Atpazīst un sagatavo metāla liekšanā izmantojamus instrumentus, izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus. Nosauc darbgalda uzbūvi un tā darbības principus, darbgalda aprīkojumu un palīgierīces, to izmantošanas paņēmienus. Liec metāla caurules, ievērojot drošus darba paņēmienus. Liec metāla loksnes, ievērojot drošus darba paņēmienus. Atpazīst un izvēlas nepieciešamās metāla liekšanas matricas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Izskaidro un izplāno metāla liekšanas darbu gaitu un secību, pamatojot izplānoto metāla liekšanas procesu. Izskaidro instrumentu izmantošanas paņēmieni atbilstību un sagatavo tos metāla liekšanai un droša darba veikšanai, kontrolē un koriģē darba procesu. Raksturo darbgalda uzbūvi un tā darbības principus. Izskaidro un raksturo darbgalda aprīkojuma un palīgierīču izmantošanas paņēmienus, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu. Liec metāla caurules, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu. Liec metāla loksnes, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu. Izvēlas nepieciešamās metāla liekšanas matricas, pamatojot savu izvēli, kontrolē un koriģē darba procesu.</p>
<p>3. Spēj: taisnot materiālu virsmas.</p> <p>Zina: taisnošanas instrumentus, to izmantošanu.</p> <p>Izprot: taisnošanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc taisnošanā izmantojamus instrumentus un izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus. Sagatavo taisnošanas instrumentus droša darba veikšanai. Izskaidro taisnošanas darbu gaitu un secību. Izstrādā darba plānu droša taisnošanas procesa veikšanai. Taisno metāla virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Izskaidro instrumentu izmantošanas paņēmieni atbilstību un izmanto instrumentus, ievērojot drošus darba paņēmienus. Sagatavo taisnošanas instrumentus droša darba veikšanai, kontrolē un koriģē darba procesu. Izskaidro un pamato taisnošanas darbu gaitu un secību. Izstrādā un izskaidro darba plānu droša taisnošanas procesu veikšanai.</p>

			Taisno metāla detaļas, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.
<p>4. Spēj: zāģēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus.</p> <p>Zina: zāģēšanas instrumentus, to izmantošanu.</p> <p>Izprot: zāģēšanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	<p>Sagatavo cauruļvadu zāģēšanas instrumentus darbam, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Atpazīst cauruļvadu zāģēšanā izmantojamās instrumentus, sagatavo un izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izskaidro un izplāno cauruļvadu zāģēšanas darbu gaitu un secību.</p> <p>Atpazīst un izmanto cauruļvadu zāģēšanas tehniku.</p> <p>Zāģē cauruļvadus, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Sagatavo cauruļvadu zāģēšanas instrumentus darbam, ievērojot drošus darba paņēmienus, kā arī kontrolē un koriģē darba procesu darba vietā.</p> <p>Izskaidro instrumentu izmantošanas paņēmieni atbilstību, sagatavo cauruļvadu zāģēšanas instrumentus un tos izmanto, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Izskaidro un pamato cauruļvadu zāģēšanas darbu gaitu un secību, pamatojot izplānoto cauruļvadu zāģēšanas procesu.</p> <p>Izmanto cauruļvadu zāģēšanas tehniku, pamatojot tās izvēli atbilstoši darba uzdevumam.</p> <p>Zāģē cauruļvadus, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p>
<p>5. Spēj: blīvēt cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus.</p> <p>Zina: blīvēšanas instrumentus un materiālus, to izmantošanu.</p> <p>Izprot: blīvēšanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu un materiālu ekspluatācijas noteikumus.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Montē izjaucamus un neizjaucamus cauruļvadu savienojumus, apraksta savienojumu montāžas darbu tehnoloģijas un montāžas instrumentus.</p> <p>Piemēro darba drošības noteikumus cauruļvadu savienojumu montēšanas darbos.</p> <p>Nosaka instrumentu un materiālu veidus un īpašības.</p> <p>Blīvē cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Patstāvīgi montē izjaucamus un neizjaucamus cauruļvadu savienojumus, izskaidro savienojumu montāžas tehnoloģijas, pamato savienojumu montāžas instrumentu lietojumu.</p> <p>Piemēro darba drošības noteikumus cauruļvadu savienojumu montēšanas darbos un izskaidro to ievērošanas nepieciešamību.</p> <p>Nosaka un raksturo materiālu un instrumentu veidus un īpašības.</p> <p>Blīvē cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p>

Moduļa "Materiālu virsmas apstrāde" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas apstrādāt materiālu virsmas, izmantojot dažādus apstrādes paņēmienus un metodes.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Strādāt ar elektriskajiem un pneimatiskajiem rokas instrumentiem, izmantojot drošus darba paņēmienus. 2. Attīrīt materiālu virsmas. 3. Slīpēt metālu virsmas un detaļas. 4. Krāsot materiālu virsmas.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Inženiersistēmu izbūves pamatprocesi".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Materiālu virsmas apstrāde" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – praktisko darbu: izglītojamie saņem detaļu, kurai nepieciešams attīrīt, slīpēt un krāsot virsmu. Darbu veic, lietojot elektriskos, pneimatiskos un rokas instrumentus, izmantojot drošus darba paņēmienus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Materiālu virsmas apstrāde" ir A daļas modulis. To apgūst paralēli modulim "Atslēdznieka darbi", un tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" apguvei. Moduli apgūst Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie.

Moduļa "Materiālu virsmas apstrāde" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: strādāt ar elektriskajiem un pneimatiskajiem rokas instrumentiem, izmantojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Zina: bīstamību un tās novēršanas paņēmienus darbā ar elektriskajiem un pneimatiskajiem rokas instrumentiem.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Apraksta darba drošības noteikumus materiālu virsmu apstrādes darbos.</p> <p>Nosauc atslēdznieka elektriskos rokas instrumentus un izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Nosauc atslēdznieka pneimatiskos rokas instrumentus un izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Izskaidro darba drošības noteikumus un to ievērošanas nepieciešamību materiālu virsmu apstrādes darbos.</p> <p>Izvēlas un izmanto nepieciešamos elektriskos rokas instrumentus materiālu virsmu apstrādes darbos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izvēlas un izmanto nepieciešamos pneimatiskos rokas instrumentus materiālu virsmu apstrādes darbos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>

<p>Izprot: atbildību par savu un citu nodarbināto drošību un veselību, strādājot ar rokas instrumentiem.</p>			
<p>2. Spēj: attīrīt materiālu virsmas.</p> <p>Zina: attīrīšanas instrumentus un līdzekļus, materiālu virsmas attīrīšanas metodes.</p> <p>Izprot: attīrīšanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst un nosauc virsmu attīrīšanas darbos izmantojamus instrumentus.</p> <p>Atpazīst un nosauc palīgierīces virsmu attīrīšanas darbiem.</p> <p>Izvēlas darba uzdevumam atbilstošus instrumentus un palīgierīces virsmu attīrīšanai.</p> <p>Nosauc dažādu virsmu attīrīšanas paņēmienus.</p> <p>Sagatavo virsmas attīrīšanai. Lieto virsmai atbilstošus attīrīšanas paņēmienus.</p> <p>Lieto drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Atpazīst un raksturo virsmu attīrīšanas darbos izmantojamus instrumentus.</p> <p>Atpazīst un raksturo palīgierīces virsmu attīrīšanas darbiem.</p> <p>Izvēlas darba uzdevumam atbilstošus instrumentus un palīgierīces virsmu attīrīšanai. Sagatavo instrumentus darbam, pārbauda instrumentu un palīgierīču tehnisko stāvokli.</p> <p>Raksturo dažādu virsmu attīrīšanas paņēmienus. Salīdzina atšķirīgu virsmu attīrīšanas paņēmienus un nozīmi.</p> <p>Sagatavo virsmu attīrīšanai. Izvēlas un lieto virsmai atbilstošus attīrīšanas paņēmienus.</p> <p>Izskaidro veicamo darbu kvalitātes kontroles norises kārtību. Izvēlas un lieto racionālus un drošus darba paņēmienus.</p>
<p>3. Spēj: slīpēt metālu virsmas un detaļas.</p> <p>Zina: slīpēšanas instrumentus un materiālus, un darbgaldus, to izmantošanu, darba drošības prasības.</p> <p>Izprot: slīpēšanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst slīpēšanā izmantojamus instrumentus, izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Sagatavo slīpēšanas instrumentus droša darba veikšanai, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Vizuāli atšķir abrazīvos materiālus, nosauc to markas un izmantojumu.</p> <p>Izvēlas abrazīvos materiālus slīpēšanai.</p> <p>Izvēlas un apraksta plakanu virsmu slīpēšanas darba gaitu un secību.</p> <p>Slīpē metāla plakanās virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izplāno ieliektu virsmu slīpēšanas darba gaitu un secību.</p> <p>Slīpē ieliektas metāla virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izplāno izliektu virsmu slīpēšanas darba gaitu un secību.</p>	<p>Izskaidro instrumentu izmantošanas paņēmieni atbilstību un izmanto tos, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Sagatavo slīpēšanas instrumentus droša darba veikšanai, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Nosauc slīpripas marķēšanas apzīmējumus un raksturo slīpripas izmantošanu atkarībā no slīpējamā materiāla.</p> <p>Atbilstoši instrumentam un apstrādājamajam materiālam izvēlas abrazīvos materiālus slīpēšanai.</p> <p>Izvēlas un izskaidro plakanu virsmu slīpēšanas darbu gaitu un secību.</p> <p>Slīpē metāla plakanās virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p>

		<p>Slīpē izliektas metāla virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Izplāno un izskaidro ieliektu virsmu slīpēšanas darba gaitu un secību. Slīpē ieliektas metāla virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu. Izplāno un izskaidro izliektu virsmu slīpēšanas darba gaitu un secību. Slīpē izliektas metāla virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p>
<p>4. Spēj: krāsot materiālu virsmas.</p> <p>Zina: krāsošanas instrumentus un līdzekļus, materiālu virsmas krāsošanas metodes.</p> <p>Izprot: krāsošanas darba gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	<p>60% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst krāsu veidus, raksturo to īpašības. Apraksta krāsu toņu saskaņošanas principus, krāsas jaukšanas paņēmienus, uzglabāšanas prasības. Izvēlas darba uzdevumam atbilstošas krāsas. Sagatavo krāsas darbam. Nosauc krāsu galvenās komponentes un palīgkomponentes, to lietošanas iespējas. Nosauc krāsošanas darbiem nepieciešamos instrumentus, mehānismus un palīgierīces. Apraksta krāsošanas paņēmienus. Veic krāsošanas darbus, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Apraksta krāsošanas tehnoloģiju izmantošanu dažādu virsmu krāsošanā iekštelpās. Atbilstoši pedagoga norādījumiem krāso metāla virsmas, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Lieto drošus darba paņēmienus. Atpazīst defektus, kas radušies, krāsojot metāla virsmas. Apraksta krāsošanas tehnoloģiju izmantošanu dažādu virsmu krāsošanā ārā darbos. Atbilstoši pedagoga norādījumiem krāso metāla virsmas ārā darbos, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Lieto drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Atpazīst un raksturo krāsu veidus, salīdzina un izskaidro to īpašības. Pamato krāsu toņu saskaņošanas principus, krāsas jaukšanas paņēmienus, uzglabāšanas prasības. Izvēlas darba uzdevumam atbilstošas krāsas un pamato izvēles nozīmi. Sagatavo krāsas darbam. Uzskaita krāsu galvenās komponentes un palīgkomponentes, to lietošanas iespējas. Atpazīst un raksturo krāsošanas darbiem izmantojamus instrumentus, sagatavo tos darbam, pārbauda to tehnisko stāvokli. Izskaidro krāsošanas paņēmienus. Patstāvīgi plāno un veic krāsošanas darbus, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Salīdzina un izskaidro krāsošanas tehnoloģiju izmantošanu dažādu virsmu krāsošanā iekštelpās. Patstāvīgi plāno un veic metāla virsmu krāsošanas darbus, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Lieto racionālus un drošus darba paņēmienus. Analizē defektus, kas radušies, krāsojot metāla virsmas. Salīdzina un izskaidro krāsošanas tehnoloģiju izmantošanu dažādu virsmu krāsošanā ārā darbos.</p>

		<p>Atpazīst krāsojuma defektus, to rašanās iemeslus un novēršanas pasākumus.</p> <p>Labo nokrāsotās virsmas defektus, lietojot atbilstošus pasākumus. Lieto drošus darba pasākumus.</p>	<p>Patstāvīgi plāno un veic metāla virsmu krāsošanu ārā darbos, ievērojot darbu tehnoloģisko secību. Lieto racionālus un drošus darba pasākumus. Izskaidro klimatisko apstākļu ietekmi uz krāsotajām metāla virsmām.</p> <p>Identificē krāsojuma defektus, izskaidro to rašanās iemeslus un plāno novēršanas pasākumus.</p> <p>Izvērtē un labo nokrāsotās virsmas defektus. Izvēlas un lieto racionālus un atbilstošus defektu novēršanas pasākumus. Izvēlas un lieto racionālus un drošus darba pasākumus.</p>
--	--	---	---

Moduļa "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas izgatavot cauruļvadu savienojumus no dažādiem materiāliem
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lasīt savienojuma rasējumu un tehnoloģisko dokumentāciju cauruļvadu savienojumu izgatavošanai. 2. Lasīt informāciju par cauruļvadu savienojumu izgatavošanas tehnoloģisko procesu. 3. Izvēlēties darba veikšanai atbilstošo atslēdznieka darba paņēmieni. 4. Veidot cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus. 5. Pārbaudīt izgatavotā cauruļvada konstruktīvā elementa un savienojuma atbilstību rasējumam.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" ir apgūstams pēc moduļu "Atslēdznieka darbi" un "Materiālu virsmas apstrāde" sekmīgas apgūšanas.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" apguves rezultātā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – pēc dotā detaļas rasējuma un tehnoloģiskās informācijas izgatavo cauruļvadu savienojumu no dažādiem materiāliem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" ir A daļas modulis. Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Inženiersistēmu cauruļvadu montāža" apguvei. Moduli apgūst Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie.

Moduļa "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: lasīt detaļas rasējumu un tehnoloģisko dokumentāciju detaļas izgatavošanai.</p> <p>Zina: detaļu attēlu konstruēšanas noteikumus, rasējumu veidus, grafiskos nosacītus apzīmējumus, tekstveida norādījumus, vītņu veidus un to apzīmējumus rasējumos, vienkāršojumus, robežnovirzes, materiālu apzīmējumus rasējumos.</p>	40% no moduļa kopējā apjoma	<p>Rasējumā atpazīst un nosauc līniju veidus, rasēšanā izmantojamus mērogus, norāda izmērus.</p> <p>Nolasa rakstlaukuma informāciju.</p> <p>Rasē vienkāršus rasējumus ar skatiem un izvieto rasējumā skatu pēc projekcijas metodēm.</p> <p>Uzrāda izmērus, robežnovirzes un materiālus atbilstoši izvietošanas pamatnoteikumiem.</p>	<p>Izskaidro rasējuma līniju nozīmi, raksturo rasēšanā izmantojamus mērogus.</p> <p>Izvieto mērlīnijas, norāda izmērus.</p> <p>Nolasa un paskaidro rakstlaukuma informāciju.</p> <p>Rasē vienkāršus rasējumus ar skatiem, rasējumā izvieto skatus pēc projekcijas metodēm un pamato savu izvēli.</p>

<p>Izprot: detaļas attēlojuma projekciju metodes, griezumumu un šķēlumu veidošanas principus, izmēru izlikšanu rasējumos, vītņu un citu detaļu savienošanas paņēmieni attēlošanu rasējumos.</p>		<p>Rasē vienkāršus rasējumus ar griezumumiem vai šķēlumiem. Atšķir skatos, griezumos un šķēlumos izmantojamās nosacītās zīmes. Apraksta griezumumu un šķēlumu atšķirības. Raksturo noteikumus iznesto elementu veidošanai. Rasē vienkāršus rasējumus ar vītņi. Atpazīst un nosauc vītņu veidus pēc nosacītajām līnijām un apzīmējumiem. Lasa darba rasējumus. Zīmē vienkāršu ģeometrisku figūru skices dažādos skatos.</p>	<p>Raksturo savu izvēli izmēru, robežnoviržu un materiālu apzīmēšanai rasējumos. Rasē vienkāršus rasējumus ar griezumumiem vai šķēlumiem. Izskaidro un raksturo griezumos un šķēlumos izmantojamās nosacītās zīmes. Izskaidro griezumumu un šķēlumu priekšrocības atkarībā no detaļu veidiem. Pamato savu izvēli iznesto elementu veidošanai. Rasē un izskaidro vītņu attēlošanu rasējumos. Raksturo vītņu veidus pēc nosacītajām līnijām un nosacītajiem apzīmējumiem. Lasa un analizē darba rasējumus. Zīmē saliktu ģeometrisku figūru skices.</p>
<p>2. Spēj: lasīt informāciju par cauruļvada savienojuma izgatavošanas tehnoloģisko procesu. Zina: tehnoloģiskā procesa elementus un to izstrādes gaitu, tehnoloģiskās bāzes izvēles principus un to nozīmi apstrādes procesā, tehnoloģiskā procesa pieraksta formātus (papīra un digitālais formāts). Izprot: darba uzdevumu saistībā ar tehnoloģisko procesu kopumā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc tehnoloģiskā procesa elementus. Apraksta tehnoloģiskā procesa izvēli atkarībā no savienojuma veida. Raksturo tehnoloģiskā procesa izstrādes galvenos pamatnoteikumus.</p>	<p>Raksturo tehnoloģiskā procesa elementus. Pamato tehnoloģiskā procesa izvēli atkarībā no savienojuma veida. Izskaidro darba rasējumu cauruļvada savienojumu tehnoloģiskā procesa izstrādei.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties darba veikšanai atbilstošo atslēdznieka darba paņēmieni. Zina: atslēdznieka darbu veidus un paņēmienus. Izprot: atbilstošā atslēdznieka darba paņēmiena izvēles nepieciešamību kvalitatīvu montāžas darbu izpildē.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Apraksta ar atslēdznieka instrumentiem veicamos darbus. Demonstrē atslēdznieka darbos izmantojamo instrumentu lietošanas paņēmienus, ievērojot drošus darba paņēmienus. Apraksta iekārtu uzbūvi un darbības principus.</p>	<p>Izskaidro ar atslēdznieka instrumentiem veicamos darbus. Demonstrē un izskaidro atslēdznieka darbos izmantojamo instrumentu lietošanas paņēmienus, ievērojot drošus darba paņēmienus. Izskaidro iekārtu uzbūvi un darbības principus.</p>

<p>4. Spēj: veidot cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus.</p> <p>Zina: materiālu sagarināšanas un liekšanas metodes, vītņu veidus, to iegriešanas metodes un iekārtas, presētu savienojumu izgatavošanu, elementu savienojumu veidošanas principus.</p> <p>Izprot: konstruktīvo elementu izgatavošanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošu instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst un nosauc izjaucamus un neizjaucamus cauruļvadu savienojumus, lasa un skaidro marķējumu, montāžas veidus un instrumentus.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu pēc skices sagatavo sagarināšanas un liekšanas darbu veikšanai nepieciešamo materiālu sarakstu.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu izvēlas vītņu veidu iegriešanas metodi un iekārtas.</p> <p>Griež vītnes.</p> <p>Sagatavo un presē cauruļvadus un veidgabalus, ievērojot drošus darba paņēmienus. Nosauc savienojumu brāķu veidus, brāķu rašanās cēloņus un novērš tos.</p>	<p>Atpazīst un nosauc izjaucamus un neizjaucamus cauruļvadu savienojumus, lasa un skaidro marķējumu, montāžas veidus un instrumentus. Salīdzina materiālu sortimentu, savstarpējo aizstājamību atbilstību, darbarīku ražotāju piedāvājumu.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu pēc skices sagatavo sagarināšanas un liekšanas darbu veikšanai nepieciešamo materiālu sarakstu. Pamato izvēli.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu izvēlas vītņu veidu iegriešanas metodi un iekārtas. Pamato izvēli.</p> <p>Griež vītnes un izskaidro darbu secību. Presē cauruļvadus un veidgabalus, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu. Analizē brāķu rašanās cēloņus un novērš tos.</p>
<p>5. Spēj: pārbaudīt izgatavotā cauruļvada konstruktīvā elementa un savienojuma atbilstību rasējumam.</p> <p>Zina: mērīšanas līdzekļus, to lietošanu, uzstādītās precizitātes prasības izmēriem, savienojumu pielāgošanas principus, atbilstības novērtēšanas metodes.</p> <p>Izprot: cauruļvadu konstruktīvo elementu un savienojumu montāžas procesus un to secību.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Definē pielaiides jēdzienu.</p> <p>Apraksta sēžu grupas.</p> <p>Apzīmē robežnovirzes rasējumos pēc pielaižu un sēžu tabulām.</p> <p>Izmanto dažādus mērinstrumentus, lai noteiktu cauruļvada konstruktīvā elementa un savienojuma derīgumu.</p>	<p>Salīdzina pielaiides lielumus ar apstrādes paņēmieniem.</p> <p>Pamato sēžu izvēli.</p> <p>Izskaidro robežnoviržu apzīmējumu izvēli.</p> <p>Izvēlas mērinstrumentus atbilstoši cauruļvada konstruktīvā elementa un savienojuma precizitātei, lai noteiktu tā derīgumu.</p>
<p>6. Spēj: veidot nestandarta risinājumus, savienojumus un blīvījumus.</p> <p>Zina: nestandarta stiprinājumu, savienojumu un blīvējumu veidus un veidošanas paņēmienus.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Saskaņā ar darba uzdevumu izvēlas nestandarta risinājumus un veidus no sortimenta pēc to apzīmējumiem, uzstāda to pieslēgumus, regulēšanas armatūru un noslēgarmatūru.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu izvēlas nestandarta stiprinājumus, uzstāda</p>	<p>Saskaņā ar darba uzdevumu atpazīst un izvēlas nestandarta risinājumu sistēmās izmantojamo sortimentu pēc to apzīmējumiem, uzstāda to pieslēgumus, regulēšanas armatūru un noslēgarmatūru. Salīdzina regulēšanas armatūras un</p>

<p>Izprot: nestandarta stiprinājumu, savienojumu un blīvējumu veidošanas paņēmienus avārijas likvidēšanai.</p>		<p>blīvējumu un pieslēdz izplatītākos savienojumus sistēmai atbilstošo regulēšanas un noslēgarmatūru, izmantojot piemērotus instrumentus un drošas darba metodes. Veic pasākumus avārijas likvidēšanai.</p>	<p>noslēgarmatūru sortimentu, atbilstību un savstarpējo aizstājamību. Pamana nepilnības darba uzdevumā, tās novērš.</p> <p>Saskaņā ar darba uzdevumu izvēlas nestandarta stiprinājumus, uzstāda blīvējumu un pieslēdz izplatītākos savienojumus sistēmai atbilstošo regulēšanas un noslēgarmatūru, izmantojot piemērotus instrumentus un drošas darba metodes. Veic efektīvus avārijas likvidēšanas pasākumus. Pamana un novērš nepilnības darba uzdevumā.</p>
--	--	---	--

Moduļa "Inženiersistēmu cauruļvadu montāža" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas montēt dažādu materiālu cauruļvadus
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Iekārtot ergonomiski organizētu darba vietu. 2. Lasīt inženiersistēmu un iekārtu tehniskās shēmas un kopsalikuma rasējumus. 3. Izvēlēties cauruļvadu, gaisa vadu materiālus, noslēdzošo un regulēšanas armatūru un to montāžas vietu. 4. Aprēķināt montāžas darba veikšanai nepieciešamo materiālu daudzumu un apjomu. 5. Montēt cauruļvadus, gaisa vadus, to stiprinājumus atbilstoši tehniskā projekta un cauruļu ražotāja prasībām. 6. Izolēt dažādu materiālu cauruļvadus un gaisa vadus. 7. Vizuali un mehāniski pārbaudīt izpildītā montāžas darba kvalitāti. 8. Novērst montāžas darbu neatbilstību.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Cauruļvadu savienojumu izgatavošana".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu cauruļvadu montāža" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu – atbilstoši darba uzdevumam (inženiersistēmu un iekārtu tehniskajai shēmai un rasējumam) izglītojamie aprēķina un izvēlas montāžai nepieciešamo materiālu daudzumu, noteiktā veidā savieno dažādas caurules, vizuāli pārbauda savienojumus, atpazīt un novērš montāžas darbu neatbilstību. Novērtē savu darbu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu cauruļvadu montāža" ir A daļas noslēdzošais modulis. Pēc moduļa apguves Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie apgūst moduljus "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" un "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija".

Moduļa "Inženiersistēmu cauruļvadu montāža" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: iekārtot ergonomiski organizētu darba vietu. Zina: inženiersistēmu montētāja darbarīku komplektējumu un ergonomiskas darba metodes.	15% no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši darba vadītāja norādēm un darba aizsardzības noteikumiem nosauc iespējamos riskus un izvēlas ārējo cauruļvadu montāžas darbarīkus, palīgiekārtas un pagaidu konstrukcijas. Atbilstoši darba vadītāja norādēm un darba aizsardzības noteikumiem nosauc	Patstāvīgi un atbilstoši darba aizsardzības noteikumiem raksturo iespējamos riskus, izvēlas ārējo cauruļvadu montāžas darbarīkus un iekārtas, palīgiekārtas un pagaidu konstrukcijas.

<p>Izprot: ergonomiski organizēta darba ietekmi uz darbinieka veselību un darba ražīgumu, kārtības un tīrības nozīmi drošas darba vides uzturēšanā.</p>		<p>iespējamos riskus un izvēlas iekšējo cauruļvadu montāžas darbarīkus, palīgiekārtas un pagaidu konstrukcijas. Atbilstoši darba vadītāja norādēm, darba drošības instruktāžai un darba aizsardzības noteikumiem iekārto ergonomisku darba vietu.</p>	<p>Atbilstoši darba aizsardzības noteikumiem raksturo iespējamos riskus, patstāvīgi izvēlas iekšējo cauruļvadu montāžas darbarīkus, palīgiekārtas un pagaidu konstrukcijas. Patstāvīgi organizē un iekārto ergonomisku, darba aizsardzības noteikumiem atbilstošu darba vietu mainīgā darba vidē.</p>
<p>2. Spēj: lasīt dažādu veidu cauruļu montāžai atbilstošā būvprojekta un darbu veikšanas projekta dokumentācijas sadaļas.</p> <p>Zina: būvprojekta un dažādu veidu cauruļvadu montāžas darbu veikšanas projekta saturu, būvniecības rasējumos izmantotos grafiskos apzīmējumus, veicamo darbu apjoma noteikšanas mehānismu un nepieciešamās materiālās un tehniskās bāzes uzskaitījuma paņēmienus.</p> <p>Izprot: projekta dokumentācijas ietekmi uz kvalitatīvu inženierkomunikāciju montāžas darbu izpildi.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Saskaņā ar norādēm, lietojot cauruļvadu rasējumos izmantotos apzīmējumus, zīmē kāda cauruļvada posma skici. Atbilstoši skicei nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu. Atbilstoši norādēm, lietojot ēku iekšējā un ārējā ūdensvada, kanalizācijas, ugunsdzēsības, aukstuma un vēdināšanas sistēmu cauruļvadu darba rasējumos pieņemtos apzīmējumus, zīmē kāda inženierkomunikāciju cauruļvadu posma skici. Atbilstoši skicei nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu. Pēc norādēm, lietojot ēku iekšējā gāzes vada, ievadu vai ārējo, sadalošo gāzes vadu cauruļvadu darba rasējumos pieņemtos apzīmējumus, zīmē kāda posma skici. Atbilstoši skicei nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu</p>	<p>Izmantojot projekta dokumentāciju, patstāvīgi zīmē kāda cauruļvada posma skici. Atbilstoši skicei un paskaidrojuma rakstam nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu, pamana nepilnības rasējumos. Izmantojot projekta dokumentācijas attiecīgās sadaļas, patstāvīgi zīmē ēku iekšējā un ārējā ūdensvada, kanalizācijas, ugunsdzēsības, aukstuma un vēdināšanas sistēmas cauruļvadu posma skici. Atbilstoši skicei nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu, norāda uz nepilnībām rasējumos. Izmantojot projekta dokumentācijas attiecīgās sadaļas, patstāvīgi zīmē ēku iekšējā gāzes vada, ievadu vai ārējo sadalošo gāzes cauruļvadu posma skici. Atbilstoši skicei nosaka nepieciešamos materiālus un to daudzumu, norāda uz nepilnībām rasējumos.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties cauruļvadu, gaisa vada materiālus, regulēšanas armatūru, noslēgarmatūru un to montāžas vietu.</p> <p>Zina: cauruļvadu, gaisa vada materiālus, regulēšanas armatūru un noslēgarmatūru montāžas tehnoloģiskos procesus, to montāžas darbarīkus.</p>	<p>30% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst un atbilstoši darba uzdevuma rasējumam/skicei izvēlas ārējo cauruļvadu būvē izmantojamo materiālu, cauruļu veidus, armatūras un darba instrumentus un aprēķina izmantojamo materiālu daudzumu. Atpazīst un atbilstoši iekšējo cauruļvadu būves darba uzdevuma rasējumam izvēlas izmantojamo cauruļu, veidgabalu</p>	<p>Atpazīst un atbilstoši darba uzdevuma rasējumam/skicei patstāvīgi izvēlas ārējo cauruļvadu būvē izmantojamo materiālu, cauruļu veidus, armatūras un darba instrumentus un aprēķina izmantojamo materiālu daudzumu. Izvērtē materiālu priekšrocības un trūkumus, savstarpējo aizstājamību, darba instrumentu atbilstību.</p>

<p>Izprot: montāžas vietas specifiku un izvēlēto cauruļvadu, gaisa vadu, noslēgarmatūru un darbarīku savstarpējo atbilstību.</p>		<p>un armatūru veidu un darba instrumentus. Atbilstoši konkrētā ārējā cauruļvada posma vai mezgla darba rasējumam skicē tā aksonometriju, norādot galvenās piesaistes atbalsta punktiem. Atbilstoši darba rasējumam skicē konkrētā iekšējā cauruļvada posma vai mezgla aksonometriju, norādot galvenos reglamentētos attālumus no virsmām un starp atsevišķiem elementiem.</p>	<p>Atpazīst un atbilstoši iekšējo cauruļvadu būves darba uzdevuma rasējumam izvēlas izmantojamo cauruļu, veidgabalu un armatūru veidu un darba instrumentus. Izvērtē priekšrocības un trūkumus, savstarpējo aizstājamību, kā arī pamana nepilnības darba uzdevumā. Atbilstoši konkrētā ārējā cauruļvada posma vai mezgla darba rasējumam skicē tā aksonometriju, norādot galvenās piesaistes atbalsta punktiem. Izmantojot ģeodēziskos instrumentus, atrod cauruļvada piesaisti dabā. Atbilstoši darba rasējumam skicē konkrētā iekšējā cauruļvada posma vai mezgla aksonometriju, norādot galvenos reglamentētos attālumus no virsmām un starp atsevišķiem elementiem. Pamana nepilnības darba uzdevumā.</p>
<p>4. Spēj: montēt cauruļvadus, gaisa vadus, to stiprinājumus atbilstoši tehniskā projekta un cauruļu ražotāja prasībām.</p> <p>Zina: dažāda veida materiālu cauruļvadu un gaisa vadu savienošanas metodes un veidus, tehniskā projekta lasīšanu, cauruļvadu ražotāja ekspluatācijas instrukciju ievērošanu.</p> <p>Izprot: tehnoloģiski pareizas savienošanas, montēšanas un izolēšanas nozīmi ēkas ilgtspējīgas ekspluatācijas nodrošināšanā.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus instrumentus un drošus darba paņēmienus, piegriez, apstrādā un savieno ārējo ūdensapgādes, kanalizācijas, ugunsdzēsības, aukstuma un vēdināšanas tīklu, kā arī būvē izmantojamās caurules. Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus darbarīkus, instrumentus un drošas darba metodes, nogriez, apstrādā un ar veidgabaliem savieno ārējo karstā ūdens un siltumapgādes tīklu, kā arī būvē izmantojamās caurules. Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus darbarīkus, instrumentus un drošas darba metodes, nogriez, apstrādā un ar veidgabaliem savieno iekšējās ūdensapgādes, kanalizācijas un ugunsdzēsības sistēmās izmantojamās caurules.</p>	<p>Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus instrumentus un drošas darba metodes, piegriez, apstrādā un savieno ārējo ūdensapgādes, kanalizācijas, ugunsdzēsības, aukstuma un vēdināšanas tīklu būvē izmantojamās caurules. Pamana neatbilstību darba zīmējumiem. Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus darbarīkus, instrumentus un drošas darba metodes, nogriez, apstrādā un ar veidgabaliem savieno ārējo karstā ūdens un siltumapgādes tīklu būvē izmantojamās caurules. Pamana neatbilstību darba zīmējumos. Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus darbarīkus, instrumentus un drošas darba metodes, nogriez, apstrādā un ar veidgabaliem savieno iekšējās ūdensapgādes, kanalizācijas un ugunsdzēsības sistēmās izmantojamās</p>

		<p>Vizuāli un tehniski pārbauda izpildītā montāžas darba kvalitāti.</p> <p>Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus instrumentus un drošas darba metodes, nogriež, apstrādā un ar veidgabaliem savieno apkures, dzesēšanas, gāzes apgādes un ventilācijas sistēmu būvē izmantojamās caurules.</p>	<p>caurules. Pamana nepilnības darba zīmējumos.</p> <p>Vizuāli un tehniski pārbauda izpildītā montāžas darba kvalitāti, novērš montāžas darbu neatbilstību.</p> <p>Atbilstoši darba zīmējumam, izvēloties piemērotus instrumentus un drošas darba metodes, nogriež, apstrādā un ar veidgabaliem savieno apkures, dzesēšanas, gāzes apgādes un ventilācijas sistēmu būvē izmantojamās caurules. Pamana neatbilstību darba zīmējumos.</p>
<p>5. Spēj: izolēt dažādu materiālu cauruļvadus un gaisa vadus.</p> <p>Zina: izolācijas materiālus katram cauruļvadu sistēmas veidam un prasības to montāžai.</p> <p>Izprot: dažādu inženierkomunikāciju izolācijas veidu izmantošanas nozīmi.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc cauruļvadu aizsardzības veidus, izskaidro aizsargpārklājuma uzklāšanas metodes un izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Atpazīst cauruļvadu siltumizolācijas materiālus un to izstrādājumus.</p> <p>Nosauc galvenos tehniskos datus un ražotāja ieteikumus to uzstādīšanai.</p> <p>Izmantojot drošas darba metodes, saskaņā ar darba uzdevuma zīmējumiem siltina/izolē ārējo inženiertīklu cauruļvadus.</p> <p>Izmantojot drošas darba metodes, saskaņā ar darba uzdevuma zīmējumiem siltina/izolē iekšējo cauruļvadu.</p>	<p>Raksturo un salīdzina cauruļvadu aizsardzības veidus, izskaidro aizsargpārklājuma uzklāšanas metožu atšķirības.</p> <p>Nosauc visus cauruļvadu siltumizolācijas materiālus, to izstrādājumus.</p> <p>Salīdzina dažādu ražotāju izstrādājumu tehniskos datus un uzstādīšanas ieteikumus.</p> <p>Izmantojot drošas darba metodes, saskaņā ar darba uzdevumu montē ārējos cauruļvadus un siltummezglus, ievērojot atbilstošus attālumus (starp caurulēm un sienu, griestiem vai grīdu) siltināšanai/izolēšanai ar normās paredzētā biezuma izolāciju.</p> <p>Izmantojot drošas darba metodes, saskaņā ar darba uzdevumu montē iekšējos cauruļvadus, ievērojot atbilstošus attālumus (starp caurulēm un sienu, griestiem vai grīdu) siltināšanai/izolēšanai ar normās paredzētā biezuma izolāciju.</p>

Moduļa "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas atbildīgi veikt ārējo ūdensapgādes sistēmu apsekošanu, montāžas un ekspluatācijas darbus
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lietot ārējo ūdensapgādes sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt ārējo ūdensapgādes sistēmu tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. 2. Montēt vai demontēt ārējās ūdensapgādes sistēmas un to elementus. 3. Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. 4. Veikt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. 5. Izvēlēties, komplektēt un uzglabāt montāžas un remonta materiālus. 6. Patstāvīgi nodrošināt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu .
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa " Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" apguves noslēgumā izglītojamie kārtu pārbaudījumu - atbilstoši darba uzdevumam veic ārējo ūdensapgādes sistēmu montāžas darbus, iekārtu pārbaudi un iestatīšanu; izstrādā iekārtu, mezglu un tīklu ekspluatācijas un apkopes grafiku; atbild uz jautājumiem par ārējo ūdensapgādes sistēmu un iekārtu uzbūvi, darbības principiem un darbības parametru iestatīšanu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" ir B daļas modulis, kas apgūstams paralēli ar moduli "Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā" Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa un Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka kvalifikāciju izglītojamajiem. Moduļa apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" apguvei.

Moduļa "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: lietot ārējo ūdensapgādes sistēmu tehnisko dokumentāciju. Zina: ārējo ūdensapgādes sistēmu uzbūvi un darbības principus; ārējo ūdensapgādes sistēmu tehniskajā dokumentācijā	30% no moduļa kopējā apjoma	Apraksta ūdens hidroģeoloģiju (aprites ciklus, ūdens krājumu principus, ūdens tipus), virszemes un pazemes ūdeņu īpašības, piesārņojuma problēmas, ūdens patēriņa noteikšanas pamatprincipus.	Izskaidro virszemes un pazemes ūdeņu lietojumu, pamato to atšķirības. Izskaidro centralizētās un decentralizētās ūdensapgādes nozīmi. Nosauc un pamato rādītāju E-Coli, Koliformu, Clostridium perfringens

<p>izmantojamās kartogrāfiskos, topogrāfiskos un sistēmu elementu apzīmējumus.</p> <p>Izprot: tehniskās dokumentācijas nozīmi ārējo ūdensapgādes sistēmu montāžas un ekspluatācijas darbos.</p>		<p>Apraksta galvenās kvalitātes prasības patēriņā lietojamajam ūdenim.</p> <p>Apraksta ūdens ķīmiskās un fizikālās īpašības un biežāk sastopamos piemaisījumus (dzelzs, mangāns).</p> <p>Paskaidro izzaru un cilpveida tīklu principus.</p> <p>Apraksta ieguves, sagatavošanas un piegādes ciklus. Uzzīmē principiālu shēmu.</p> <p>Izskaidro rezervju nodrošināšanas nepieciešamību.</p> <p>Apraksta ierīces un iekārtas. Pamato to nozīmi ūdens sagatavošanā.</p> <p>Apraksta tilpņu nozīmi un izmantošanu.</p> <p>Skaidro ārējā ūdensvada tīkla uzbūvi.</p> <p>Pamato aprēķina nozīmi un nepieciešamību.</p> <p>Izskaidro skatāku, balstu, kompensatoru un armatūras nozīmi un funkcijas.</p> <p>Izskaidro sistēmu darbības vispārējos principus un datu iegūšanas metodes.</p> <p>Atšķir un identificē ūdensvada tīklu apzīmējumus.</p> <p>Izskaidro tehnikās un projekta dokumentācijas saturu un sējumu nozīmi, tajos iekļaujamo informāciju un tās lietošanu.</p> <p>Izstrādā tehnisko dokumentāciju atbilstoši darba uzdevumam.</p>	<p>ietekmi uz dzeramā ūdens kvalitāti, izskaidro normatīvo aktu prasības ūdens kvalitātei.</p> <p>Pamato piemaisījuma ietekmi uz ūdens kvalitāti. Izskaidro jēdzienus "cietība", "nogulsnes". Analizē testējamā parauga rādītāju atbilstību normatīvo aktu prasībām.</p> <p>Nosauc atšķirības un ieguvumus no izzaru un cilpveida tīkliem.</p> <p>Uzskaita virszemes un pazemes ūdeņu izmantošana problemātiku un galvenās atšķirības starp tām. Uzzīmē un izskaidro pilna cikla principiālas shēma. Izskaidro vēsturisko attīstību.</p> <p>Uzskaita rezervju nodrošināšanas piemērus.</p> <p>Apraksta ierīču tipus, arī vēsturiskos (Arhimēda skrūve, smelšanas rati).</p> <p>Izskaidro to izmantošanu mūsdienās.</p> <p>Pamato atšķirības starp tilpņu veidiem.</p> <p>Izskaidro uzbūvi un darbības principus.</p> <p>Veic ūdensvada tīkla hidrauliskos aprēķinus, izmantojot Colebrook White aprēķinu un normatīvos noteiktos ūdens patēriņu lielumus.</p> <p>Apraksta skatāku, balstu, kompensatoru un armatūras veidus, nozīmi, funkcijas un iebūves specifiku.</p> <p>Raksturo BAS-77, EVRS, LAS, LKS vai citas aktuālās augstuma un koordinātu sistēmas vispārīgos principus.</p> <p>Lieto apzīmējumus tīklu shēmu izstrādei atbilstoši augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas un tās centrālās datubāzes noteikumiem.</p> <p>Analizē, apraksta un izskaidro tehniskās un projekta dokumentācijas</p>
---	--	---	--

			saturu un sējumu nozīmi, tajos iekļaujamo informāciju. Veic tehniskās dokumentācijas pārbaudi, identificē neatbilstības.
<p>2. Spēj: montēt vai demontēt ārējās ūdensapgādes sistēmas un to elementus, t.sk. ūdens uzskaites mezglus, iekārtas un cauruļvadus, veikt uzstādīto iekārtu kvalitātes kontroli.</p> <p>Zina: ārējo ūdensapgādes sistēmu specifiku, izmantošanas iespējas un montāžas tehnoloģijas; kvalitātes kontroles metodes un to reglamentējošo normatīvo aktu prasības</p> <p>Izprot: ārējo ūdensapgādes sistēmu montāžas tehnoloģiju neievērošanas sekas.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Montē un demontē mezglus un ūdens mērītājus.</p> <p>Montē un demontē mezglus un veidgabalus.</p> <p>Apraksta ūdens sagatavošanā un piegādē lietojamo iekārtu uzbūvi, iebūves principus. Nosaka iebūvēto iekārtu atbilstību ražotāja rekomendācijām.</p>	<p>Nosaka iebūvētā mērītāja mezgla atbilstību kvalitātes un normatīvu prasībām.</p> <p>Nosaka iebūvētā mezgla atbilstību tehniskām prasībām un ražotāja rekomendācijām.</p> <p>Izstrādā ūdens sagatavošanā un piegādē lietojamo iekārtu ekspluatācijas instrukcijas atbilstoši ražotāja noteiktajām rekomendācijām un garantijas nosacījumiem.</p>
<p>3. Spēj: veikt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu apsekošanas un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus un izstrādāt defektu aktus.</p> <p>Zina: ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu bojājumu un defektu veidus, to novēršanas darbu veidus un tehnoloģijas.</p> <p>Izprot: ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbu, t.sk. profilaktisko, nepieciešamību sistēmu un to elementu nepārtrauktas darbības nodrošināšanai.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Veic profilaktiskos apkopes darbus.</p> <p>Nosauc biežāk sastopamos defektus.</p> <p>Novērš konstatētos defektus.</p> <p>Izstrādā defektu aktu.</p> <p>Izveido remontdarbu uzdevumu.</p> <p>Identificē defektu ietekmi uz vidi un sistēmas darbību. Izstrādā novērtēšanas aktu.</p>	<p>Veic profilaktiskos apkopes darbus.</p> <p>Identificē iespējamus un topošos riskus, kas ietekmē sistēmas darbību.</p> <p>Nosauc biežāk sastopamos defektus.</p> <p>Novērš konstatētos defektus un apraksta to rašanās cēloņus.</p> <p>Pamato defektu rašanos. Pārbauda izstrādātos defektu aktus, izvērtē to atbilstību apsekošanas protokolam un faktiskajai situācijai.</p> <p>Izskaidro un pamato izveidotā remontdarbu uzdevuma vienības.</p> <p>Izskaidro tīklu ekspluatācijas noteikumu neievērošanas ietekmi uz vidi un pakalpojumu kvalitāti. Analizē novērtēšanas aktus.</p>
<p>4. Spēj: izvēlēties un komplektēt montāžas un remonta materiālus atbilstoši ārējo ūdensapgādes sistēmu tehnoloģiskajām prasībām, tehniskajai dokumentācijai, darbu specifikai, materiālu marķējumam, kā arī</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Atpazīst dzeramā ūdens apgādē lietojamus materiālus (dažāda veida plastmasas, ķets, betons, tērauds, stikla šķiedra, koks), nosauc to fizikālās īpašības un izmantošanas iespējas.</p>	<p>Izskaidro materiālu lietojumu veidgabalu izstrādē, izskaidro atšķirības tehniskajos rādītājos.</p> <p>Skaidro ķīmiskos procesus.</p> <p>Izskaidro standartizācijas procesu, atbilstību normatīviem.</p>

<p>uzglabāt materiālus atbilstoši ražotāja prasībām.</p> <p>Zina: ārējo ūdensapgādes sistēmu montāžas materiālu veidus un fizikālās īpašības, marķējumu, atbilstības novērtēšanas metodes, komplektēšanas paņēmienus un uzglabāšanas prasības.</p> <p>Izprot: montāžas un remonta materiālu kvalitātes ietekmi uz ārējo ūdensapgādes sistēmu ilggadēju darbību; klimatisko apstākļu ietekmi uz montāžas un remonta materiāliem.</p>		<p>Nosauc galvenās prasības materiāliem.</p> <p>Atšķir savietojamus un nesavietojamus materiālus, skaidro materiālu aizvietojamību.</p> <p>Pārbauda materiālu sertifikātus un deklarācijas atbilstību normatīvu un darba vai projekta uzdevumam.</p>	<p>Pamato materiālu nesaderības cēloņsakarības- šķidrumu noplūdi, elastības un blīvuma nesaderību, ķīmisko reakciju.</p> <p>Izskaidro sertifikātu, atbilstības sertifikātu, deklarāciju, ekspluatācijas īpašību deklarāciju, standartu, harmonizēto standartu, inspicēšanas un testēšanas un citu kvalitātes apliecinājo dokumentu nepieciešamību, nozīmi un ietekmi uz būvmateriālu kvalitātes regulāciju.</p>
<p>5. Spēj: patstāvīgi nodrošināt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu funkcionēšanu.</p> <p>Zina: ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja funkcijas, atbildību un nozīmi</p> <p>Izprot: savu atbildību pret pakalpojumu saņēmēju.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro automatizācijas nepieciešamību, min piemērus.</p> <p>Izskaidro procesa vizualizācijas sistēmas rādītājus.</p> <p>Aprēķina inženiersistēmas dzīves cikla izmaksas.</p> <p>Skaidro atmaksas aprēķina sagatavošanas principus un nepieciešamību.</p> <p>Nosauc būtiskākās normatīvo aktu prasības ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošinātājiem.</p> <p>Izskaidro decentralizētās ūdensapgādes apsaimniekošanu, veicamās darbības un riskus.</p>	<p>Iestata un uzrauga automatizētās ūdens apstrādes iekārtas tīklu.</p> <p>Vērtējot rādījumus, izdara sistēmas darbības analīzi, konstatē atkāpes no normas. Izstrādā defektu aktu un darba uzdevumu atkāpju novēršanai.</p> <p>Izstrādā priekšlikumus izmaksu samazināšanai.</p> <p>Veic ieguldījumu atmaksas aprēķinu.</p> <p>Skaidro būtiskākos riskus ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošinātāju darbā.</p> <p>Izskaidro decentralizētās ūdensapgādes atšķirības un ieguvumus/ zaudējumus, salīdzinot ar centralizēto ūdensapgādi.</p>

Moduļa "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas atbildīgi veikt ārējo kanalizācijas sistēmu apsekošanu, montāžas un ekspluatācijas darbu izpildi
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lietot ārējo kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. 2. Montēt vai demontēt ārējās kanalizācijas sistēmas un to elementus. 3. Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. 4. Veikt ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. 5. Izvēlēties, komplektēt un uzglabāt montāžas un remonta materiālus. 6. Patstāvīgi nodrošināt ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti B daļas moduļi "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" un "Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" apguves noslēgumā izglītojamie kārtu pārbaudījumu - atbilstoši darba uzdevumam veic ārējās kanalizācijas sistēmas posma montāžas un demontāžas darbus, tīklu un iekārtu pārbaudi un iestatīšanu; izstrādā ārējās kanalizācijas sistēmas iekārtu, mezglu un tīklu ekspluatācijas un apkopes grafiku atbilstoši darba uzdevumam; atbild uz jautājumiem par dabas ūdeņiem, piesārņojumu un hidroloģiskajiem cikliem, sistēmu un iekārtu uzbūvi un darbības principiem, sistēmu un iekārtu tehnisko darbības parametru iestatīšanu, pārbaudi un kontroles mērījumu veikšanu, kā arī par sistēmu un iekārtu pārbaudes dokumentēšanu un ekspluatācijas specifiku.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" ir B daļas modulis Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa un Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka kvalifikāciju izglītojamajiem. Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" apguvei.

Moduļa "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: lietot ārējo kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju.	30% no moduļa kopējā apjoma	Skaidro ūdens aprites ciklu dabā. Apraksta ūdeņu dabisko pašattīrīšanas spēju. Atšķir sadzīves, ražošanas un lietus ūdeņu veidus. Skaidro ķīmiskās	Pamato piesārņojuma ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņiem, iekļaujot gan saldūdens, gan sālsūdens krājumus.

<p>Zina: ārējo kanalizācijas sistēmu uzbūvi un darbības principus; ārējo kanalizācijas sistēmu tehniskajā dokumentācijā izmantojamās kartogrāfiskos, topogrāfiskos un sistēmu elementu apzīmējumus; tehniskās dokumentācijas aizpildīšanas noteikumus.</p> <p>Izprot: tehniskās dokumentācijas izmantošanas nepieciešamību ārējo kanalizācijas sistēmu montāžas un ekspluatācijas darbos.</p>		<p>koncentrācijas terminus: "bioķīmiskais skābekļa patēriņš", "ķīmiskā skābekļa patēriņš", "suspendēta viela", "kopējā slāpekļa un kopējā fosfora patēriņš". Apraksta notekūdeņu novadīšanas iespējas- centralizēti, decentralizēti. Veic notekūdeņu pieplūdes aprēķinus atbilstoši uzdotajam uzdevumam. Apraksta novadīšanas sistēmu vispārīgos principus. Pamato hidrauliskā aprēķina un tīklu savstarpējo korelāciju. Izskaidro aku veidus un nozīmi notekūdeņu sistēmā. Skaidro kanalizācijas sūknētavu nozīmi, nepieciešamību un iebūves principus. Skaidro ķīmisko, bioloģisko un mehānisko attīrīšanu darbību principus un to darbības principiālus risinājumus. Skaidro aprēķinu nozīmi un ietekmi uz tīklu projektēšanu un izbūvi. Izstrādā kanalizācijas sistēmas shēmu.</p>	<p>Izskaidro "piesārņota" un „nepiesārņota” lietus notekūdeņu terminus. Pamato notekūdeņu ķīmiskās koncentrācijas ietekmi uz dabas hidroloģisko ciklu un dabas ūdeņu kvalitāti. Izskaidro un pamato centralizētā un decentralizētā ūdens novadīšanas risinājumu atšķirības, pozitīvās un negatīvās puses. Min piemērus. Pamato nepilnības un kļūdas pieplūdes aprēķinu algoritmam (lietus ūdens infiltrācijas ietekme). Atbilstoši dotajam uzdevumam izstrādā principiālu tīklu shēmu. Atbilstoši dotajam uzdevumam pamato aku lietojumu. Skaidro attiecīgo normatīvo regulējumu. Izskaidro un detalizēti raksturo sūknētavas uzbūvi, to komponentes, darba ciklus. Pamato un analizē bioloģisko, mehānisko un ķīmisko (dezinfekcija) apstrādes veidu nozīmi, lietojumu un nepieciešamību ūdenssaimniecībā. Pārbauda hidrauliskos aprēķinus atbilstoši Colebrook White algoritmam un sateces aprēķinu atbilstību normatīvam regulējumam. Pārbauda kanalizācijas shēmu atbilstību. Pamana un novērš nepilnības, pamato tās.</p>
<p>2. Spēj: montēt vai demontēt ārējās kanalizācijas sistēmas un to elementus, t.sk., iekārtas un cauruļvadus, veikt uzstādīto iekārtu kvalitātes kontroli.</p> <p>Zina: ārējo kanalizācijas sistēmu specifiku, izmantošanas iespējas un montāžas tehnoloģijas; Iekārtu kvalitātes kontroles</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atšķir skaitītāju veidus. Pamato to nepieciešamību. Skaidro uzstādīšanas prasības. Apraksta dzelzsbetona, plastmasas un stikla šķiedras aku noteiktās iebūves un garantijas prasības. Veic minēto izstrādājumu montāžu un demontāžu.</p>	<p>Pārbauda uzstādīto skaitītāju atbilstību prasībām, veic skaitītāju sensoru regulāciju. Atbilstoši darba uzdevumam un specifikai izvēlas caurules un akas. Izveido to specifiku sarakstu, norādot izvēles pamatojumu.</p>

<p>metodes un to reglamentējošo normatīvo aktu prasības.</p> <p>Izprot: ārējo kanalizācijas sistēmu montāžas tehnoloģiju neievērošanas sekas.</p>		<p>Veic sūknētavas komplektējošo detaļu montāžu. Veic sūknētavas iebūvi.</p>	<p>Detalizēti izskaidro ražotāja rekomendāciju, garantijas prasību spēkā esamības noteikumus un sistēmas darbības principus vakuuma un spiedkanalizācijas sistēmām. Veic sūknētavas jaudas datu analīzi atbilstoši pieteces aprēķinam.</p>
<p>3. Spēj: veikt ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus un izstrādāt defektu aktus</p> <p>Zina: ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu veidus, to novēršanas darbu veidus un tehnoloģijas.</p> <p>Izprot: ārējo kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbu, t.sk. profilaktisko, nepieciešamību sistēmu un to elementu nepārtrauktas darbības nodrošināšanai.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Apraksta tīklu un iekārtu profilaktiskos ekspluatācijas darbus un to iespējamus laika ciklus.</p> <p>Fiksē neatļautas pieslēgšanās pie tīkliem.</p> <p>Konstatē tīklu un iekārtu defektus un veic to novēršanu.</p> <p>Apseko tīklus un iekārtas, izstrādā defektu aktu.</p> <p>Izveido remontdarbu uzdevumu atbilstoši apsekošanas vai defektu aktam.</p> <p>Veic tiešo (notekūdeņu noplūdes) un netiešo (piesārņots pilsētu un lauksaimniecību lietus ūdens) notekūdeņu piesārņojuma ietekmes uz vidi novērtējumu. Apraksta galvenos riskus sadzīves kanalizācijas un ražošanas notekūdeņu noplūdes gadījumā.</p>	<p>Izstrādā apkopes darbu grafiku, veic apsekošanu, pārbaudi un fiksāciju protokolā. Izmanto pārbaudes metodes - aku un cauruļu hidrostatisko pārbaudi ar ūdeni un CCTV inspekcijas metodes.</p> <p>Definē neatļautu pieslēgšanos ietekmi uz tīkliem. Sniedz priekšlikumus situācijas risināšanai jeb pieslēguma legalizācijai vai novēršanai.</p> <p>Definē defektu cēloņus. Veic defektu novēršanu un izstrādā priekšlikumus defektu cēloņu novēršanai.</p> <p>Pārbauda jau izstrādātus defektu aktus un novērš pamanītās nepilnības.</p> <p>Pārbauda jau izveidotus remontdarbu uzdevumus un novērš pamanītās nepilnības.</p> <p>Izstrādā nepieciešamos ieteikumus, lai samazinātu tiešo un netiešo notekūdeņu piesārņojuma ietekmi uz vidi.</p>
<p>4. Spēj: izvēlēties un komplektēt montāžas un remonta materiālus atbilstoši ārējo kanalizācijas sistēmu tehnoloģiskajām prasībām, tehniskajai dokumentācijai, darbu specifikai, materiālu marķējumam, kā arī uzglabāt materiālus atbilstoši ražotāja prasībām.</p> <p>Zina: ārējo kanalizācijas sistēmu montāžas materiālu veidus un fizikālās īpašības, marķējumu, atbilstības novērtēšanas</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenās lietošanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības kanalizācijas tīklos lietojamajiem materiāliem.</p> <p>Atšķir savietojamus un nesavietojamus materiālus, skaidro materiālu aizvietojamību.</p> <p>Atpazīst materiālus, nosauc to fizikālās īpašības un izmantošanas nosacījumus.</p>	<p>Izskaidro kanalizācijas tīklos lietojamo materiālu standartizācijas un sertifikācijas procesu nozīmi un atbilstību normatīviem.</p> <p>Pamato materiālu nesaderības cēloņsakarības - šķidrumu noplūdi, elastības nesaderību. Izvērtē ražotāja parametru raksturlielumu atšķirības.</p> <p>Izskaidro materiālu lietojumu veidgabalu izstrādē, atšķirības tehniskajos rādītājos, ķīmisko</p>

<p>metodes, komplektēšanas paņēmienus un uzglabāšanas prasības.</p> <p>Izprot: montāžas un remonta materiālu kvalitātes ietekmi uz ārējo kanalizācijas sistēmu ilggadēju darbību; klimatisko apstākļu ietekmi uz montāžas un remonta materiāliem.</p>		<p>Pārbauda materiālu sertifikātus un deklarācijas atbilstību normatīvu un darba vai projekta uzdevumam.</p>	<p>materiālu ieguves un apstrādes procesu pamatus.</p> <p>Izskaidro sertifikātu, atbilstības sertifikātu, deklarāciju, ekspluatācijas īpašību deklarāciju, standartu, harmonizēto standartu, inspicēšanas un testēšanas un citu kvalitātes apliecinājošu dokumentu nepieciešamību, nozīmi un ietekmi uz būvmateriālu kvalitātes regulāciju.</p>
<p>5.Spēj: patstāvīgi nodrošināt ārējo ūdensapgādes sistēmu un to elementu funkcionēšanu.</p> <p>Zina: ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja funkcijas, atbildību un nozīmi</p> <p>Izprot: savu atbildību pret apkārtējo vidi.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro automatizācijas priekšrocības un nepieciešamību, min piemērus.</p> <p>Izskaidro procesa vizualizācijas sistēmas rādītājus.</p> <p>Patstāvīgi nosaka attīrīšanas iekārtu jaudu, aprēķiniem izmantojot normatīvo regulējumu.</p> <p>Izskaidro attīrīšanas iekārtu un ciklu uzbūvi, principus un notiekošos procesus.</p> <p>Izskaidro vispārīgos principus, pēcapstrādes nepieciešamību un nogulšņu izmantošanas iespējas.</p> <p>Izskaidro decentralizētās ūdensapgādes sistēmas apsaimniekošanu, veicamās darbības un riskus.</p> <p>Skaidro decentralizēto notekūdeņu savākšanas kārtību un utilizācijas procesu.</p>	<p>Skaidro automatizācijas priekšrocības un nepieciešamību, min piemērus.</p> <p>Iestata un uzrauga kanalizācijas pārsūkņēšanas iekārtu automātiku.</p> <p>Vērtē rādījumus, izdara sistēmas darbības analīzi, konstatē atkāpes no normas. Izstrādā defektu aktu un darba uzdevumu atkāpju novēršanai.</p> <p>Jaudas aprēķiniem izmanto prakses datus, iekļaujot nekontrolētas infiltrācijas aprēķinu (virszemes lietus un gruntsūdens plūsmas).</p> <p>Izstrādā bioloģiskās attīrīšanas principiālo shēmu. Veic vienkāršotus katra cikla aprēķinus, iekļaujot mehāniskās attīrīšanas (pieņemšanas kamera, redeles smilšķērājs un nostādinātājs), bioreaktora un otrreizējā nostādinātāja aprēķinus; aerācijas, dūņu un nogulšņu aprēķinus.</p> <p>Apraksta nogulšņu veidus, īpašības, notiekošos bioloģiskos procesus.</p> <p>Izskaidro atšķirības un ieguvumus vai zaudējumus, salīdzinot ar centralizēto ūdensapgādi.</p> <p>Skaidro decentralizēto notekūdeņu savākšanu un utilizācijas situāciju Latvijā, analizē to.</p>

Moduļa "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas veikt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu apsekošanu, montāžas un ekspluatācijas darbu izpildi
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lietot ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. 2. Montēt vai demontēt ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un to elementus. 3. Veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli. 4. Veikt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus. 5. Izvēlēties ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāžas un remonta materiālus. 6. Patstāvīgi nodrošināt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu – veic uzskaites mezglu (ūdensapgādes un kanalizācijas) apsekošanu, montāžu un demontāžu, pārbaudi, darbības novērtēšanu un iestatīšanu; veic ēku iekšējā ūdensapgādes tīkla aksonometrijas shēmas izstrādi ar materiālu eksplikāciju; atbilstoši darba uzdevumam izstrādā iekārtu, mezglu un tīklu ekspluatācijas un apkopes grafiku; atbild uz jautājumiem par ēku būvkonstrukcijām un inženierkomunikācijām, par izmantojamajiem materiāliem un ugunsdzēsības sistēmām.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" ir B daļas modulis Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa un Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka kvalifikāciju izglītojamajiem. Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" apguvei.

Moduļa "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: lietot ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnisko dokumentāciju (projektu, tehnoloģisko	25% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst ēku būvkonstrukcijas un to izbūvē lietotos materiālus pēc izbūves gada un ēkas sērijas.	Izskaidro būvkonstrukciju šķērsošanas noteikumus komunikāciju izbūvei, ņemot vērā ēkas būvkonstrukciju specifiku.

<p>shēmu, mezglu montāžas shēmu u.c.), t.sk. ugunsdzēsības sistēmu.</p> <p>Zina: ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un to elementu uzbūvi un darbības principus; ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniskajā dokumentācijā izmantojamās un sistēmu elementu apzīmējumus; tehniskās dokumentācijas aizpildīšanas noteikumus</p> <p>Izprot: ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāžas un ekspluatācijas darbu specifiku.</p>		<p>Nosauc un izskaidro tīklu vispārīgos konstruēšanas pamatprincipus. Izskaidro karstā ūdens cirkulāciju. Atpazīst materiālus, nosauc fizikālās un ekspluatācijas īpašības, mērķa lietojumu, savietojamību. Lasa aksonometriskās shēmas. Projekta dokumentācijā identificē tīklus. Projekta dokumentācijā identificē gāzes, elektrības, vājstrāvas, ventilācijas un apkures tīklus. Apraksta tīklu montāžu šahtās pie griestiem, uz grīdas, starpsienās.</p>	<p>Izskaidro stāvvadu, tīklu ventilēšanas jēdzienus. Skaidro diametru maiņas nozīmi ūdensvada tīkliem. Lasa iekšējo UK projektu rasējumus un shēmas. Izskaidro materiālu lietojumu, materiālu tapšanas procesu., materiālu galvenās raksturojošās fizikālās īpašības. Raksturo to apstrādes procesu. Veic objekta apskati un izstrādā tīklu aksonometrisku shēmu. Objektā veic tīklu shēmas izstrādi. Objektā identificē tīklus. Izskaidro to nozīmi ēku infrastruktūrā. Nosauc šo komunikāciju būvniecībā lietojamās materiālus. Apraksta tīklu montāžu šahtās pie griestiem, uz grīdas, starpsienās. Atpazīst tīklu marķējumus, t.sk. ugunsdzēsības tīklus, skaidro ugunsdrošo šķērsojumu veidus.</p>
<p>2. Spēj: montēt vai demontēt ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, t.sk. ugunsdzēsības sistēmas un to elementus, t.sk. ūdens un kanalizācijas uzskaites mezglus, iekārtas un cauruļvadus, veikt uzstādīto sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroli.</p> <p>Zina: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu specifiku, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, un montāžas tehnoloģijas; sanitārtehnisko iekārtu kvalitātes kontroles metodes un to reglamentējošo normatīvo aktu prasības;.</p> <p>Izprot: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāžas tehnoloģiju neievērošanas sekas.</p>	<p>30% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nomaina ūdens sadales mezgla atsevišķas detaļas. Montē notekūdeņu skaitītāju. Uzstāda spiediena paaugstināšanas iekārtu. Montē ūdens sagatavošanas iekārtas. Uzstāda sanitārtehniskās ierīces. Izskaidro ugunsdzēsības sistēmas darbības principus un lietojamās materiālus. Montē ugunsdzēsības skapjus un aprīkojumus atbilstoši uzdevumam. Veic sprinkleru sistēmas montāžu. Izskaidro vadības automātikas darbības principus.</p>	<p>Pārbauda uzstādītā mezgla atbilstību projekta un normatīvu prasībām. Izstrādā objekta notekūdeņu savākšanas shēmu. Pārbauda shēmu atbilstību. Izskaidro skaitītāja darbību un kļūdas koeficienta nozīmi un ietekmi uz datiem. Izvēlas spiediena paaugstināšanas iekārtu atbilstoši prasībām un uzstāda to. Izvēlas ūdens sagatavošanas iekārtas atbilstoši prasībām un ūdens analīzēm (papildus vismaz vienu analogu) un montē ūdens sagatavošanas iekārtas. Pārbauda montāžas darba kvalitāti. Nomaina ierīces, izvēloties analogus. Skaidro lietojamo materiālu nozīmi (paaugstināta ugunsizturība).</p>

			<p>Pārbauda ugunsdzēsības sistēmu darbībā (testa režīmā). Montē skapjus un aprīkojumus atbilstoši uzdevumam. Veic montāžas darba kvalitātes pārbaudi. Veic sprinkleru sistēmas montāžu, sistēmas darba kvalitātes un atbilstības pārbaudi un defektu novēršanu. Pārbauda automatikas darba režīmus. Spēj iestatīt režīmus testa un gatavības fāzēs. Izprot fāžu maiņas sekas.</p>
<p>3. Spēj: veikt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbus, t.sk. profilaktiskos darbus.</p> <p>Zina: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, un to elementu bojājumu un defektu veidus, to novēršanas darbu veidus un tehnoloģijas.</p> <p>Izprot: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu bojājumu un defektu novēršanas darbu, t.sk. profilaktisko, nepieciešamību sistēmu un to elementu nepārtrauktas darbības nodrošināšanai.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Veic objekta tīklu un iekārtu profilaktiskos apkopes darbus atbilstoši ražotāja garantijas un ekspluatācijas ieteikumiem. Uzskaita defektu veidus (plīsumi, noplūdes). Skaidro cēloņus. Izstrādā defektu aktu tīklu un iekārtu bojājumu gadījumā. Izstrādā remontdarbu uzdevumu.</p>	<p>Pēc apkopes veikšanas patstāvīgi izstrādā apkopes darbu grafiku, pamato to. Veic cauruļu un iekārtu tīrīšanas darbus. Sniedz rekomendācijas piesārņojuma cēloņu novēršanai. Izstrādā defektu aktu tīklu un iekārtu bojājumu gadījumā atbilstoši ražotāja garantijas nosacījumiem. Izstrādā remontdarbu uzdevumu. Sniedz racionālus ieteikumus remontdarbu uzdevumu izpildē.</p>
<p>4. Spēj: izvēlēties un komplektēt montāžas un remonta materiālus atbilstoši ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnoloģiskajām prasībām, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, tehniskajai dokumentācijai, darbu specifikai, materiālu marķējumam, kā arī uzglabāt materiālus atbilstoši ražotāja prasībām.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Veic materiālu komplektāciju atbilstoši darba uzdevumam. Izstrādā materiālu specifikācijas sarakstu. Nosauc prasības dzeramā ūdens apgādē izmantojamiem materiāliem. Nosauc prasības kanalizācijas sistēmā izmantojamiem materiāliem. Nosauc prasības karstā ūdensapgādē izmantojamiem materiāliem.</p>	<p>Izstrādā materiālu specifikācijas sarakstu rezervju izveidei vismaz 24. mēnešu laika periodam. Apraksta materiālu identificēšanas iespējas (krāsa, šifrs). Uzskaita biežāk lietotos materiālus (plastmasas un savienojumi, metāli un savienojumi). Min piemērus.</p>

<p>Zina: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, montāžas materiālu veidus un fizikālās īpašības, marķējumu, atbilstības novērtēšanas metodes, komplektēšanas paņēmienus un uzglabāšanas prasības.</p> <p>Izprot: montāžas un remonta materiālu kvalitātes ietekmi uz ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu ilggadēju darbību; klimatisko apstākļu ietekmi uz montāžas un remonta materiāliem.</p>		<p>Nosauc prasības ugunsdzēsības ūdensapgādē izmantojamiem materiāliem.</p> <p>Atšķir savietojamus un nesavietojamus materiālus, skaidro materiālu aizvietojamību.</p>	<p>Uzskaita biežāk lietotos materiālus. Nosauc lietošanas piemērus.</p> <p>Uzskaita biežāk lietotos materiālus (plastmasa, tērauds un to savienojumi, t. sk. karbona), nosauc to lietošanas piemērus.</p> <p>Uzskaita biežāk lietotos materiālus (tērauds, to savienojumi), nosauc lietošanas piemērus.</p> <p>Pamato materiālu nesaderības cēloņsakarības - šķidrums noplūdi, elastības nesaderību, ķīmiskās reakcijas. Raksturo ražotāja parametru raksturlielumu atšķirības.</p>
<p>5. Spēj: patstāvīgi nodrošināt ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu, t.sk. ugunsdzēsības sistēmu, un to elementu funkcionēšanu, veicot to apsekošanu, novērtēšanu, apkopi un iestatīšanu un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju.</p> <p>Zina: ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu ekspluatācijas prasības, apsekošanas, novērtēšanas, apkopes un iestatīšanas darbu paņēmienus un tehnoloģijas.</p> <p>Izprot: normatīvo aktu prasības ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un to elementu ekspluatācijas jomā, ūdensapgādes un kanalizācijas iekšējo sistēmu periodisko pārbaužu un apkopju nozīmi šo sistēmu un aizpildīt tehniskās ekspluatācijas dokumentāciju. funkcionēšanas nodrošināšanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro terminus "blakus lietotājs", "atbildības robeža", "sarkanā līnija".</p> <p>Atbilstoši apsaimniekošanas plānam veic uzturēšanas darbus.</p> <p>Skaidro uzturēšanas izmaksu pozīciju veidošanos.</p> <p>Nosauc patērētāja un pakalpojuma tiesības un pienākumus atbilstoši normatīvajam regulējumam.</p>	<p>Skaidro terminus "blakus lietotājs", "atbildības robeža", "sarkanā līnija".</p> <p>Skaidro šo terminu ietekmi uz apsaimniekošanas procesu un atbildības sadalījumu.</p> <p>Atbilstoši apsaimniekošanas plānam izstrādā uzturēšanas un apkopju grafiku, veic uzturēšanas darbus.</p> <p>Skaidro uzturēšanas izmaksu pozīciju veidošanos. Veic vienkāršotu uzturēšanas izmaksu tāmju izstrādi.</p> <p>Apraksta labas pārvaldības principu. Izprot un pamato to. Patstāvīgi iepazīstas ar apsaimniekošanas līgumu. Identificē riska punktus.</p>

Moduļa "Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas racionāli izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamos kapitāla resursus
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamos instrumentus, ievērojot darba aizsardzības prasības 2. Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamos mehānismus, ievērojot darba aizsardzības prasības. 3. Izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamās mērierīces un pārbaudes iekārtas, ievērojot darba aizsardzības prasības.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti A daļas moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārtu pārbaudījumu: 1. Atbilstoši darba uzdevumam izvēlas instrumentus montāžas darbu izpildei, pārbauda tos pirms darbu veikšanas, veic montāžas darbus ar izvēlētajiem instrumentiem un veic instrumentu apkopi pēc darbu pabeigšanas. 2. Atbild uz jautājumiem par: - ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamo iekārtu veidiem, uzbūvi un darbības principiem, sistēmu un iekārtu tehnisko darbības parametru iestatīšanu, pārbaudi un ekspluatācijas specifiku; - pārbaudes iekārtu lietošanu, darbības principiem, testēšanas parametriem un atbilstību normatīviem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā" ir B daļas modulis, kas apgūstams paralēli ar moduli "Ārējo ūdensapgādes sistēmu montāža un ekspluatācija" Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa un Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka kvalifikāciju izglītojamajiem. Moduļa apgūšana ir ieejas nosacījums modulim "Ārējo kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija".

Moduļa "Kapitāla resursu izmantošana ūdenssaimniecībā" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamās iekārtas, ievērojot darba aizsardzības prasības.	45% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo ģeneratoru veidus, lietošanas prasības. Apraksta spiediena vai vakuuma iekārtu darbības principu, lietošanas specifiskās prasības.	Izvēlas darba specifikai atbilstoša tipa un ražības ģeneratoru, pamato izvēli. Raksturo tā lietošanas prasības. Patstāvīgi izvēlas atbilstošu sūkņa iekārtu. Pārbauda, uzstāda un sagatavo to darbam. Pēc

<p>Zina: ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamo iekārtu veidus, to izmantošanas iespējas, kā arī kopšanas un uzglabāšanas prasības; darba aizsardzības prasības iekārtu lietošanā.</p> <p>Izprot: neatbilstošu iekārtu izvēles un izmantošanas iespējamus riskus, regulāru iekārtu pārbaužu ietekmi uz to darbaspēju.</p>		<p>Atpazīst un lieto grunts blīvēšanas iekārtu. Apraksta lietošanas un uzturēšanas prasības.</p> <p>Izskaidro cauruļvadu saldēšanas un saspiešanas iekārtu darbības principus.</p> <p>Atpazīst un raksturo iekārtu. Apraksta uzstādīšanas un lietošanas prasības, veicamās darbības.</p> <p>Apraksta rievsienu, atbalsta sienu un citu stiprinājumu veidus, lietošanas specifiku. Nosauc saistītos riskus.</p> <p>Nosauc un apraksta darbam nepieciešamos IAL, uzskaita galvenos darba drošības riskus.</p>	<p>nepieciešamības komplektē hidraulisko staciju.</p> <p>Izvēlas darba specifikai atbilstošu grunts blieti. Pamato izvēli. Pārbauda, veic apkopi pirms darbu uzsākšanas.</p> <p>Nosauc, raksturo noslēdzošo iekārtu veidus, apraksta uzstādīšana un lietošanas prasības. Apraksta to lietošanas iespējas un riskus.</p> <p>Patstāvīgi veic, pamato tehniski-ekonomisko aprēķinu iekārtas izmantošanai.</p> <p>Plāno un organizē atbalsta sienu uzstādīšanu. Pamato izvēli. Veic ekonomiskos aprēķinus.</p> <p>Izskaidro riskus darbam ar iekārtām. Veic darba vides apskatu, informē par nepieciešamiem uzlabojumiem.</p>
<p>2. Spēj: izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamo būvtehniku, ievērojot darba aizsardzības prasības.</p> <p>Zina: ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamo būvtehniku veidus, to izmantošanas iespējas.</p> <p>Izprot: būvtehnikas racionālas izmantošanas ekonomisko nozīmi.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Apraksta riteņu un ķēžu rakšanas tehniku. Nosauc pašizgāzēju veidus. Izskaidro tehnikas darba specifiku.</p> <p>Apraksta celšanas tehnikas veidus un saistītos riskus.</p> <p>Apraksta prasītās tehnikas vienības, raksturo tehniskos datus.</p>	<p>Patstāvīgi nokomplektē tehnikas vienības atbilstoši darba uzdevumam. Veic izmaksu aprēķinu.</p> <p>Raksturo celšanas tehnikas tehniskos datus un darba specifiku. Skaidro izvēles ekonomisko pamatojumu.</p> <p>Izskaidro tehnikas specifiku un nozīmi darbu izpildē.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties un lietot ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamās mērierīces un pārbaudes iekārtas, ievērojot darba aizsardzības prasības.</p> <p>Zina: ūdenssaimniecības montāžas un ekspluatācijas darbos izmantojamo mērierīču, t.sk. temperatūras, spiediena, blīvuma un šķidrums plūsmas, un pārbaudes iekārtu veidus, izmantošanas iespējas,</p>	<p>30% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst un raksturo darbam nepieciešamo iekārtu.</p> <p>Uzstāda, regulē un veic nepieciešamos mērījumus.</p> <p>Atpazīt iekārtu. Apraksta darbības principus. Veic nepieciešamos filmēšanas un mērīšanas darbu.</p> <p>Raksturo dažādas plūsmas mērīšana mērierīces. Nosauc uzstādīšanas prasības.</p>	<p>Analizē pārbaudes laikā veiktos parametrus. Nosaka to atbilstību normai. Nosaka neatbilstības cēloņus un apraksta rekomendācijas neatbilstību novēršanai.</p> <p>Nosaka rādījumu atbilstību normai. Pārbauda iekārtas verifikāciju. Veic kontroles mērījumus.</p>

<p>verifikācijas noteikumus un uzglabāšanas prasības; darba aizsardzības prasības mērierīču un pārbaudes iekārtu lietošanā.</p> <p>Izprot: neatbilstošu mērierīču un pārbaudes iekārtu izmantošanas ietekmi uz darba gaitu un rezultātu.</p>		<p>Raksturo pārbaudes ierīču veidus un tipus. Nolasa rādījumus.</p> <p>Patstāvīgi noņem ūdens un notekūdens paraugus to laboratoriskiem izmeklējumiem.</p>	<p>Patstāvīgi analizē iegūtos datus. Konstatē neatbilstības. Nosaka neatbilstības cēloņus.</p> <p>Uzstāda un ieregulē ierīci atbilstoši instrukcijām. Veic tās darbības, vai uzstādīšanas prasību ievērošanas, pārbaudi.</p> <p>Analizē rādījumus atbilstību normai. Nosaka neatbilstības cēloņus.</p> <p>Veic laboratorisko izmeklējumu rādījumu analīzi. Nosaka atbilstību normatīvo aktu prasībām. Identificē neatbilstības cēloņus.</p>
--	--	--	---

Moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas veikt inženiersistēmu avāriju lokalizāciju un likvidāciju.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Operatīvi reaģēt un rīkoties avārijas situācijās. 2. Noteikt precīzu avārijas vietu un apjomu. 3. Patstāvīgi norobežot un uzraudzīt avārijas vietu. 4. Lokalizēt avāriju, novērst tās sekas, ievērojot drošus darba paņēmienus. 5. Sagatavot avārijas tehnisko dokumentāciju.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un ūdens un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie apgūst pēc moduļa "Ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu montāža un ekspluatācija".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu – nosaka rīcību avārijas situācijās, avārijas vietu un apjomu, veic avārijas vietas norobežošanu, avārijas lokalizēšanu un likvidēšanu, avārijas tehniskās dokumentācijas sagatavošanu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" ir B daļas modulis, ko apgūst ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamie. Moduļa apgūšana ir ieejas nosacījums moduļu "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana", "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" apguvei.

Moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: operatīvi reaģēt un rīkoties avārijas situācijās. Zina: avāriju izraisošos cēloņus un instrukcijas darbībai avārijas situācijās. Izprot: operatīvas un secīgas rīcības nepieciešamību avārijas likvidēšanā.	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc avāriju izraisošos cēloņus inženiersistēmās. Nosauc operatīvo darbību secību avārijas situācijās.	Nosauc avāriju izraisošos cēloņus inženiersistēmās, izskaidro to rašanos. Nosauc un pamato operatīvo darbību secību avārijas situācijās.
2. Spēj: noteikt precīzu avārijas vietu un apjomu.	20% no moduļa	Nosauc bīstamās koncentrācijas robežvērtības dažādām vielām.	Nosauc bīstamās koncentrācijas robežvērtības dažādām vielām, izskaidro

<p>Zina: avārijas vietas identificēšanas principus, avārijas bīstamības robežas, mērījumu veikšanas paņēmienus un robežvērtības.</p> <p>Izprot: konkrētas un precīzas avārijas vietas un apjoma identificēšanas metodes inženiersistēmās un iekārtās.</p>	kopējā apjoma	<p>Nosauc bīstamo vielu koncentrācijas noteikšanas veidus un metodes (ar instruktora palīdzību). Pēc uzdevuma nosaka bīstamās vielas imitētas noplūdes koncentrāciju, izvēloties atbilstošu aparatūru un metodi.</p>	<p>vielu robežvērtību atšķirību dažādās vidēs.</p> <p>Nosauc bīstamo vielu koncentrācijas noteikšanas veidus un metodes, pamato to lietošanu dažādās vidēs. Pēc uzdevuma patstāvīgi nosaka bīstamās vielas imitētas noplūdes koncentrāciju, izvēloties atbilstošu aparatūru un metodi.</p>
<p>3. Spēj: patstāvīgi norobežot un uzraudzīt avārijas vietu.</p> <p>Zina: kolektīvo aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības avārijas gadījumā, bīstamo faktoru ierobežošanas paņēmienus avārijas zonā.</p> <p>Izprot: civilās aizsardzības prasību un iespējamo bīstamo situāciju ietekmi uz cilvēka drošību.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc kolektīvo aizsardzības līdzekļu veidus (ar instruktora palīdzību). Pēc uzdevuma izvēlas atbilstošas brīdinājuma zīmes.</p> <p>Nosauc bīstamos faktorus avārijas zonā, to ierobežošanas metodes (ar instruktora palīdzību). Saskaņā ar uzdevumu veic avārijas vietas norobežošanu, izvēloties atbilstošus līdzekļus un ievērojot nosacījumus.</p>	<p>Nosauc kolektīvo aizsardzības līdzekļu veidus, izskaidro to lietošanu dažādās avārijas situācijās. Pēc uzdevuma patstāvīgi izvēlas atbilstošas brīdinājuma zīmes.</p> <p>Nosauc bīstamos faktorus avārijas zonā, to ierobežošanas metodes, klasificē tos pēc bīstamības pakāpes. Saskaņā ar uzdevumu patstāvīgi veic avārijas vietas norobežošanu, izvēloties atbilstošus līdzekļus un ievērojot nosacījumus.</p>
<p>4. Spēj: lokalizēt avāriju, novērst tās sekas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Zina: inženiersistēmu un iekārtu avārijas lokalizācijas darbus, avārijas likvidēšanas metodes un paņēmienus, individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības avārijas gadījumā.</p> <p>Izprot: inženiersistēmu un iekārtu bojājumu novēršanas veidus.</p>	30% no moduļa kopējā apjoma	<p>Izvēlas atbilstošu avārijas vietas lokalizācijas paņēmieni, nosaka avārijas seku likvidācijas secību (ar instruktora palīdzību). Pēc uzdevuma veic sistēmas bojājuma vai neatbilstības novēršanu.</p> <p>Nosauc individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus avārijas lokalizācijas darbu veikšanai.</p>	<p>Izvēlas atbilstošu avārijas vietas lokalizācijas paņēmieni, nosaka avārijas seku likvidācijas secību, identificē potenciālos riskus, veicot avārijas lokalizācijas darbus. Saskaņā ar uzdevumu patstāvīgi veic sistēmas bojājuma vai neatbilstības novēršanu.</p> <p>Nosauc individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus avārijas lokalizācijas darbu veikšanai, identificē ugunsdrošības, civilās aizsardzības, elektroķīmiskās un elektrodrošības riskus, veicot avārijas lokalizācijas darbus.</p>
<p>5. Spēj: sagatavot avārijas tehnisko dokumentāciju.</p> <p>Zina: avārijas seku fiksēšanas paņēmienus, avārijas tehniskās dokumentācijas noformēšanas kārtību.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Noformē avārijas tehnisko dokumentāciju.</p>	<p>Noformē avārijas tehnisko dokumentāciju, lieto precīzu nozares terminoloģiju, pievieno atbilstošus papildmateriālus.</p>

Izprot: avārijas tehniskās dokumentācijas noformēšanas nepieciešamību inženiersistēmu un iekārtu tālākā drošā ekspluatācijā.			
--	--	--	--

Moduļa "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse" apraksts

Moduļa mērķis	Nostiprināt un pilnveidot ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdzniekam nepieciešamās spējas atbilstoši tehniskajam uzdevumam veikt ārējo un ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas, ekspluatācijas un remonta darbus, izmantojot piemērotas iekārtas, instrumentus un tehnoloģiskos paņēmienus, ievērojot darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības darbavietā
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Sagatavot drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbiem, novēršot darba vides riska faktorus. 2. Izgatavot vienkāršas detaļas un veidot nestandarta risinājumus un savienojumus, izmantojot veicamajam darbam atbilstošos atslēdznieka darba paņēmienus un instrumentus. 3. Montēt ārējās un ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, nodrošinot to drošu ekspluatāciju. 4. Iestatīt darba režīmus ārējās un ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmās un iekārtās atbilstoši tehniskajai dokumentācijai un pārbaudīt to darbības kvalitāti. 5. Veikt ārējo un ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu ekspluatācijas un remonta darbus. 6. Dokumentēt paveiktos ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbus un pārbaudītu rezultātus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi programmas A, B un C daļas profesionālās kvalifikācijas "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks" iegūšanai nepieciešamie moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamie iesniedz un prezentē prakses atskaiti, ietverot jautājumus par prakses vietu un apkopotu darbu mapi par veiktajiem uzdevumiem. Darba mapes ieteicamais saturs: 1. Titullapa. 2. Prakses vietas apraksts. 3. Sadaļas, kurās secīgi apkopoti ikdienā veikto darbu apraksti, fotogrāfijas, kā arī prakses vietā izmantotās dokumentācijas paraugi: - detaļu un savienojumu izgatavošana; - ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāža, iestatīšana un pārbaude; - ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu ekspluatācija un remonts; - darba vides riski ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas, ekspluatācijas un remonta darbos. Izglītojamie iesniedz atbilstošos profesionālās kvalifikācijas prakses dokumentus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse" ir noslēdzošais B daļas modulis ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, kas paredzēts apgūto profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē.

Moduļa "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka prakse" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: sagatavot drošu darba vietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbiem, novēršot darba vides riska faktorus.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši darba uzdevumam un instruktāžai darbavietā sagatavo drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbiem.	Sagatavo drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbiem, ņemot vērā darba vides riska faktorus veicamā darba izpildē.
2. Spēj: izgatavot vienkāršas detaļas un veidot nestandarta risinājumus un savienojumus, izmantojot veicamajam darbam atbilstošos atslēdznieka darba paņēmienus un instrumentus.	20 % no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši prakses vadītāja norādēm un iekārtas un/vai detaļas rasējumam, izvēlas atbilstošos instrumentus, iekārtas un palīgierīces atslēdznieka darbu veikšanai, aprēķina nepieciešamo materiālu veidus, daudzumu un apjomu. Atbilstoši prakses vadītāja norādījumiem izveido cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus (liec, taisno, zāgē, griež vītnes, blīvē, u.c.) un apstrādā materiālu virsmas (attīra, slīpē, krāso, u.c.). Novērtē izveidotā savienojuma atbilstību tehniskajām prasībām.	Atbilstoši iekārtas un/vai detaļas rasējumam, izvēlas atbilstošos instrumentus, iekārtas un palīgierīces atslēdznieka darbu veikšanai, aprēķina nepieciešamo materiālu veidus, daudzumu un apjomu. Izveido cauruļvadu konstruktīvos elementus un savienojumus (liec, taisno, zāgē, griež vītnes, blīvē, u.c.) un apstrādā materiālu virsmas (attīra, slīpē, krāso, u.c.). Novērtē izveidotā savienojuma atbilstību tehniskajām prasībām.
3. Spēj: montēt ārējās un ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, nodrošinot to drošu ekspluatāciju.	25 % no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši prakses vadītāja norādēm, izmantojot montāžai attiecīgus instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ārējās ūdensapgādes sistēmas un iekārtas. Pārbauda montāžas kvalitāti. Atbilstoši norādēm labo pieļautās kļūdas. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm, izmantojot montāžai attiecīgus instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ārējās kanalizācijas sistēmas un iekārtas. Pārbauda montāžas kvalitāti. Atbilstoši norādēm labo pieļautās kļūdas. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm, izmantojot montāžai attiecīgus	Izmantojot montāžai piemērotus instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ārējās ūdensapgādes sistēmas un iekārtas saskaņā ar montāžas shēmu. Pārbauda montāžas kvalitāti. Patstāvīgi labo pieļautās kļūdas. Izmantojot montāžai piemērotus instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ārējās kanalizācijas sistēmas un iekārtas saskaņā ar montāžas shēmu. Pārbauda montāžas kvalitāti. Patstāvīgi labo pieļautās kļūdas. Izmantojot montāžai piemērotus instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas

		instrumentus un montāžas tehnoloģijas, sagatavo un montē ēku iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas. Pārbauda montāžas darbu kvalitāti. Atbilstoši norādēm labo pieļautās kļūdas.	un iekārtas saskaņā ar montāžas shēmu. Pārbauda montāžas darbu kvalitāti. Patstāvīgi labo pieļautās kļūdas.
4. Spēj: iestatīt darba režīmus ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmās un iekārtās atbilstoši tehniskajai dokumentācijai un pārbaudīt to darbības kvalitāti.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Izvēlas tehnoloģisko paņēmieni, tam atbilstošus instrumentus un darba materiālus un iestata darba režīmus samontētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmās un iekārtās. Veic sistēmas un iekārtas darbības kvalitātes pārbaudi.	Izvēlas un analizē tehnoloģiskos paņēmienus, instrumentus un darba materiālus, ko izmanto ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu darbības iestatīšanai un kvalitātes pārbaudei. Iestata darba režīmus sistēmas un iekārtās, pārbauda darbības kvalitāti. Labo pieļautās kļūdas.
5. Spēj: veikt ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu ekspluatācijas un remonta darbus.	25 % no moduļa kopējā apjoma	Prakses vadītāja uzraudzībā apseko ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, novērtē iekārtu tehnisko stāvokli, veic kontrolmērījumus un nosaka neatbilstības. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm, izmantojot mēraparātus, pārbaudes iekārtas un instrumentus, veic ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu regulārās pārbaudes un diagnostiku. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm, atvieno ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, novērš to bojājumus, nomaina atsevišķas detaļas un elementus, uzstāda izolācijas un blīvēšanas materiālus. Pārbauda veikto remontdarbu kvalitāti un veic korekcijas konstatēto neatbilstību gadījumā.	Apseko ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, novērtē sistēmu un iekārtu tehnisko stāvokli, veic kontrolmērījumus un nosaka neatbilstības. Izmantojot mēraparātus, pārbaudes iekārtas un instrumentus, veic ūdensapgādes un kanalizācijas regulārās pārbaudes un diagnostiku. Atvieno ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas un iekārtas, novērš to bojājumus, nomaina atsevišķas detaļas un elementus, uzstāda izolācijas un blīvēšanas materiālus. Pārbauda veikto remontdarbu kvalitāti un veic korekcijas konstatēto neatbilstību gadījumā.
6. Spēj: dokumentēt paveiktos ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas darbus un pārbaudes rezultātus.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Dokumentē ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas un darbības kvalitātes pārbaudi atbilstoši dotajam paraugam.	Patstāvīgi dokumentē ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas un darbības kvalitātes pārbaudi.

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas plānot inženiersistēmu ekspluatācijas darbus.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Analizēt informāciju par veicamajiem iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbiem, izmantojot veicamo darbu tehnisko dokumentāciju. 2. Izstrādāt darba uzdevumus atbilstoši veicamo montāžas, ekspluatācijas un apkopes darbu specifikai. 3. Noteikt iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu un kvalifikāciju. 4. Izstrādāt iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu secību. 5. Izstrādāt un saskaņot iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanas kalendāro grafiku. 6. Saskaņot veicamos darbus ar iesaistītajām organizācijām un personām.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduli "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" apgūst pēc moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu - atbilstoši tehniskajai dokumentācijai izstrādā darba uzdevumu, nosakot darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu, izstrādā darbu secību un kalendāro grafiku.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" ir B daļas modulis. To apgūst paralēli moduļiem "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole". Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļu "Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas" un "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apguvei. Moduli apgūst Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikācijas izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: analizēt informāciju par nepieciešamajiem iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbiem, izmantojot veicamo darbu tehnisko dokumentāciju.	10% no moduļa kopējā apjoma	Iepazīstas ar inženiersistēmu projektu, nosauc un izskaidro veicamos ierīkošanas un/vai ekspluatācijas darbus.	Analizē būvprojekta atbilstības normatīvo aktu prasībām un būvobjekta atrašanās dabā atšķirības. Nosauc normatīvos aktus, kas piemēroti inženiersistēmu projekta izstrādē, un pamato attiecīgo

<p>Zina: tehnisko dokumentāciju un standartu prasības, kā arī pamatojumu to izmantošanai.</p> <p>Izprot: tehniskajā dokumentācijā norādīto prasību nozīmi.</p>		<p>Nosauc normatīvos aktus, kas piemēroti inženiersistēmu projekta izstrādē.</p> <p>Izvēlas atbilstošus mehānismus un iekārtas inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanai.</p> <p>Nosauc normatīvo aktu prasības lietotajiem materiāliem un izstrādājumiem objektā.</p>	<p>normatīvu izmantošanu iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanai.</p> <p>Izvēlas mehānismus un iekārtas inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanai, lai darbus veiktu kalendārā grafika paredzētajā laikā.</p> <p>Patstāvīgi izvēlas un lieto materiālus, izstrādājumus atbilstoši projektā norādītajām prasībām.</p>
<p>2. Spēj: izstrādāt darba uzdevumus atbilstoši veicamo montāžas, ekspluatācijas un apkopes darbu specifikai.</p> <p>Zina: darba veikšanai vajadzīgās tehniskās shēmas sagatavošanas paņēmienus, tehniskās dokumentācijas grafiskos apzīmējumus.</p> <p>Izprot: darba uzdevuma izstrādes sasaisti ar regulējošajiem aktiem un to nozīmi kvalitatīva procesa nodrošināšanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba vadītāja norādēm izstrādā darba uzdevumus un darba veikšanas shēmas.</p> <p>Nosauc tehnoloģiskos procesus darba uzdevumu veikšanai un apzīmējumus darba veikšanas shēmā.</p>	<p>Patstāvīgi izstrādā darba uzdevumus un darba veikšanas shēmas atbilstoši inženiersistēmu montāžas un/vai ekspluatācijas specifikai.</p> <p>Izskaidro darba uzdevumu izpildi.</p>
<p>3. Spēj: noteikt iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu un kvalifikāciju.</p> <p>Zina: inženiersistēmu iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei atbilstošo izpildītāju profesionālo kvalifikāciju līmeņus un veicamā darba specifiku.</p> <p>Izprot: izpildītāju kvalifikācijas atbilstības un veicamo darbu secīgas nodrošināšanas kopsakarības.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Apraksta inženiersistēmu iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildes laika normas.</p> <p>Nosaka inženiersistēmu iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu.</p>	<p>Apraksta un salīdzina inženiersistēmu iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildes laika normas.</p> <p>Nosaka inženiersistēmu iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbu izpildei nepieciešamo darbaspēka daudzumu un kvalifikāciju.</p>

<p>4. Spēj: izstrādāt iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu secību.</p> <p>Zina: pamatojumu darbu veikšanas kārtībai, veicot saskaņošanu procesā iesaistītajām pusēm.</p> <p>Izprot: montāžas, ekspluatācijas un apkopes darbu vietu un lomu kopējā objekta būvniecības procesā.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Izstrādā inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu secību, bīstamo zonu iezīmēšanu un to saskaņošanu (DOP), ņemot vērā darba vadītāja norādes.</p>	<p>Patstāvīgi izstrādā DOP inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbiem, norādot izbūves posmu robežas.</p> <p>Nepieciešamības gadījumā veic izmaiņas, mainoties situācijai objektā.</p>
<p>5. Spēj: izstrādāt un saskaņot iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanas kalendāro grafiku.</p> <p>Zina: darbalaika un materiālo resursu normatīvus, to izmantošanas iespējas, veicot konkrēto darbu noteiktajā objektā, kā arī pārzina darbu saskaņošanas kārtību ar visām darbos iesaistītajām pusēm.</p> <p>Izprot: plānota un saskaņota procesa nozīmi drošas darba vides radīšanā un kvalitatīva gala rezultāta sasniegšanā.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Izstrādā tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanas kalendāro grafiku, ievērojot darba plāna nosacījumus darba vadītāja norādītajam posmam.</p> <p>Nosaka inženiersistēmu izbūvei nepieciešamo darbietilpību (c. dn.) un mašīnlaika patēriņu (maš. maiņa) darba vadītāja norādītajam darba posmam.</p>	<p>Izstrādā inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanas grafiku un saskaņošanas kārtību ar visām darbos iesaistītajām pusēm.</p> <p>Ierīko drošu darba vidi kvalitatīva gala rezultāta sasniegšanai.</p> <p>Nosauc un pamato atšķirības darbietilpības (c. dn.) aprēķinos.</p> <p>Aprēķina darbietilpību un mašīnlaika patēriņu (maš. maiņa) un izstrādā darba veikšanas kalendāro grafiku.</p>
<p>6. Spēj: saskaņot veicamos darbus ar iesaistītajām organizācijām un personām.</p> <p>Zina: normatīvo aktu prasības darba atļauju saņemšanai, dokumentu noformēšanas tehniskās prasības, lietišķo saskarsmi un komunikāciju.</p> <p>Izprot: darba procesu organizēšanai nepieciešamās saskaņošanas kārtību iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu kvalitatīvai izpildei.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Pēc darba vadītāja norādēm sagatavo ziņojumus iesaistītajām organizācijām un personām par inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu norisi savā atbildības zonā objektā. Nosauc un lieto dokumentus, kas glabājas objektā, un paskaidro to nozīmi un aizpildīšanas kārtību.</p>	<p>Sagatavo ziņojumus iesaistītajām organizācijām un personām par inženiersistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu norisi savā atbildības zonā.</p> <p>Seko dokumentu savlaicīgai sakārtošanai objektā, būvdarbu izpildei atbilstoši kalendārajam grafikam.</p>

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas atbildīgi organizēt inženiersistēmu ekspluatācijas darbus.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Noteikt un komplektēt darba izpildei nepieciešamos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus. 2. Organizēt darba veikšanas vietas sagatavošanu, aprīkojot to ar tehniskajiem līdzekļiem. 3. Iepazīstināt darbiniekus ar veicamo darbu un darba instrukcijās noteiktajām prasībām. 4. Informēt iesaistītās organizācijas un personas par veicamajiem darbiem un saskaņot to apjomu un ilgumu. 5. Organizēt brīdinājuma zīmju izvietošanu objektā.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" ir apgūstams pēc moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija" apgūšanas.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu: 1. Iesniedz izpildīto praktisko darbu apkopojuma mapi. 2. Veic praktisku uzdevumu, kura ietvaros konkrētam būvdarbu posmam izstrādā darbu organizēšanas secību (plānu) un atbild uz jautājumiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" ir B daļas modulis. To apgūst paralēli moduļiem "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole". Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļu "Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas" un "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apguvei. Moduli apgūst Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikācijas izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: noteikt un komplektēt darba izpildei nepieciešamos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Zina: individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu veidus un lietošanu atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai.</p> <p>Izprot: drošas darba vides nodrošināšanas nepieciešamību objektā.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, nosaka un izvēlas nepieciešamos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai, un drošai darbu veikšanai.	Raksturo individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, patstāvīgi izvēlas nepieciešamos individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai, un drošai darbu veikšanai, pamato to izmantojumu.

<p>2. Spēj: organizēt darba veikšanas vietas sagatavošanu, aprīkojot to ar tehniskajiem līdzekļiem.</p> <p>Zina: drošības prasības, strādājot ielu un ceļu braucamajā daļā, un iekārtu, tehnisko līdzekļu, palīgierīču drošas lietošanas principus.</p> <p>Izprot: darba drošības, aizsardzības un vides regulējošo normatīvu prasības.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Ņemot vērā darba vadītāja norādījumus, sagatavo darba veikšanas vietu, aprīkojot to ar tehniskajiem līdzekļiem.</p> <p>Nosauc tehniskos līdzekļus, izmantojot drošas lietošanas principus.</p>	<p>Patstāvīgi sagatavo darba veikšanas vietu, aprīkojot to ar tehniskajiem līdzekļiem.</p> <p>Raksturo un pamato tehnisko līdzekļu izvēli, izmantojot drošas lietošanas principus.</p>
<p>3. Spēj: iepazīstināt darbiniekus ar veicamo darbu un darba instrukcijās noteiktajām prasībām.</p> <p>Zina: darba instruktāžas metodes, veiktās instruktāžas dokumentēšanas metodes.</p> <p>Izprot: darba instruktāžas prasības iekārtu un sistēmu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbos.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc darba instruktāžas metodes, veiktās instruktāžas dokumentēšanas metodes.</p>	<p>Raksturo un pamato darba instruktāžas metodes, veiktās instruktāžas dokumentēšanas metodes.</p>
<p>4. Spēj: informēt iesaistītās organizācijas un personas par veicamajiem darbiem un saskaņot to apjomu un ilgumu.</p> <p>Zina: nepieciešamās informācijas saturu, digitālās komunikācijas kanālu izmantošanu.</p> <p>Izprot: savlaicīgas informācijas nodošanas nepieciešamību drošu un nepārtrauktu tehniskās montāžas, apkopes un remonta darbu nodrošināšanā.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc nepieciešamās informācijas saturu, digitālās komunikācijas kanālu izmantošanu.</p>	<p>Raksturo un pamato nepieciešamās informācijas saturu, digitālās komunikācijas kanālu izmantošanu.</p>
<p>5. Spēj: organizēt brīdinājuma zīmju izvietojumu objektā.</p> <p>Zina: brīdinājuma zīmju veidus, izvietojuma un lietošanas prasības objektā.</p> <p>Izprot: brīdinājuma zīmju izvietojuma principus iedzīvotāju veselības un dzīvības saglabāšanai.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc brīdinājuma zīmju veidus, izvietojuma un lietošanas prasības objektā.</p>	<p>Analizē un pamato brīdinājuma zīmju veidus, izvietojuma un lietošanas prasības objektā.</p>

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas atbildīgi kontrolēt veikto darbu kvalitāti, materiālu un darbaspēka resursu patēriņu, nodrošinot kvalitatīvu un ekonomiski izdevīgu darba izpildi.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Pārraudzīt inženiersistēmu un iekārtu būvdarbus. 2. Vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu ekspluatācijas darbus. 3. Vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu remonta darbus. 4. Pārbaudīt izpildīto darbu kvalitāti atbilstoši kvalitātes vadības procedūrai. 5. Identificēt un novērst inženiersistēmās un iekārtās veikto darbu neatbilstību. 6. Nodrošināt avārijas seku lokalizāciju un likvidēšanu, lietojot avārijas apjomam un bīstamībai atbilstošus paņēmienus un metodes.
Moduļa ieejas nosacījumi	Moduli "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" apgūst pēc moduļa "Inženiersistēmu avāriju lokalizācija un likvidācija".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu - izveido izpildīto darbu un veikto kvalitātes pārbaūžu sarakstu ekspluatācijā nododamajam inženiersistēmu montāžas posmam.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" ir B daļas modulis. To apgūst paralēli moduļiem "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana". Tā apgūšana ir ieejas nosacījums moduļu "Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas" un "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apguvei. Moduli apgūst Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikācijas izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu būvdarbus. Zina: tehnoloģiskos procesus inženiersistēmu un iekārtu būvdarbos, būvdarbu projektēšanas dokumentācijas prasības, inženiersistēmu un iekārtu būvdarbu novērtēšanas metodes.	20% no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši darba vadītāja norādēm vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu. Nosauc inženiersistēmu montāžas darbu tehnoloģijas un kontroles pasākumus būvdarbu laikā, kas atbilst darbu veikšanas projektam.	Atbilstoši darba plānam patstāvīgi pārbauga inženiersistēmu izbūves darbus, kontrolē atsevišķu darba posmu izpildi, spēj pamatot uzraudzības nozīmi inženiersistēmu tālākā ekspluatācijā. Izvēlas inženierkomunikāciju montāžas darbu tehnoloģiju un veic

<p>Izprot: inženiersistēmu sistēmu un iekārtu būvdarbu uzraudzības ietekmi uz objekta kvalitatīvu ekspluatāciju.</p>			<p>kontroles mērījumus būvdarbu laikā. Patstāvīgi seko inženierkomunikāciju montāžas darbu veikšanas projektam un darba aizsardzības plānam.</p>
<p>2. Spēj: vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu ekspluatācijas darbus. Zina: ekspluatācijas darbu izpildes periodiskumu, apjomu un metodes. Izprot: inženiersistēmu un iekārtu ekspluatācijas procesus.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba vadītāja norādēm vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu. Nosauc inženiersistēmu ekspluatācijas darbu periodiskumu, apjomu, metodes un kontroles pasākumus būvdarbu laikā, kas atbilst darbu veikšanas projektam.</p>	<p>Patstāvīgi vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu. Izvēlas inženiersistēmu ekspluatācijas darbu periodiskumu, apjomu, metodes un veic kontroles mērījumus būvdarbu laikā. Patstāvīgi seko inženiersistēmu ekspluatācijas darbu veikšanas projektam un darba aizsardzības plānam.</p>
<p>3. Spēj: vadīt un kontrolēt inženiersistēmu un iekārtu remonta darbus. Zina: inženiersistēmu un iekārtu remonta darbu metodes un paņēmienus. Izprot: remonta darbu ietekmi uz inženiersistēmu un iekārtu ekspluatāciju.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba vadītāja norādēm vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu. Nosauc inženiersistēmu remonta darbu apjomu, metodes un kontroles pasākumus būvdarbu laikā, kas atbilst remonta darbu projektam.</p>	<p>Patstāvīgi vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu. Izvēlas inženiersistēmu remonta darbu apjomu, metodes un veic kontroles mērījumus būvdarbu laikā. Patstāvīgi seko inženiersistēmu remonta darbu projektam un darba aizsardzības plānam.</p>
<p>4. Spēj: pārbaudīt izpildīto darbu kvalitāti atbilstoši kvalitātes vadības procedūrai. Zina: kvalitātes pārbaudes metodes un paņēmienus, mērīšanas līdzekļu lietošanas principus, kontrolmērījumu veikšanas metodes, inženiersistēmu un iekārtu spiediena, temperatūras un plūsmas robežvērtības. Izprot: izpildīto darbu pārbaudes kārtību un procedūru.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba vadītāja norādījumiem pārbauda izpildīto darbu kvalitāti. Atšķir kvalitātes pārbaudes metodes un paņēmienus, atpazīst un lieto mērīšanas līdzekļus kontrolmērījumu veikšanā.</p>	<p>Patstāvīgi pārbauda izpildīto darbu kvalitāti un nepieciešamības gadījumā veic pasākumus kvalitātes nodrošināšanai. Raksturo kvalitātes pārbaudes metodes un paņēmienus, patstāvīgi izvēlas, pamato un lieto mērīšanas līdzekļus kontrolmērījumu veikšanā.</p>
<p>5. Spēj: identificēt un novērst inženiersistēmās un iekārtās veikto darbu neatbilstību esošajai situācijai objektā. Zina: neatbilstības identificēšanas un novēršanas metodes un parametrus. Izprot: savlaicīgu neatbilstību novēršanas ietekmi uz sistēmas ekspluatāciju.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst ekspluatācijas un remonta darbu plāna neatbilstību esošajai situācijai objektā un kopā ar darba vadītāju izstrādā priekšlikumus to novēršanai. Izveido veicamo darbu sarakstu priekšlikumu īstenošanai.</p>	<p>Patstāvīgi atpazīst ekspluatācijas un remonta darbu plāna neatbilstību esošajai situācijai objektā. Izstrādā priekšlikumus plāna izmaiņu īstenošanai un veic to saskaņošanu.</p>

<p>6. Spēj: nodrošināt avārijas lokalizāciju un seku likvidēšanu, lietojot avārijas apjomam un bīstamībai atbilstošus paņēmienus un metodes.</p> <p>Zina: avārijas lokalizācijas un seku likvidēšanas metodes un paņēmienus.</p> <p>Izprot: savlaicīgas avārijas lokalizācijas un seku likvidēšanas nozīmību.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atbilstoši darba vadītāja norādēm vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu.</p> <p>Nosauc inženiersistēmu avārijas lokalizācijas un seku likvidēšanas metodes un paņēmienus.</p>	<p>Patstāvīgi vada un kontrolē inženiersistēmu atslēdznieka darbu.</p> <p>Izvēlas inženiersistēmu avārijas lokalizācijas un seku likvidēšanas metodes un veic avārijas seku likvidēšanu.</p> <p>Patstāvīgi seko inženiersistēmu avārijas seku likvidēšanas plānam un darba aizsardzības plānam.</p>
---	------------------------------------	--	---

Moduļa "Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas plānot materiālu plūsmas un aprēķināt izmaksas.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Noteikt darba izpildei nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas. 2. Plānot materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi, izvērtējot šādus faktoros: paredzēto izstrādājumu klāstu, to izmaksas, kvalitāti, garantijas, piegādes termiņus. 3. Organizēt montāžai nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi. 4. Pieņemt montāžas, remonta un ekspluatācijas darbiem atbilstošos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas pēc kvalitātes un kvantitātes, kā arī tos pareizi uzglabāt. 5. Aprēķināt izmaksas vienkāršās būvniecības tāmēs un sagatavot tāmi.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Inženiersistēmu materiālu plūsmas un izmaksas" ir apgūstams pēc moduļu "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana", "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" apgūšanas.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu - sagatavo un noformē tāmi konkrētam būvdarbu posmam, atbild uz jautājumiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu materiālu plūsmas un izmaksas" ir B daļas modulis. To apgūst paralēli modulim "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā". Tam seko C daļas izvēles moduļi, ko apgūst Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikācijas izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu materiālu plūsma un izmaksas" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: noteikt darba izpildei nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas.</p> <p>Zina: materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu veidus un lietošanu atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai.</p> <p>Izprot: materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu plānošanas savlaicīguma nozīmi</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc inženiersistēmu montāžas un remonta darbus, nosaka un izvēlas nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai.	Raksturo inženiersistēmu montāžas un remonta darbus, patstāvīgi izvēlas nepieciešamos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas atbilstoši veicamā darba tehnoloģiskajam procesam un specifikai, pamato to izmantojumu.

<p>ekspluatācijas un remonta darbu procesa nodrošināšanā.</p>			
<p>2. Spēj: plānot materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi, izvērtējot šādus faktorus: paredzēto izstrādājumu klāstu, to izmaksas, kvalitāti, garantijas, piegādes termiņus.</p> <p>Zina: materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādes iespējas un ražotāja prasības uzglabāšanai.</p> <p>Izprot: materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu plānošanas un piegādes savlaicīguma ietekmi uz ekspluatācijas un remonta darbu procesa nodrošināšanu.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Ņemot vērā darba vadītāja norādījumus, plāno dažādu inženiersistēmām paredzētu materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi.</p> <p>Nosauc materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu iegādes kritērijus, salīdzina piedāvājumus un izvēlas piegādātājus.</p>	<p>Patstāvīgi plāno inženiersistēmām paredzēto materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi.</p> <p>Raksturo un pamato piedāvāto materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu kvalitāti, izmaksas un piegādes kritērijus, kā arī izvēlas piegādātājus.</p>
<p>3. Spēj: organizēt montāžai nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi.</p> <p>Zina: materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādātājus, piegādes secību objektā.</p> <p>Izprot: nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu loģistiku un tās nozīmi, ekspluatācijas un remonta darbu izpildē.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Organizē inženiersistēmu montāžai nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi. Atpazīst materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas būvniecības procesa norisei, sagatavo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu sarakstu un piegādes grafiku, ņemot vērā attālumu no piegādes vietas un piegādes laiku.</p>	<p>Patstāvīgi organizē montāžas darbos nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu piegādi. Izstrādā piegādes grafiku un veic tajā izmaiņas, ja mainās piegādātājs vai materiāli, instrumenti, palīgierīces un iekārtas. Izvēlas labāko piegādātāju, ņemot vērā materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu kvalitāti un izgatavotāja noteikumus materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu uzglabāšanai.</p>
<p>4. Spēj: pieņemt montāžas, remonta un ekspluatācijas darbiem atbilstošos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas pēc kvalitātes un kvantitātes, kā arī tos atbilstoši uzglabāt.</p> <p>Zina: darbiem nepieciešamo materiālu, instrumentu, palīgierīču un iekārtu uzskaites un uzglabāšanas metodes, kas noteiktas atbilstoši ražotāja noteiktajām prasībām.</p> <p>Izprot: normatīvo dokumentu noteiktās prasības montāžas, remonta un ekspluatācijas darbiem atbilstošo materiālu uzglabāšanai.</p>	<p>30% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Pieņem inženiersistēmu izbūvei, remontam un uzturēšanai pasūtītos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas.</p> <p>Nosauc dažādu materiālu uzglabāšanas atšķirības un rīkojas atbilstoši tām.</p> <p>Atbilstoši darba vadītāja norādījumiem veic inženiersistēmu montāžas, remonta un ekspluatācijas darbu uzskaiti.</p> <p>Nosauc un paskaidro inženiersistēmu darbu iedalījumu,</p>	<p>Patstāvīgi pieņem pasūtītos materiālus, instrumentus, palīgierīces un iekārtas, kas nepieciešami inženiersistēmu izbūves darbiem, remontam un uzturēšanai, veicot daudzuma pārbaudi un vizuālu kvalitātes novērtējumu.</p> <p>Ievēro izgatavotāja uzglabāšanas prasības un pielāgo tās esošajai situācijai.</p> <p>Patstāvīgi uzskaita visu veidu inženiersistēmu montāžas, remonta un ekspluatācijas darbus. Izstrādā</p>

		veikto darbu uzskaites veidus un to dokumentēšanu, kā arī kvalitātes kontroli, kas jāveic, sākot būvdarbus, būvdarbu laikā un darbus beidzot.	kvalitātes kontroles plānu, norādot to izpildes laiku un kontroles mērķi. Veic ģeodēziskās uzmērīšanas darbus pirms būvdarbu sākšanas, būvdarbu laikā un pēc būvdarbu beigšanas. Lieto dokumentu noformēšanas rekomendācijas.
<p>5. Spēj: aprēķināt izmaksas vienkāršās būvniecības tāmēs un sagatavot tāmi.</p> <p>Zina: inženiersistēmu montāžas darbietilpību un laika normas, tāmju tiešās izmaksas, virsuzdevumus un nodokļus, tāmju noformēšanu atbilstoši Latvijas būvnormatīviem, kā arī mehānismu izmaksas.</p> <p>Izprot: inženiersistēmu montāžas darbu finanšu un darbaspēka resursu savstarpējo sasaisti.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc tāmju sagatavošanas veidus un to atšķirības.</p> <p>Sagatavo vienkāršu tāmi, kurā aprēķināta darbietilpība, izmantojot laika normu un vienas darba vienības darbaspēka cenu. Nosauc vienkāršās tāmes sastāvu, lieto būvdarbu izcenojumu katalogus un sagatavo tāmes, norādot tiešos izdevumus, virsuzdevumus un nodokļus.</p>	<p>Analizē dažādus tāmju noformējuma veidus un nosauc to izmantojuma priekšrocības.</p> <p>Atbilstoši būvnormatīvu prasībām patstāvīgi izvēlas piemērotu tāmes veidu un veic aprēķinus jebkuriem būvdarbiem. To noformēšanai un sagatavošanai lieto datorprogrammas.</p>

Moduļa "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas nodot inženiersistēmas un iekārtas ekspluatācijā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Sagatavot dokumentāciju inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā. 2. Instruēt inženiersistēmu objekta lietotāju. 3. Organizēt darba vietas sakārtošanu pēc montāžas vai remontdarbu veikšanas.
Moduļa ieejas nosacījumi	Modulis "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" ir apgūstams pēc moduļu "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu plānošana", "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu organizēšana" un "Inženiersistēmu ekspluatācijas darbu vadīšana un kontrole" apgūšanas.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu - organizē inženiersistēmu nodošanu ekspluatācijā konkrētam objektam, atbild uz jautājumiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" ir B daļas modulis. To apgūst paralēli modulim "Inženiersistēmu materiālu plūsmas un izmaksas", un tam seko C daļas izvēles moduļi, ko apgūst Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikācijas izglītojamie.

Moduļa "Inženiersistēmu nodošana ekspluatācijā" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: sagatavot dokumentāciju inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā.</p> <p>Zina: dokumentācijas sagatavošanas secību un aizpildīšanas prasības inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā, resursu uzskaites principus.</p> <p>Izprot: dokumentu precīzas sagatavošanas nozīmi inženiersistēmu un iekārtu turpmākajā ekspluatācijā.</p>	40% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc dokumentācijas sagatavošanas secību un aizpildīšanas prasības inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā, resursu uzskaites principus.</p> <p>Sagatavo dokumentāciju inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā pēc dotā parauga.</p> <p>Ievada inženiersistēmu un iekārtu nodošanas ekspluatācijā dokumentāciju uzņēmuma dokumentu uzskaites reģistrā.</p>	<p>Raksturo un pamato dokumentācijas sagatavošanas secību un aizpildīšanas prasības inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā, resursu uzskaites principus.</p> <p>Sagatavo dokumentāciju inženiersistēmu un iekārtu nodošanai ekspluatācijā un izskaidro dokumentācijas glabāšanas kārtību.</p> <p>Ievada inženiersistēmu un iekārtu nodošanas ekspluatācijā dokumentāciju uzņēmuma dokumentu uzskaites reģistrā un veic</p>

			pārbaudi, lai novērstu kļūdišanās iespēju.
<p>2. Spēj: instruēt inženiersistēmu objekta lietotāju.</p> <p>Zina: iekārtu un sistēmu ekspluatācijas un drošas lietošanas kārtību un lietotāja instruēšanas kārtību.</p> <p>Izprot: inženiersistēmu objekta lietotāja instruēšanas kārtību un paņēmienus drošai inženiersistēmu lietošanai.</p>	30% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc iekārtu un sistēmu ekspluatācijas un drošas lietošanas kārtību un lietotāja instruēšanas kārtību.	Raksturo un pamato iekārtu un sistēmu ekspluatācijas un drošas lietošanas kārtību un lietotāja instruēšanas kārtību.
<p>3. Spēj: organizēt darba vietas sakārtošanu pēc montāžas vai remonta darbu veikšanas.</p> <p>Zina: instrumentu, iekārtu un tehnisko līdzekļu uzglabāšanas prasības, sadarbības principus ar teritorijas sakopšanā iesaistītajām organizācijām.</p> <p>Izprot: sakoptas un sakārtotas darba vietas lomu kvalitatīvā darba izpildē.</p>	30% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc instrumentu, iekārtu un tehnisko līdzekļu uzglabāšanas prasības, sadarbības principus ar teritorijas sakopšanā iesaistītajām organizācijām.	Raksturo un pamato instrumentu, iekārtu un tehnisko līdzekļu uzglabāšanas prasības, sadarbības principus ar teritorijas sakopšanā iesaistītajām organizācijām.

Moduļa "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse" apraksts

Moduļa mērķis	Nostiprināt un pilnveidot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika kvalifikācijai nepieciešamās spējas ārējo un ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbu plānošanā, organizēšanā un vadīšanā, nodrošinot darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasību ievērošanu darbavietā
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamā prasmes: 1. Plānot un organizēt ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un uzturēšanas darbus. 2. Sagatavot drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu un iekārtu montāžas, apkopes un remonta darbiem, ievērojot darba aizsardzības prasības. 3. Vadīt un kontrolēt ārējo un ēku iekšējo ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbus. 4. Izvērtēt ūdenssaimniecības darbiem raksturīgus darba vides riska faktorus. 5. Organizēt darbu veikšanas vietas sakārtošanu pēc montāžas vai remonta darbu veikšanas. 6. Sagatavot dokumentāciju ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu nodošanai ekspluatācijā, ievērojot normatīvo aktu prasības, un nodot objektu ekspluatācijā.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi programmas A, B un C daļas profesionālās kvalifikācijas "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika" iegūšanai nepieciešamie moduļi.
Moduļa apguves novērtēšana	Izglītojamais iesniedz un prezentē prakses atskaiti, ietverot jautājumus par prakses vietu un apkopotu darbu mapi par veiktajiem uzdevumiem. Darba mapes ieteicamais saturs: 1. Titullapa. 2. Prakses vietas apraksts. 3. Sadaļas, kurās secīgi apkopoti ikdienā veikto darbu apraksti, fotogrāfijas, kā arī prakses vietā izmantotās dokumentācijas paraugi: - ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbu plānošana un organizēšana; - ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu, apkopes un remonta darbu vadīšana un kontrole; - darba un vides aizsardzības un ugunsdrošības pasākumi objektā. Izglītojamie iesniedz atbilstošos profesionālās kvalifikācijas prakses dokumentus.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis " Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse" ir noslēdzošais B daļas modulis ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika profesionālās kvalifikācijas iegūšanai, kas paredzēts apgūto profesionālo kompetenču nostiprināšanai darba vidē.

Moduļa "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehnika prakse" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: plānot un organizēt ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un uzturēšanas darbus.	25 % no moduļa kopējā apjoma	Konsultējoties ar prakses vadītāju, plāno un organizē darbus atbilstoši darba organizācijas projektam (DOP), lai veiktu ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un uzturēšanas darbus iepļānotajā kalendāra grafika ietvaros. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm novērtē tehniskos parametrus esošajām ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtām un sistēmām un nosaka nepieciešamos materiālus, resursus un iekārtas plānotā darba veikšanai. Komplektē nepieciešamos montāžas vai remonta materiālus, resursus un iekārtas un pārbauda instrumentu un iekārtu tehnisko stāvokli.	Plāno sagatavošanas darbus ūdenssaimniecības objektā, patstāvīgi izstrādā priekšlikumus darba organizācijas projekta (DOP) papildināšanai, ņemot vērā esošo situāciju objektā. Neparedzētu apstākļu gadījumā veic izmaiņas kalendārajā grafikā. Novērtē tehniskos parametrus esošajām ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtām un sistēmām un nosaka nepieciešamos materiālus, resursus un iekārtas plānotā darba veikšanai. Komplektē nepieciešamos montāžas vai remonta materiālus, resursus un iekārtas un pārbauda instrumentu un iekārtu tehnisko stāvokli.
2. Spēj: sagatavot drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbiem, ievērojot darba aizsardzības prasības.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Sagatavo drošu darbavietu ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbiem, izmantojot norobežojumus.	Nosaka iespējamus darba vides riskus ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas darbu veikšanā, kurus ņem vērā, sagatavojot drošu darbavietu.
3. Spēj: vadīt un kontrolēt ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbus.	25 % no moduļa kopējā apjoma	Konsultējoties ar prakses vadītāju, vada ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darbus, kas norādīti darbu veikšanas projektā un kontrolēt to savlaicīgu un kvalitatīvu izpildi.	Izskaidro darba veikšanas projekta nozīmi darbu izpildē un izstrādā priekšlikumus racionālākām darba metodēm. Vada ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un ekspluatācijas darba procesu un kontroli, kas garantē kvalitatīva darba izpildi.

4. Spēj: izvērtēt ūdenssaimniecības darbiem raksturīgus darba vides riska faktorus.	20 % no moduļa kopējā apjoma	Nosauc iespējamos riska faktorus ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu montāžas, apkopes un remonta darbu veikšanai un to rašanās cēloņus. Atbilstoši prakses vadītāja norādēm veic pasākumus riska faktoru novēršanai.	Patstāvīgi izstrādājot darba uzdevumus, kā primāro izvērza novērst riska faktoru iespējamību. Seko darba tehnoloģisko procesu norisei, izvērtējot tos no darba drošības viedokļa.
5. Spēj: organizēt darbu veikšanas vietas sakārtošanu pēc montāžas vai remonta darbu veikšanas.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Atbilstoši prakses vadītāja norādījumiem nodrošina instrumentu, individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu sakārtošanu, organizē materiālu atlikumu aizvešanu no objekta un nepieciešamos teritorijas sakārtošanas un sakopšanas darbus.	Nodrošina instrumentu, individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu sakārtošanu, organizē materiālu atlikumu aizvešanu no objekta un nepieciešamos teritorijas sakārtošanas un sakopšanas darbus.
6. Spēj: sagatavot dokumentāciju ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu nodošanai ekspluatācijā, ievērojot normatīvo aktu prasības, un nodot objektu.	10 % no moduļa kopējā apjoma	Dokumentē ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu nodošanu ekspluatācijā atbilstoši dotajam paraugam un veic izlietoto resursu uzskaiti.	Patstāvīgi dokumentē ūdensapgādes un kanalizācijas iekārtu un sistēmu nodošanu ekspluatācijā un veic izlietoto resursu uzskaiti.

Moduļa "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas veikt sagatavošanas darbus cauruļu metināšanai.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvērtēt cauruļu metināšanas darbu specifikai raksturīgus darba vides riska faktoros. 2. Lasīt cauruļu metināšanai nepieciešamo tehnisko dokumentāciju. 3. Sagatavot instrumentus, detaļas un konstrukcijas cauruļu metināšanai. 4. Vizuāli pārbaudīt metināto cauruļu savienojumu šuvju kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo (prakses) moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – atbilstoši cauruļu metināšanas tehniskajai dokumentācijai (rasējumam) sagatavo instrumentus, detaļas un konstrukcijas cauruļu metināšanai; vizuāli pārbauda metināto cauruļu savienojumu šuvju kvalitāti, novērš nepilnības.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" ir C daļas izvēles modulis kvalifikāciju "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks" un "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis" izglītojamajiem. Tas apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Sagatavošanas darbi cauruļu metināšanai" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izvērtēt cauruļu metināšanas darbu specifikai raksturīgus darba vides riska faktoros.</p> <p>Zina: cauruļu metināšanas elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus, kā arī pirmās palīdzības pasākumus, kas jāveic nelaiemes gadījumos.</p> <p>Izprot: darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus cauruļu metināšanā.</p>	50% no moduļa kopējā apjoma	<p>Skaidro darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus cauruļu metināšanas laikā.</p> <p>Iekārto ergonomisku darba vietu cauruļu metināšanai atbilstoši darba vadītāja norādēm, ievērojot darba drošības instrukcijas un darba aizsardzības noteikumus.</p> <p>Sniedz pirmo palīdzību nelaiemes gadījumā, kas iespējams cauruļu metināšanas darbu veikšanas laikā, un</p>	<p>Izvērtē riskus un ievēro darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus cauruļu metināšanas laikā.</p> <p>Patstāvīgi organizē un iekārto ergonomisku darba vietu cauruļu metināšanai atbilstoši darba drošības noteikumiem, ievērojot mainīgās darba vides specifiku.</p> <p>Sniedz pirmo palīdzību elektrotraumas gadījumā, kas iespējama cauruļu metināšanas darbu veikšanas laikā, un izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību, sniedz papildinformāciju par nelaiemes gadījuma apstākļiem.</p>

		<p>izsauc neatliekamo medicīnisko palīdzību.</p> <p>Nolasa rasējumā norādīto cauruļu izvietošanu.</p> <p>Saskaņā ar darba vadītāja norādēm raksturo elektrodu marku izvēli atbilstoši metināmā tērauda klasifikācijai un marķējumam, kā arī izmanto piemērotu marku.</p> <p>Nolasa metināmo šuvju apzīmēšanas pamatsimbolus, apraksta papildsimbolus.</p> <p>Lasa cauruļu metināšanas procedūru atbilstoši darba uzdevumam, nosauc savienojuma veidu, darba uzdevumā izmantojamās pamatmateriālu grupas, piedevmateriālus, palīgmateriālus, metināšanas pozīcijas, metināšanas elementus, malu apstrādes procesu, metināšanas režīmus.</p>	<p>Lasa cauruļu metināšanai atbilstošo būvprojekta un darbu veikšanas projekta dokumentācijas sadaļu, atpazīst pieļautās kļūdas, kā arī sniedz priekšlikumus to novēršanai.</p> <p>Izskaidro elektrodu marku izvēli atbilstoši metināmā tērauda klasifikācijai un marķējumam. Izvēlas un izmanto piemērotu marku.</p> <p>Nolasa un izskaidro metināmo šuvju apzīmēšanas pamatsimbolus un papildsimbolus.</p> <p>Lasa cauruļu metināšanas procedūru atbilstoši darba uzdevumam un raksturo savienojuma veidu, darba uzdevumā izmantojamās pamatmateriālu grupas, piedevmateriālus; palīgmateriālus, metināšanas pozīcijas, metināšanas elementus, malu apstrādes procesu, metināšanas režīmus.</p>
<p>2. Spēj: sagatavot instrumentus, detaļas un konstrukcijas cauruļu metināšanai.</p> <p>Zina: tērauda metināmības noteikšanas paņēmienus saskaņā ar sertifikātā norādīto ķīmisko sastāvu, cauruļu metināšanai nepieciešamo instrumentu lietošanas paņēmienus (uzgriežņu atslēgas, skrūvgrieži, plakanknaibles, metināšanas āmuri, rokas elektroinstrumenti metāla griešanai un/vai slīpēšanai, metāla sukas šuves tīrīšanai, aizzīmēšanas adatas).</p> <p>Izprot: cauruļu metināšanai nepieciešamo instrumentu izvēles nozīmi kvalitatīva darba veikšanā, izvēlētā metināšanas režīma</p>	<p>40% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Pārbauda un sagatavo rokas elektroinstrumentus un palīgierīces (pirmsmetināšanas un pēcmetināšanas) darbu nodrošināšanai atbilstoši darba vadītāja norādēm.</p> <p>Izvēlas pamatmateriāla tīrīšanas veidu, virsmas apstrādes palīgierīces un līdzekļus atbilstoši darba uzdevumam.</p> <p>Pārbauda palīgierīču darbaspēju. Sagatavo metināmās virsmas, detaļu vai sagatavju malas atbilstoši darba uzdevumam.</p> <p>Novērtē cauruļu malu apstrādes nepieciešamību un izvēlas cauruļu malu apstrādes veidu, saskaņojot to ar darba vadītāju.</p> <p>Apstrādā cauruļu malas.</p>	<p>Novērtē instrumentu un palīgierīču atbilstību darba uzdevumam un darba aizsardzības prasībām. Patstāvīgi pārbauda un sagatavo darbam rokas elektroinstrumentus un palīgierīces (pirmsmetināšanas un pēcmetināšanas darbu nodrošināšanai).</p> <p>Izvēlas pamatmateriāla tīrīšanas veidu, virsmas apstrādes palīgierīces un līdzekļus atbilstoši darba uzdevumam, pamato savu izvēli.</p> <p>Patstāvīgi pārbauda palīgierīču darbaspēju. Kvalitatīvi tīra metināmās virsmas un sagatavo detaļu vai sagatavju malas atbilstoši darba uzdevumam.</p> <p>Patstāvīgi novērtē cauruļu malu apstrādes nepieciešamību un izvēlas cauruļu malu apstrādes veidu.</p>

<p>ieregulēšanu un atbilstību konkrēto cauruļu metināšanai.</p>		<p>Saliek caurules metināšanai, ievērojot montāžas atstarpes un izmantojot palīgierīces cauruļu salikšanai. Vizuāli pārbauda metināšanas iekārtu un pieslēdz atbilstošo aizsarggāzi. Izvēlas un uzstāda metināšanas stieples padeves rullīšus atbilstoši darba vadītāja norādījumiem. Uzstāda metināšanas stieples spoli iekārtā un izvēlas atbilstošu stieples padeves vadīklu. Pievieno masas spaili sagatavei. Sagatavo darba vietu atbilstoši darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumiem. Izvēlas metināšanas spriegumu atbilstoši metināmās caurules biezumam.</p>	<p>Rūpīgi veic cauruļu malu apstrādi atbilstoši darba uzdevumam. Patstāvīgi precīzi saliek caurules metināšanai, ievērojot montāžas atstarpes, izmanto palīgierīces cauruļu salikšanai, pārbauda salikšanas pozicionālo atbilstību un veido pieķeršuves. Vizuāli pārbauda metināšanas iekārtu un pieslēdz atbilstošo aizsarggāzi. Patstāvīgi izvēlas un uzstāda metināšanas stieples padeves rullīšus atbilstoši darba uzdevumam. Uzstāda metināšanas stieples spoli iekārtā un izvēlas atbilstošu stieples padeves vadīklu. Pievieno masas spaili sagatavei. Patstāvīgi sagatavo darba vietu atbilstoši darba drošības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumiem. Precīzi izvēlas un iestata metināšanas režīmus, lietojot atbilstošus piedevmateriālus un palīgmateriālus un ievērojot tehniskos normatīvus.</p>
<p>3. Spēj: vizuāli pārbaudīt metināto cauruļu savienojumu šuvju kvalitāti.</p> <p>Zina: šuves ģeometrisko izmēru vizuālās pārbaudes procesu, vizuālās pārbaudes ar šuvmēru vai šabloniem no šuves saknes un šuves virskārtas procesu; iegriezumus, uztecējumus, redzamās poras, necaurmetinājumu, caurdegumus (ar piekari un bez tās), apdegumus un šlakatas no pieķerēm, kā arī neatdalītos sārņus (plēves).</p> <p>Izprot: vizuālās pārbaudes veikšanas nepieciešamību kvalitatīvā cauruļu sametināšanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Vizuāli novērtē metināto cauruļu savienojumu šuves (FW un BW) pēc vienotiem kritērijiem. Nosauc šuvju nesagraujošās kontroles (NDT) metodes un tehniku. Nosauc normatīvi tehnisko dokumentāciju cauruļu metināto izstrādājumu novērtēšanai. Skaidro, kā spriegums un deformācija ietekmē izstrādājuma vai kontrolparauga ģeometriju. Nosauc ģeometriskās formas nepilnību novēršanas paņēmienus.</p>	<p>Vizuāli novērtē metināto cauruļu savienojumu šuves (FW un BW) pēc vienotiem kritērijiem un pamato vērtējumu. Nosauc normatīvi tehnisko dokumentāciju (standarti EN ISO 17637, EN ISO 6520-1; EN ISO 5817). Izskaidro šuvju nesagraujošās kontroles (NDT) metodes un tehniku. Nosauc normatīvi tehnisko dokumentāciju cauruļu metināto izstrādājumu novērtēšanai. Prognozē un skaidro, kā spriegums un deformācija ietekmē izstrādājuma vai kontrolparauga ģeometriju. Lieto atbilstošus ģeometriskās formas nepilnību novēršanas paņēmienus.</p>

Moduļa "Lodēšana un alvošana" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas pārbaudīt metāla detaļas un virsmas atbilstību darba uzdevumam, lodēt un alvot metāla detaļas un virsmas, kā arī montāžai nepieciešamās caurules.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lasīt lodēšanai un alvošanai nepieciešamo tehnisko dokumentāciju. 2. Atšķirt lodēšanā un alvošanā izmantojamus materiālus, palīgmateriālus un to īpašības. 3. Izvēlēties nepieciešamos instrumentus un palīgierīces lodēšanai un alvošanai un izmantot atbilstošās iekārtas. 4. Pārbaudīt metāla detaļas un virsmas atbilstību lodēšanas un alvošanas darbu veikšanai. 5. Lodēt un alvot metāla virsmas un detaļas un noteikt lodēšanas/alvošanas kvalitāti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo (prakses) moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Lodēšana un alvošana" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu. Atbilstoši darba uzdevumam izglītojamie pārbauda metāla detaļas un virsmas atbilstību tehniskajam rasējumam, lodē un alvo virsmas, detaļas vai caurules, pārbauda darba kvalitāti pēc lodēšanas un alvošanas.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Lodēšana un alvošana" ir C daļas izvēles modulis kvalifikāciju "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks" un "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis" izglītojamajiem. Tas apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Lodēšana un alvošana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: lasīt lodēšanai un alvošanai nepieciešamo tehnisko dokumentāciju.</p> <p>Zina: detaļu attēlu konstruēšanas noteikumus, rasējumu veidus, grafiskos nosacītos apzīmējumus, tekstveida norādījumus; savienojumu un konstrukciju rasējumus.</p> <p>Izprot: lodēšanas un alvošanas procedūras specifiku un nozīmi montāžas, apkalpošanas un remonta procesā.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	Izskaidro galvenos grafiskos apzīmējumus un tekstveida norādījumus tehniskajā dokumentācijā. Lasa savienojumu un konstrukciju rasējumus.	Izskaidro galvenos grafiskos apzīmējumus un tekstveida norādījumus tehniskajā dokumentācijā un pamato to lietojumu. Lasa un raksturo konstrukciju rasējumus.

<p>2. Spēj: atšķirt lodēšanā un alvošanā izmantojamus materiālus, palīgmateriālus un to īpašības.</p> <p>Zina: lodēšanas un alvošanas materiālu, palīgmateriālu klasifikācijas un apzīmējumus.</p> <p>Izprot: lodēšanas un alvošanas materiālu, palīgmateriālu fizikālās, ķīmiskās, mehāniskās, tehnoloģiskās un ekspluatācijas īpašības.</p>	<p>40% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc ķīmiskās, fizikālās, galvenās mehāniskās, tehnoloģiskās un ekspluatācijas materiālu īpašības. Atšķir un nosauc lodēšanas piedevmateriālus.</p> <p>Nosauc lodēšanā un alvošanā izmantojamus palīgmateriālus un to īpašības.</p> <p>Nosauc materiālu un palīgmateriālu izmantošanas iespējas un izvēlas nepieciešamo materiālu/palīgmateriālu lodēšanai/alvošanai.</p> <p>Pārbauda pamatmateriālu (materiāli lodēšanai un alvošanai) salikšanas kvalitāti.</p>	<p>Izskaidro materiālu īpašības un to nozīmi.</p> <p>Izskaidro pamato lodēšanas piedevmateriālu izmantošanu.</p> <p>Nosauc lodēšanā un alvošanā izmantojamus palīgmateriālus un izskaidro to īpašības.</p> <p>Nosauc materiālu un palīgmateriālu izmantošanas iespējas un izvēlas nepieciešamo materiālu/palīgmateriālu, pamato tā atbilstību lodēšanai/alvošanai.</p> <p>Vispārīgi raksturo pamatmateriālu sastāvu un īpašības, pārbauda pamatmateriālu salikšanas kvalitāti.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties nepieciešamos lodēšanas un alvošanas instrumentus un palīgierīces un izmantot atbilstošās iekārtas.</p> <p>Zina: lodēšanā un alvošanā lietojamo instrumentu un palīgierīču veidus.</p> <p>Izprot: lodēšanai un alvošanai noteiktās kvalitātes prasības, instrumentu un palīgierīču lietošanas paņēmienus un nosacījumus.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc lodēšanā un alvošanā izmantojamus instrumentus un palīgierīces. Apraksta ar instrumentiem un palīgierīcēm veicamos darbus.</p> <p>Izvēlas un sagatavo dažādus lodāmurus droša darba veikšanai.</p> <p>Demonstrē lodēšanā un alvošanā izmantojamo instrumentu un palīgierīču lietošanas paņēmienus, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izvēlas un izmanto lodēšanas un alvošanas iekārtu darba uzdevuma izpildē.</p>	<p>Nosauc un raksturo lodēšanā un alvošanā izmantojamus instrumentus un palīgierīces. Apraksta un izskaidro ar instrumentiem un palīgierīcēm veicamos darbus.</p> <p>Izvēlas un sagatavo dažādus lodāmurus droša darba veikšanai, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Demonstrē un izskaidro lodēšanā un alvošanā izmantojamo instrumentu un palīgierīču lietošanas paņēmienus, ievērojot drošus darba paņēmienus</p> <p>Izvēlas un izmanto lodēšanas un alvošanas iekārtu darba uzdevuma izpildē, izskaidro tās izmantošanas īpatnības.</p>
<p>4. Spēj: pārbaudīt metāla detaļas un virsmas atbilstību lodēšanas un alvošanas darbu veikšanai.</p> <p>Izprot: detaļas un virsmas sagatavošanu lodēšanas un alvošanas darbu veikšanai, darbu gaitu un secību, drošus darba paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p>	<p>30% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atšķir un izskaidro lodēšanā izveidotos savienojumus.</p> <p>Mehāniski sagatavo alvošanas virsmas, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Ķīmiski sagatavo alvošanas virsmas, nosauc alvošanas virsmu sagatavošanā izmantojamus ķīmiskos</p>	<p>Izskaidro un pamato savienojumu izmantojumu lodēšanā.</p> <p>Izskaidro alvošanas virsmu mehāniskās sagatavošanas paņēmieni izmantojuma atbilstību un sagatavo alvošanas virsmu, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Izskaidro alvošanas virsmu ķīmiskās sagatavošanas paņēmieni</p>

<p>Zina: detaļu un virsmas sagatavošanas pamatprocesus.</p>		<p>līdzekļus un ievēro drošus darba paņēmienus.</p>	<p>izmantojuma atbilstību un sagatavo alvošanas virsmu, raksturojot izmantojamās ķīmiskos līdzekļus, ievēro drošus darba paņēmienus.</p>
<p>5. Spēj: lodēt un alvot metāla virsmas un detaļas un noteikt lodēšanas un alvošanas kvalitāti.</p> <p>Izprot: lodēšanas un alvošanas darbu gaitu un secību, droša darba veikšanas paņēmienus, atbilstošo instrumentu ekspluatācijas noteikumus.</p> <p>Zina: lodēšanas un alvošanas pamatprocesus un darba drošības prasības.</p>	<p>50% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Izskaidro lodēšanas un alvošanas būtību un nozīmi.</p> <p>Sagatavo lodāmus droša darba veikšanai, lodē ar cietlodēm, izmantojot dažādus lodāmus, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Sagatavo dažādus lodāmus droša darba veikšanai, lodē ar mīkstlodēm, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Alvo ar iegremdēšanu, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Alvo ar izrīvēšanu, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p> <p>Pārbauda lodēšanas un alvošanas kvalitāti pēc savienojuma uzdevuma izpildes, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>	<p>Raksturo lodēšanas un alvošanas būtību un salīdzina to paņēmienus.</p> <p>Sagatavo lodāmus droša darba veikšanai, lodē ar cietlodēm, izmantojot dažādus lodāmus un ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Sagatavo dažādus lodāmus droša darba veikšanai, lodē ar mīkstlodēm, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Alvo ar iegremdēšanu, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Alvo ar izrīvēšanu, ievērojot drošus darba paņēmienus, kontrolē un koriģē darba procesu.</p> <p>Pārbauda lodēšanas un alvošanas kvalitāti pēc savienojuma uzdevuma izpildes un izlabo defektu, ievērojot drošus darba paņēmienus.</p>

Moduļa "Cauruļvadu un iekārtu stropēšana" apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas veikt cauruļvadu un iekārtu nostiprināšanas, stropēšanas un pārvietošanas darbus atbilstoši kravas veidam
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties atbilstošas palīgierīces inženiersistēmu iekārtu un materiālu pārvietošanai ar kravas celtņiem. 2. Izpildīt stropēšanas darbus, lai iekrautu un izkrautu inženiersistēmu iekārtas un materiālus no transporta līdzekļiem, un novietotu noliktavā vai būvlaukumā. 3. Izpildīt stropēšanas darbus, lai novietotu inženiersistēmu iekārtas montāžai paredzētajās vietās. 4. Novērtēt iekārtu, cauruļvadu un citu materiālu stropējuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo (prakses) moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārto teorētisko zināšanu pārbaudījumu un pilda praktisku uzdevumu atbilstoši kravas stiprināšanas un pārvietošanas nosacījumiem: 1. Apraksta kravas nostiprināšanas, stropēšanas, novietošanas un pārvietošanas procesu būvlaukumā, kādam noteiktam kravas veidam. 2. Praktiski izpilda kravas pārvietošanas uzdevumu ar celšanas iekārtu. 3. Izvēlas palīgiekārtas, veic stropēšanu un kravas novietošanu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Cauruļvadu un iekārtu stropēšana" ir C daļas izvēles modulis kvalifikāciju "Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieks" un "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis" izglītojamajiem. Tas apgūstams pirms noslēdzošā prakses moduļa.

Moduļa "Cauruļvadu un iekārtu stropēšana" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izvēlēties atbilstošas palīgierīces inženiersistēmu iekārtu un materiālu pārvietošanai ar kravas celtņiem.</p> <p>Zina: kravas pārvietošanas iekārtas un palīgiekārtas.</p> <p>Izprot: kravas pārvietošanas iespējas ar dažāda veida kravas celšanas iekārtām.</p>	35% no moduļa kopējā apjoma	<p>Apraksta vispārējās un speciālās prasības, pārvietojot un uzglabājot cauruļvadus.</p> <p>Atpazīst un nosauc kravas celtņu veidus, apraksta kravas celtņu tehniskās uzraudzības noteikumus, kravas satvērējierīču un mehānismu stiprinājumu derīguma normas un pieļaujamās nodilumus.</p>	<p>Izskaidro vispārējās un speciālās prasības, pārvietojot un uzglabājot cauruļvadus, un raksturo to ieviešanas nepieciešamību stropēšanas darbos.</p> <p>Raksturo dažādu veidu kravas celtņus un to lietošanu atbilstoši situācijai.</p> <p>Izskaidro kravas celtņu tehniskās uzraudzības noteikumus, kravas</p>

		<p>Nosauc un identificē dažādu veidu troses, ķēdes, lentes.</p> <p>Veic stropēšanas darbus atbilstoši kravas veidam, gabarītiem un svaram, lietojot drošus darba paņēmienus un ievērojot darba vadītāja norādījumus.</p> <p>Atbilstoši darba uzdevumam vizuāli veic stropju un palīgiekārtu atbilstības un kvalitātes pārbaudi.</p> <p>Apraksta drošu stropēšanas darbu veikšanai nepieciešamo individuālo aprīkojumu un ekipējumu.</p>	<p>satvērējierīču un mehānismu stiprinājumu derīguma normas un pieļaujamus nodilumus.</p> <p>Raksturo dažādu veidu troses, ķēdes, lentes un apraksta to lietošanu atbilstoši situācijai.</p> <p>Patstāvīgi veic stropēšanas darbus atbilstoši kravas veidam, gabarītiem un svaram, lietojot drošus darba paņēmienus, un izskaidro drošu darba paņēmieni lietošanas nepieciešamību.</p> <p>Izvēloties stropes un palīgiekārtas, patstāvīgi novērtē to iespējamā izdiluma atbilstību stropēšanas darbu drošībai.</p> <p>Raksturo nepieciešamo individuālo aprīkojumu un ekipējumu drošu stropēšanas darbu veikšanai un izskaidro to nozīmi.</p>
<p>2. Spēj: izpildīt stropēšanas darbus, lai iekrautu inženiersistēmu iekārtas un materiālus transporta līdzekļos un izkrautu no tiem, kā arī inženiersistēmu iekārtas un materiālus novietotu noliktavā vai būvlaukumā.</p> <p>Zina: nodrošinājuma veidus un tehnoloģiju, kravas un transporta sagatavošanas paņēmienus nodrošinājuma uzlikšanai, kravas un transporta nodrošinājuma noņemšanas un fiksēšanas procedūru atbilstoši instrukcijai.</p> <p>Izprot: stropēšanas darbu vietu un nozīmi kravas iekraušanas, izkraušanas vai pārvietošanas procesā.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc kravas nostiprināšanas paņēmienus un nostiprina kravu atbilstoši kravas veidam autotransportā, ievērojot nostiprināšanas tehnoloģiju un darba drošības un vides aizsardzības noteikumus.</p> <p>Nosauc cauruļvadu uzglabāšanas veidus.</p> <p>Nosauc inženiersistēmu iekārtu uzglabāšanas nosacījumus.</p>	<p>Nosauc un raksturo kravas nostiprināšanas paņēmienus un patstāvīgi nostiprina kravu atbilstoši kravas veidam autotransportā, ievērojot nostiprināšanas tehnoloģiju un darba drošības un vides aizsardzības noteikumus.</p> <p>Raksturo cauruļvadu uzglabāšanas veidus un pamato to izvēli.</p> <p>Raksturo inženiersistēmu iekārtu uzglabāšanas nosacījumus.</p>
<p>3. Spēj: izpildīt stropēšanas darbus, lai novietotu inženiersistēmu iekārtas montāžai paredzētajās vietās.</p>	15% no moduļa kopējā apjoma	<p>Stropē kravu atbilstoši kravas veidam, gabarītiem un svaram, nosauc kravas satveršanas ierīces, apraksta kravas pārvietošanas nosacījumus un</p>	<p>Stropē kravu atbilstoši kravas veidam, gabarītiem un svaram, raksturo kravas satveršanas ierīces, izskaidro kravas pārvietošanas nosacījumus un</p>

<p>Zina: atbilstošus stropju veidus konkrētu inženiersistēmu iekārtu pacelšanai, atbilstošus stropēšanas paņēmienus cauruļvadu un iekārtu pārvietošanai, kravas gabarītiem un svaram pieļaujamās stropju un palīgiekārtu izdiluma normas.</p> <p>Izprot: stropēšanas darba vietas iekārtošanas nozīmi cauruļvadu un iekārtu iekraušanas, izkraušanas vai pārvietošanas procesā.</p>		<p>smaguma ietekmi uz kravas pārvietošanu.</p> <p>Identificē gadījumus, kad nedrīkst uzsākt darbus, nosauc piemērus, kad nepieciešami papildu darbi kravas pārvietošanā. Demonstrē žestu valodas signālus.</p>	<p>smaguma ietekmi uz kravas pārvietošanu.</p> <p>Identificē un pamato gadījumus, kad nedrīkst uzsākt darbus, nosauc piemērus un izskaidro, kad nepieciešami papildu darbi kravas pārvietošanā. Demonstrē žestu valodas signālus.</p>
<p>4. Spēj: novērtēt iekārtu, cauruļvadu un citu materiālu stropējuma atbilstību kravas pārvietošanas prasībām.</p> <p>Zina: stropēšanas atbilstības novērtēšanas paņēmienus.</p> <p>Izprot: stropējuma atbilstības novērtēšanas nozīmi drošai cauruļvadu un iekārtu iekraušanai, izkraušanai vai pārvietošanai.</p>	<p>35% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Novērtē kravas stropējuma atbilstību pēc pacelšanas iekārtu piestiprināšanas līdz kravas pacelšanas brīdim.</p> <p>Izskaidro rīcību avārijas situācijās.</p>	<p>Patstāvīgi novērtē kravas stropējuma atbilstību pēc pacelšanas iekārtu piestiprināšanas līdz kravas pacelšanas brīdim, izskaidro stropējuma neatbilstības sekas.</p> <p>Izskaidro rīcību avārijas situācijās un nosauc avārijas situācijas rašanās iemeslus.</p>

Moduļa "Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas montēt ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas un iekārtas
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Lasīt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžai atbilstošo darbu veikšanas projekta dokumentāciju. 2. Izvēlēties montēšanas iekārtas, darbarīkus, cauruļvadus, regulēšanas armatūru un noslēgarmatūru, kā arī to montāžas veidu. 3. Montēt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu. 4. Pārbaudīt samontētās ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas un to palīgiekārtas, novērst atklātos defektus, kā arī dokumentēt pārbaudes rezultātus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka, Ūdens un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamajiem: apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo (prakses) moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā iekļauj: pēc ēkas siltumapgādes sistēmas būvprojekta sadaļas darba zīmējuma un paskaidrojuma raksta materiālu specifiskācijas, veicamo darbu saraksta un to apjoma izstrādi, pamatojot izvēlēto materiālu, ierīču, armatūras, iekārtu izvietojuma un nepieciešamo darbarīku izvēli.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža" ir C daļas izvēles modulis Ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka un Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķa kvalifikāciju izglītojamajiem. Tam seko noslēdzošais (prakses) modulis.

Moduļa "Ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu montāža" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: lasīt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžai atbilstošo darbu veikšanas projekta dokumentāciju. Zina: ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžas darbu veikšanas projekta saturu, ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu rasējumos izmantotos grafiskos apzīmējumus.	40% no moduļa kopējā apjoma	Atpazīst, nosauc un lieto būvprojekta rasējumos izmantoto siltumapgādes sistēmu elementu grafiskos apzīmējumus, izmantojot profesionālo terminoloģiju. Saskaņā ar darba uzdevumu zīmē aksonometrijas skici, kurā attēlo siltumapgādes sistēmas vai tās daļas izvietojumu ēkā vai telpā.	Atpazīst, nosauc un lieto būvprojekta rasējumos izmantoto siltumapgādes sistēmu elementu grafiskos apzīmējumus, izmantojot profesionālo terminoloģiju. Pamana nepilnības siltumapgādes sistēmas būvprojekta rasējumos. Saskaņā ar darba uzdevumu skicē aksonometrijas skici, kurā attēlo

<p>Izprot: ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžas darbu dokumentāciju.</p>		<p>Lasa siltumapgādes sistēmu montāžai atbilstošo būvprojekta un darbu veikšanas projekta dokumentācijas sadaļu. Raksturo siltumapgādes sistēmas montāžas darbu veikšanas secību. Nosauc segtos darbus.</p>	<p>siltumapgādes sistēmas vai tās daļas izvietojumu ēkā vai telpā. Definē siltumapgādes sistēmas montāžas darbu veikšanas secību, vietu kopējā objekta būvdarbu procesā, ietekmi uz citu būvniecības procesa dalībnieku paveikto vai vēl veicamo darbu kvalitāti. Izvēlas optimālo siltumapgādes sistēmas montāžas darbu secību un vietu. Nosauc segtos darbus.</p>
<p>2. Spēj: izvēlēties montēšanas iekārtas, darbarīkus, cauruļvadus, noslēdzošo un regulēšanas armatūru, kā arī to montāžas veidu.</p> <p>Zina: montēšanas iekārtu, cauruļvadu, noslēdzošo un regulēšanas armatūru montāžas tehnoloģiskos procesus un izmantojamās darbarīkus un instrumentus, kā arī to ražotāju rekomendācijas.</p> <p>Izprot: ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu montāžas specifiku un izvēlēto iekārtu, cauruļvadu, noslēdzošo un regulēšanas armatūru savstarpējo atbilstību.</p>	<p>25% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Atpazīst un nosauc siltumapgādes sistēmu būvē izmantojamās caurules, lasa un skaidro marķējumu, izvēlas piemērotus materiālus, savienojumus, montāžas veidus un instrumentus. Izpilda praktisku ēkas iekšējās siltumapgādes uzdevumu ar defektiem, kurus iespējams novērst pēc montāžas darbu pārbaudes.</p>	<p>Atpazīst un nosauc siltumapgādes sistēmu būvē izmantojamās caurules, lasa un skaidro marķējumu, izvēlas piemērotus materiālus, savienojumus, montāžas veidus un instrumentus. Salīdzina materiālu sortimentu, savstarpējo aizstājamību atbilstību, darbarīku ražotāju piedāvājumu. Izpilda praktisku ēkas iekšējās siltumapgādes uzdevumu bez defektiem.</p>
<p>3. Spēj: montēt ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu.</p> <p>Zina: ēkas siltumapgādes sistēmas aprīkojumu, ēkas individuālo siltummezglu uzbūvi un darbības principus, sildķermeņu veidus, to pieslēguma veidus, ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas un to iekārtas, ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas principiālās shēmas.</p> <p>Izprot: ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu darbības principus.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Pēc saņemtās shēmas izskaidro ēkas individuālā siltuma mezgla montāžas secību un sastāda nepieciešamo materiālu, iekārtu un instrumentu sarakstu. Pēc saņemtās shēmas izskaidro ēkas siltumapgādes sistēmu un sildķermeņu montāžas secību un sastāda nepieciešamo materiālu, iekārtu un instrumentu sarakstu. Izskaidro regulēšanas, noslēgarmatūras un mērinstrumentu uzstādīšanas nosacījumus.</p>	<p>Pēc saņemtās shēmas izskaidro ēkas individuālā siltuma mezgla montāžas secību un sastāda nepieciešamo materiālu, iekārtu un instrumentu sarakstu. Izskaidro saņemtās shēmas darbības funkcionalitāti. Pēc saņemtās shēmas izskaidro ēkas siltumapgādes sistēmu un sildķermeņu montāžas secību un sastāda nepieciešamo materiālu, iekārtu un instrumentu sarakstu. Izskaidro saņemtās shēmas darbības funkcionalitāti.</p>

		Izskaidro grīdas apkures sistēmas uzstādīšanas nosacījumus un paņēmienus.	Izskaidro un pamato regulēšanas, noslēgarmatūras un mērinstrumentu uzstādīšanas nosacījumus. Izskaidro un salīdzina grīdas apkures sistēmas uzstādīšanas nosacījumus un paņēmienus. Izskaidro priekšrocības un trūkumus.
<p>4. Spēj: pārbaudīt samontētās ēku iekšējās siltumapgādes sistēmas un to palīgiekārtas, novērst atklātos defektus, kā arī dokumentēt pārbaudes rezultātus.</p> <p>Zina: mērīšanas līdzekļus un iekārtas, kuras nepieciešamas pārbaudei, pārbaudes nosacījumus, rīcības procedūru gadījumos, kad pārbaude nav izturēta, un pārbaudes dokumentēšanas kārtību.</p> <p>Izprot: nekvalitatīvi izveidotu ēku iekšējo siltumapgādes sistēmu un to palīgiekārtu ietekmi uz kopējo siltuma sistēmas darbību.</p>	25% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc iespējamās sistēmas montāžas defektus.</p> <p>Nosauc ēkas siltumapgādes sistēmas darba parametrus.</p> <p>Izskaidro ēkas siltumapgādes sistēmas hidrauliskās pārbaudes veikšanas kārtību un nepieciešamību, nosauc iespējamās defektus un izskaidro to novēršanas paņēmienus.</p> <p>Nosauc nepieciešamos ēkas pārbaudes dokumentus.</p>	<p>Nosauc iespējamās sistēmas montāžas defektus un izskaidro to rašanās iemeslus.</p> <p>Nosauc un izskaidro ēkas siltumapgādes sistēmas darba parametrus.</p> <p>Izskaidro ēkas siltumapgādes sistēmas hidrauliskās pārbaudes veikšanas kārtību un nepieciešamību, nosauc un raksturo iespējamās defektus to ietekmi uz sistēmas darbību un izskaidro to novēršanas paņēmienus.</p> <p>Pamato pārbažu rezultātu dokumentēšanas nepieciešamību un patstāvīgi veic ierakstus individuālā siltuma mezgla žurnālā un pārbažu aktos.</p>

Moduļa "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība" apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas atbildīgi un efektīvi veikt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldību
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārbaudījumu rezultātus un konstatēt neatbilstību cēloņus. 2. Analizēt notekūdeņu attīrīšanas sistēmā notiekošos mikrobioloģiskos procesus. 3. Veikt aprēķinus bioloģisko procesu izmantošanai ūdens attīrīšanā. 4. Apkalpot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu vadības un uzskaites sistēmu.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūti visi A un B daļas moduļi, izņemot noslēdzošo (prakses) moduli.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – veic objekta notekūdeņu attīrīšanas iekārtu atbilstības novērtējumu un vizualizācija datu analīzi; atbild uz jautājumiem par tehniskiem, bioloģiskiem un mikrobioloģiskiem procesiem attīrīšanas iekārtās, par notekūdeņu analīžu parametriem pirms un pēc apstrādes, par labas pārvaldības principa izpratni.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība" ir C daļas izvēles modulis kvalifikācijas "Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniķis" izglītojamajiem. Tas apgūstams pirms noslēdzošā kvalifikācijas prakses moduļa.

Moduļa "Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārvaldība" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: novērtēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu pārbaudījumu rezultātus un konstatēt neatbilstību cēloņus.</p> <p>Zina: notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu veidus, uzbūvi, konstruktīvo risinājumu un tehnoloģisko procesu īpatnības, raksturlielumus, to pieļaujamās noviržu robežvērtības.</p> <p>Izprot: notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un sistēmu parametru, izmantojamo materiālu</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Izstrādā attīrīšanas iekārtu detalizētu aprēķinu shēmu iekārtu jaudas noteikšanai.</p> <p>Skaidro smilts, tauku, naftas un citu rupjo daļu atdalīšanas paņēmienus.</p> <p>Nosauc mehānisko attīrīšanas iekārtu veidus, apraksta to darbību (smilšu ķērāji, nostādinātāji, redeles).</p> <p>Apraksta attīrīšanas iekārtu darbību, pamato to izmantošanas nepieciešamību.</p> <p>Apraksta notekūdeņu pēcattīrīšanas veidus (otrreizējie nostādinātāji,</p>	<p>Papildus spēj veikt garenprofila un hidraulisko zudumu aprēķinu. Izskaidro aprēķinu nozīmi.</p> <p>Skaidro smilts, tauku, naftas un citu rupjo daļu atdalīšana paņēmienus, pirmsattīrīšanas nozīmi un nepieciešamību.</p> <p>Nosauc mehānisko attīrīšanas iekārtu veidus, apraksta to darbību (smilšu ķērāji, nostādinātāji, redeles). Skaidro iekārtu nepieciešamību un ietekmi uz pilnu attīrīšana ciklu.</p>

<p>un vielu fizikālo un ķīmisko īpašību ietekmi uz notekūdeņu attīrīšanas procesu.</p>		<p>bioloģiskie dīķi), pamato to nepieciešamību. Apraksta notekūdeņu dezinfekcijas procesu. Skaidro dezinfekcijas nepieciešamību. Nosauc un apraksta nogulšņu veidus. Apraksta aerācijas procesu, tā nepieciešamību un nozīmi. Apraksta aerācijas sistēmu. Atpazīst galvenos notekūdeņu attīrīšanas būvēs lietojamus materiālus (betons, tērauds, stikla šķiedra, plastmasas), raksturo pamatprasības to izmantošanai. Apraksta neatbilstību cēloņus notekūdeņu attīrīšanā (iekārtu aprēķini, vielu koncentrācija, ķīmiskie piesārņojumi) un sekas (iekārtu korozija un nepietiekama noslodze, enerģijas pārtēriņa pieaugums).</p>	<p>Apraksta attīrīšanas iekārtu darbību, pamato to nepieciešamību un izskaidro iekārtās notiekošos procesus. Apraksta notekūdeņu pēcattīrīšanas veidus (otrreizējie nostādinātāji, bioloģiskie dīķi), pamato to nepieciešamību, izskaidro notiekošos procesus. Apraksta notekūdeņu dezinfekcijas procesu. Skaidro dezinfekcijas nepieciešamību. Nosauc prasības notekūdeņu izlaišanai ūdenstilpnē. Nosauc un apraksta nogulšņu veidus (dūņas, cietās vielas). Skaidro nogulšņu izmantošanu. Apraksta aerācijas procesu, tā nepieciešamību un nozīmi. Apraksta aerācijas sistēmu. Skaidro aerācijas laikā notiekošās darbības un bioloģiskos procesus. Atpazīst galvenos notekūdeņu attīrīšanas būvēs lietojamus materiālus, raksturo pamatprasības to izmantošanai. Skaidro nepieciešamību pēc specializētiem materiāliem. Apraksta ķīmiski noturīgo materiālu nepieciešamību. Apraksta neatbilstību cēloņus notekūdeņu attīrīšanā (iekārtu aprēķini, vielu koncentrācija, ķīmiskie piesārņojumi) un skaidro sekas (iekārtu korozija un nepietiekama noslodze, enerģijas pārtēriņa pieaugums).</p>
<p>2. Spēj: analizēt notekūdeņu attīrīšanas sistēmā notiekošos mikrobioloģiskos procesus un veikt aprēķinus bioloģisko procesu izmantošanai ūdens attīrīšanā.</p>	<p>60% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo dūņu fizikālos parametrus (dūņu tilpums, dūņu indekss, dūņu koncentrācija). Skaidro dūņu sausnas un mitruma satura noteikšanas nepieciešamību.</p>	<p>Skaidro dūņu fizikālo parametru nozīmi un ietekmi uz notekūdeņu attīrīšanas procesa kvalitāti. Atpazīst dūņu sausnas un mitruma satura parametrus (apzīmējumi, mērvienības, noteikšanas</p>

<p>Zina: notekūdeņu plūsmas sastāvdaļas un tā fizikāli ķīmisko un bioloģisko sastāvu; notekūdeņu attīrīšanas sistēmā notiekošos mikrobioloģiskos procesus un to analīzes metodes; ūdens attīrīšanā izmantojamo bioloģisko procesu aprēķini.</p> <p>Izprot: mikrobioloģisko procesu norisi notekūdeņu attīrīšanā.</p>		<p>Izskaidro dūņu mikroskopiskās ainas bioloģiskā novērtējuma nepieciešamību.</p> <p>Skaidro dūņu nogulšņu un nosēdumu rašanās iemeslus, apraksta to izmantošanas iespējas, minot piemērus.</p> <p>Skaidro nogulšņu fizikāli ķīmiskās apstrādes (blīvēšanas, atūdeņošanas) nepieciešamību un vietu attīrīšanas procesa struktūrā.</p> <p>Nosauc un apraksta bioloģiskos apstrādes procesus (aerobā un anaerobā stabilizēšana, dezinficēšana, gāzes ieguve un attīrīšana).</p> <p>Apraksta nogulšņu izmantošanu lauksaimniecībā, kompostēšanā, dedzināšanā.</p> <p>Skaidro terminus: "fāzes aizture", "eksponenciālā un palēnināta augsme", "autooksidācija".</p> <p>Skaidro aerobo, anaerobo un fakultatīvo procesu norisi.</p> <p>Veic ūdens analīzes, skaidro testēšanas parametru ietekmi uz attīrīšanas procesa kvalitāti.</p> <p>Veic ūdens analīzes, skaidro testēšanas parametru nozīmi uz attīrīšanas procesa kvalitāti.</p>	<p>metodoloģija). Skaidro parametru nozīmi un ietekmi uz attīrīšanas procesa un to kvalitāti.</p> <p>Analizē dūņu mikroskopiskās ainas bioloģiskā novērtējuma datus. Skaidro to ietekmi uz dūņu apsaimniekošanas procesu un notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti.</p> <p>Analizē nogulšņu un nosēdumu izmantošanas ierobežojumus (ekonomiskais izdevīgums, nogulšņu un nosēdumu piesārņojums un ar to saistītie ierobežojumi) Skaidro dūņu nogulšņu un nosēdumu izmantošanu kādā no lielākajām attīrīšanas stacijām. (apseko, veic analīzi, izstrādā priekšlikumus).</p> <p>Apraksta blīvēšanas un atūdeņošanas procesa norisi. Pamato blīvēšanas un atūdeņošanas kvalitātes ietekmi uz nogulšņu pēcapstrādi.</p> <p>Nosauc un apraksta bioloģiskos apstrādes procesus (aerobā un anaerobā stabilizēšana, dezinficēšana, gāzes ieguve un attīrīšana). Skaidro to vietu notekūdeņu attīrīšanā un pamato apstrādes nepieciešamību.</p> <p>Skaidro apstrādes procesu un vietu notekūdeņu attīrīšanas procesā. Pamato apstrādes nepieciešamību.</p> <p>Skaidro terminus: "fāzes aizture", "eksponenciālā un palēnināta augsme", "autooksidācija". Uzzīmē attīstības fāžu grafiku, skaidro attīstības fāžu nozīmi attīrīšana procesā.</p> <p>Izveido vienkāršotu aerobo, anaerobo un fakultatīvo procesu reakcijas vienādojumus.</p>
--	--	--	---

			<p>Veic ūdens analīzes, skaidro testēšanas parametru ietekmi uz attīrīšanas procesa kvalitāti. Veic atbilstības ražotāja rekomendācijām vērtējumu. Sniedz pamatotu skaidrojumu par attīrāmo ūdens sastāvu, ciktāl tas attiecas uz ūdens attīrīšanu.</p> <p>Veic atbilstības vērtējumu- normatīvu prasībām. Sniedz pamatotu skaidrojumu par attīrāmo ūdens sastāvu, ciktāl tas attiecas uz ūdens attīrīšanu. Sniedz priekšlikumus neatbilstību novēršanai.</p>
<p>3. Spēj: apkalpot notekūdeņu attīrīšanas iekārtu vadības un uzskaites sistēmu.</p> <p>Zina: notekūdeņu attīrīšanas iekārtu vadības un automātikas sistēmu darbības un uzbūves pamatus.</p> <p>Izprot: elektrotehnikas, tai skaitā signālu pārraides un apstrādes pamatprincipus.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Apraksta kontroles un uzskaites sistēmas būtību, automātikas pamatprincipus, sistēmas elementus. Veic notekūdeņu attīrīšanas procesa parametru novērtēšanu (enerģētiskie patēriņi, iekārtu rentabilitāte, noslodze un atbilstība, attīrītā ūdens kvalitāte un izmaksas uz vienību). Salīdzina esošos objekta parametrus ar ražotāja rekomendētajiem parametriem. Skaidro apkalpošanas uzdevumus, pamatdarbības un darba drošības noteikumus.</p> <p>Veic iekārtu ekspluatācijas novērtējumu. Skaidro ekonomiskās efektivitātes aprēķina nepieciešamību.</p>	<p>Skaidro un pamato kontroles un uzskaites sistēmas darbības vadību, sistēmas elementu bojājumu novēršanu un elementu maiņu – aizvietošana. Veic automātikas regulēšanu atbilstoši darba uzdevumam.</p> <p>Analizē notekūdeņu attīrīšanas procesa parametru novērtēšanas datus. Identificē neatbilstības un izstrādā priekšlikumus to novēršanai. Patstāvīgi veic iekārtas apkalpošanu un apkopi. Izstrādā darba drošības un apkopes plānu.</p> <p>Veic iekārtu ekspluatācijas novērtējumu. Skaidro ekonomiskās efektivitātes aprēķina nepieciešamību. Izstrādā un pamato jauninājumu un uzlabojumu ieviešanu. Veic ekonomiskos aprēķinus.</p>

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Veicināt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietot iegūtās zināšanas praksē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: <ol style="list-style-type: none"> 1. Apzināties veselību kā kopveselumu un vērtību, saskatot personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību. 2. Analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā. 3. Izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaimes gadījumu dispečeram. 4. Ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskatot trauksmes sirēnai. 5. Atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām. 6. Atpazīt ugunsdrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu. 7. Ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas. 8. Analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārto pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudes darbā ietverta: <ol style="list-style-type: none"> 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), iekļaujot jautājumus no visiem moduļa tematiem, 2) situāciju analīze (prezentācija) par iepriekš izvēlētu/izlozētu problēmjautājumu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Modulis integrējams citos moduļos, ja tā saturs dublējas ar nozares profesionālās programmas moduļiem. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos. Pēc moduļa apguves var sekot moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmenis)" apguve.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izvērtēt informāciju par veselību ietekmējošiem faktoriem, apzināties personīgo un sabiedrības atbildību par katra cilvēka veselību.</p> <p>Zina: veselīga dzīvesveida paradumus un pasākumus, kas ietekmē personīgo un apkārtējo cilvēku veselību, kā arī riska faktorus un veicamos preventīvos pasākumus saslimšanas risku novēršanai vai mazināšanai.</p> <p>Izprot: veselību kā kopveselumu un vērtību, apzinās higiēnas būtību un nozīmi drošas un cilvēka veselībai nekaitīgas vides nodrošināšanā.</p>	20% no moduļa kopēja apjoma	<p>Nosauc riska faktorus, kas ietekmē veselību.</p> <p>Nosauc dzīves kvalitātes rādītājus. Uzskaita veselīgus paradumus.</p> <p>Nosauc būtiskākos veselības veicināšanas pasākumus.</p> <p>Nosauc riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību.</p> <p>Nosauc higiēnas pasākumus un darbības, lai slimības novērstu, apturētu to attīstību un mazinātu to radītās sekas.</p> <p>Vienkāršoti izskaidro vakcinācijas un kolektīvās imunitātes veidošanas nepieciešamību.</p> <p>Nosauc atkarību (t.sk. no vielām, procesiem un tehnoloģijām) veidus. Skaidro, kas ir atkarību profilakse.</p> <p>Uzskaita ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas (t.sk. neplānota grūtniecība, seksuāli transmisīvās slimības), kā arī izsargāšanās metodes.</p> <p>Uzskaita nepieciešamās uzturvielas veselīgu ēšanas paradumu nodrošināšanā.</p> <p>Nosauc drošas un veselību veicinošas fiziskās aktivitātes.</p> <p>Nosauc ķermeņa masas indeksa aprēķināšanas formulu un skaidro veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi.</p>	<p>Izskaidro biežāko slimību riska faktorus (sirds un asinsvadu sistēmas slimību, elpceļu slimību, ļaundabīgo audzēju, spriedzes u.c. riska faktorus).</p> <p>Nosauc un raksturo dzīves kvalitātes rādītājus. Izskaidro nepieciešamību un savu atbildību īstenot veselīgu dzīvesveidu.</p> <p>Izskaidro veselības veicināšanas pasākumus (sabalansēts uzturs, optimāla fiziskā aktivitāte, psihiskā un reproduktīvā veselība, brīvība no atkarībām; atpūtas režīma ievērošana u.c.).</p> <p>Izskaidro riska faktorus, kuri ietekmē slimību rašanos un attīstību. Izskaidro nosacījumus un praktisko pasākumu kopumu, kas nepieciešams, lai samazinātu vai likvidētu vides faktoru (fizikālo, ķīmisko, bioloģisko) iespējami kaitīgo iedarbību. Pamato vakcinācijas nozīmi un kolektīvās imunitātes nozīmi.</p> <p>Klasificē atkarību veidus, raksturo to pazīmes un skaidro atkarību profilaksi. Skaidro ar seksuālo un reproduktīvo veselību saistītās problēmas un sekas, kā arī to profilaksi.</p> <p>Izskaidro nepieciešamo uzturvielu nozīmi veselības uzturēšanā.</p> <p>Pamato regulāru, sistemātisku un daudzveidīgu fizisko aktivitāšu nozīmi un ietekmi uz veselību, skaidro dopinga ietekmi uz organismu.</p>

		<p>Nosauc faktorus, kas ietekmē psihisko veselību. Nosauc, kur nepieciešamības gadījumā vērsties pēc palīdzības.</p>	<p>Aprēķina savu ķermeņa masas indeksu un pamato veselīgas ķermeņa masas uzturēšanas nozīmi. Definē, kas ir psihiskā veselība, skaidro faktorus, kas to ietekmē. Pamatoti izklāsta viedokli par psihiskās veselības veicināšanas pasākumiem. Nosauc izplatītākos psihiskos traucējumus un skaidro, kur vērsties pēc palīdzības, ja ir raizes par savu un līdzcilvēku psihisko veselību.</p>
<p>2. Spēj: analizēt cilvēku rīcību, pieņemt atbildīgus lēmumus preventīvo pasākumu veikšanai drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanā un saglabāšanā.</p> <p>Zina: drošības un veselības riskus, nedrošu un bīstamu situāciju cēloņus, veicamos drošības pasākumus.</p> <p>Izprot: drošas uzvedības principu ievērošanas nozīmīgumu sadzīves un ārkārtas situācijās, kā arī savas personīgās rīcības nozīmi un atbildību nelaimes gadījumā.</p>	<p>8% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, prognozē lēmuma pieņemšanas un rīcības iespējamās sekas.</p> <p>Nosauc reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību.</p> <p>Sniedz nedrošas rīcības piemērus dažādās dzīves situācijās, kuru rezultātā var ciest pats indivīds vai cits sabiedrības loceklis.</p> <p>Nosauc ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, paskaidro iespējamus cēloņus un sekas.</p> <p>Nosauc izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamus drošības un veselības riskus, norāda dažus būtiskākos veicamos drošības pasākumus.</p> <p>Nosauc iespējamus riskus, dodoties uz ārzemēm.</p> <p>Skaidro apdrošināšanas nepieciešamību un min dažus</p>	<p>Analizē, kā pieņemtie lēmumi un rīcība ietekmē drošas un veselībai nekaitīgas vides veidošanu, minot piemērus, kā preventīvi novērst nedrošu un bīstamu situāciju rašanos un nelaimes gadījumus.</p> <p>Analizē reāli notikušas sadzīves situācijas, kurās nācies pieņemt personīgu lēmumu riskēt vai izvēlēties drošību.</p> <p>Prognozē iespējamās sekas, kas varēja rasties nepareizas izvēles gadījumā.</p> <p>Izskaidro cilvēku rīcību dažādās sadzīves un ārkārtas situācijās, prognozē iespējamās sekas, piedāvā risinājumus.</p> <p>Analizē ikdienas iespējamās bīstamās situācijas, kuras var apdraudēt personīgo vai līdzcilvēku drošību, skaidro cēloņus un sekas, piedāvā risinājumus drošības jautājumu uzlabošanai.</p> <p>Uzskaita un izskaidro izvēlētajā profesijā (nozarē) iespējamus drošības un veselības riskus norādot</p>

		<p>apdrošināšanas veidus. Nosauc institūcijas, kurās meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.</p>	<p>veicamos drošības pasākumus katrā no riskiem. Izskaidro iespējamus riskus, dodoties uz ārzemēm. Pamato apdrošināšanas nepieciešamību un būtību. Izvēlas no apdrošināšanas uzņēmumu piedāvājuma konkrētai situācijai piemērotāko apdrošināšanas veidu. Izskaidro, kā rīkoties un kur meklēt palīdzību ārkārtas situācijās ārzemēs.</p>
<p>¹³. Spēj: izvērtēt situāciju un sniegt pirmo palīdzību, nepieciešamības gadījumā izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību un aprakstīt nelaiemes gadījumu dispečeram.</p> <p>Zina: pirmās palīdzības sniegšanas soļus un atdzīvināšanas pasākumu principus.</p> <p>Izprot: pirmās palīdzības nodrošināšanas nozīmīgumu un katra indivīda personiskās atbildības nozīmi pirmās palīdzības sniegšanā.</p>	<p>2% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Uzskaita, kur jāzvana un kāda informācija jāsniedz nelaiemes gadījumā. Izstāsta pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus. Nosauc iemeslus, kādēļ būtu jāorganizē pirmās palīdzības sniegšanas mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu. Nosauc nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>	<p>Paskaidro, kādā secībā jāsniedz informācija neatliekamās palīdzības dispečeram. Izskaidro pirmās palīdzības sniegšanas un atdzīvināšanas pasākumu ABC principus un rīcību soli pa solim. Izskaidro ar piemēriem, kāpēc un kā tiek organizētas pirmās palīdzības mācības uzņēmumā. Nosauc atbildīgo(-ās) personas uzņēmumā par pirmās palīdzības nodrošināšanu. Izskaidro un demonstrē nepieciešamās palīdzības sniegšanas paņēmienus atkarībā no veselības traucējumu veida.</p>
<p>4. Spēj: ievērot civilās aizsardzības rīcības plānus/ instrukcijas, lai atbilstoši rīkotos dažādu katastrofu un apdraudējumu (t.sk. viltus ziņu) gadījumā, kā arī atskatot trauksmes sirēnai.</p> <p>Zina: dažādu ārkārtas un bīstamu situāciju pazīmes un atbilstošus civilās aizsardzības rīcības plānus/instrukcijas, kā arī paņēmienus viltus ziņu atpazīšanai un patiesas informācijas iegūšanai; individuālās aizsardzības līdzekļus un to lietošanu.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc katastrofu veidus. Nosauc infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Nosauc epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus un to pazīmes. Nosaka dabas katastrofu tuvošanos pēc pieejamās informācijas un rīkojas atbilstoši norādījumiem. Nosauc masu nekārtību un terorisma pazīmes. Nosauc pamatprincipus, kā jārikojas ārkārtas situācijās.</p>	<p>Raksturo katastrofu veidus, min piemērus Latvijā un pasaulē. Izskaidro nepieciešamo rīcību katastrofas gadījumā. Izskaidro infekcijas slimību izplatīšanās riskus, t.sk. pārrobežu riskus, ietverot atbildību par savu un citu veselību. Izskaidro epidēmiju un pandēmiju izplatības veidus, iespējamus cēloņus un sekas. Analizē pieejamo informāciju par dabas katastrofām, skaidro drošas</p>

<p>Izprot: atbilstošas rīcības nozīmi ārkārtas situāciju, katastrofu gadījumā Latvijā un uzturoties ārpus tās.</p>		<p>Nosauc vienu vai vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai.</p> <p>Atpazīst trauksmes sirēnu un vispārīgi apraksta, kā rīkoties un kur vērsties pēc palīdzības, tai atskatot.</p> <p>Nosauc paņēmienus, kā atpazīt viltus ziņas.</p>	<p>rīcības soļus, izvērtē iespējamās sekas.</p> <p>Izskaidro, kāpēc rodas masu nekārtības, un argumentē, kāpēc tajās nevajag iesaistīties. Nosauc terorisma pazīmes un skaidro rīcību terorisma draudu gadījumā.</p> <p>Izskaidro būtiskākās atšķirības dažādās ārkārtas situācijās un skaidro rīcību katrā konkrētajā gadījumā.</p> <p>Nosauc vairākas institūcijas, kur vērsties pēc palīdzības, ja ārkārtas situācijas laikā ir nodarīts kaitējums veselībai un drošībai vai radīti būtiski materiālie zaudējumi. Pamato savu viedokli.</p> <p>Skaidro, kur atrodas skolai un dzīvesvietai tuvākā trauksmes sirēna un droša pulcēšanās vieta. Pamatoti izklāsta savu viedokli, kā pareizi rīkoties, atskatot trauksmes sirēnai, kur un pie kā vērsties pēc palīdzības.</p> <p>Atpazīst viltus ziņas un izskaidro to radītās sekas.</p>
<p>15. Spēj: atpazīt darba vides riskus un rīkoties atbilstoši darba aizsardzības prasībām.</p> <p>Zina: darba vides riska faktorus, iespējamus kaitējumus, risku faktoru novēršanas preventīvos pasākumus (t.sk. obligātās veselības pārbaudes, vakcinācija u.c.), darba devēja un nodarbināto pienākumus (t.sk. veselības un dzīvības saglabāšanā), tiesības un atbildību darba aizsardzības jomā.</p> <p>Izprot: darba aizsardzības būtību un tās nozīmi, darba vides risku faktoru mazināšanas vai novēršanas pasākumu nepieciešamību.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc darba aizsardzības mērķi un pasākumus tā sasniegšanai.</p> <p>Nosauc darba devēja un darbinieka galvenos pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Skaidro darba aizsardzības speciālista lomu uzņēmumā.</p> <p>Nosauc būtiskākās darba aizsardzības prasības un darba devēja veicamos pasākumus.</p> <p>Nosauc darba vides riskus un to konstatēšanas metodes.</p> <p>Nosauc fizikālo darba vides riska faktoru novēršanas principus.</p> <p>Nosauc fizisko darba vides riska faktoru novēršanas principus un min</p>	<p>Skaidro darba aizsardzības mērķi un nosauc darba aizsardzības likumā minētos pasākumus mērķa sasniegšanai.</p> <p>Izskaidro darba devēja pienākumus un tiesības darba aizsardzības jomā. Saista valsts un uzņēmuma ekonomisko stāvokli ar darba aizsardzības pasākumu īstenošanu.</p> <p>Nosauc un izskaidro darba aizsardzības speciālista pienākumus.</p> <p>Analizē darba aizsardzības prasības un skaidro veicamos darba aizsardzības pasākumus.</p> <p>Lieto konkrētu metodi darba vides risku novērtēšanā.</p>

		<p>piemērus. Nosauc ķīmisko darba vides riska faktoru novēršanas principus. Nosauc bioloģisko darba vides riska faktoru novēršanas principus. Nosauc psihoemocionālo darba vides riska faktorus un to novēršanas principus. Nosauc traumatisma riska faktorus un to novēršanas principus.</p>	<p>Izskaidro fizikālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu un profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Izskaidro fiziskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro ķīmiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro bioloģiskos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē mērījumu nepieciešamību un profilaktiskos pasākumus. Izskaidro psihoemocionālos darba vides riska faktorus ar piemēriem, izvērtē profilaktisko pasākumu nepieciešamību. Raksturo koleģiālas attiecības un kolektīva mikroklimate ietekmi uz katru individu. Pamato savu viedokli. Izskaidro traumatisma riska faktorus ar piemēriem, izvērtē profilaktiskos pasākumus. Raksturo darba devēja un katra darbinieka personīgo atbildību traumatisma riska faktoru novēršanai vai mazināšanai.</p>
<p>6. Spēj: atpazīt ugunsnedrošas situācijas, preventīvi novērst ugunsgrēka izcelšanos, atbildīgi un droši rīkoties ugunsgrēka gadījumā, saskaņā ar ugunsdrošības noteikumiem un evakuācijas plānu.</p> <p>Zina: ugunsgrēka izcelšanās iemeslus, degšanas veidus, ugunsgrēka novēršanas iespējas, preventīvi veicamos pasākumus.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Sniedz piemērus, kāpēc izceļas ugunsgrēks. Nosauc ugunsgrēku klases. Nosauc degšanas veidus. Nosauc svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos. Nosauc ugunsdzēsības aparātu iedalījumu. Nosauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālruni un</p>	<p>Izskaidro cilvēku rīcības ietekmi uz ugunsgrēka izcelšanos. Nosauc un izskaidro ugunsgrēku klases. Nosauc un izskaidro degšanas veidus. Izskaidro svarīgākos preventīvos pasākumus, lai novērstu ugunsgrēka izcelšanos un tālāku izplatību. Izskaidro, kādā gadījumā lieto attiecīgos ugunsdzēsības aparātus,</p>

<p>Izprot: ugunsgrēka bīstamību un preventīvi veicamo pasākumu nozīmi.</p>		<p>saviem vārdiem apraksta situāciju dispečeram. Nosauc konkrētus rīcības soļus, atskatot trauksmes signālam. Orientējas evakuācijas plānā, pareizi norāda evakuācijas virzienus un ceļus.</p>	<p>izvēlas piemērotus ugunsdzēsības līdzekļus.</p> <p>Izskaidro, kā izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un kādā secībā jāsniedz informācija dispečeram. Detalizēti izskaidro, kā jārikojas, atskatot trauksmes signālam, pamato savu viedokli.</p> <p>Identificē nepilnības evakuācijas plānos, veic labojumus tā, lai atbilstoši norādēm būtu iespējams droši izklūt no telpām.</p>
<p>7. Spēj: ievērot elektrodrošības noteikumus, lietojot elektroierīces un elektroiekārtas.</p> <p>Zina: būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām, elektriskās strāvas iedarbību uz cilvēka organismu, veicamos pasākumus elektrotraumu nepieļaušanai vai mazināšanai; palīdzības sniegšanu elektrotraumu gadījumā.</p> <p>Izprot: elektroierīču un elektroiekārtu drošas lietošanas nozīmi veselības saglabāšanā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības.</p> <p>Nosauc strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus.</p> <p>Skaidro jēdzienu "soļa spriegums" un raksturo, kā rīkoties soļa sprieguma gadījumā.</p> <p>Nosauc elektrotraumu mazināšanas pasākumus.</p> <p>Nosauc rīcības secību cietušā atbrīvošanai no elektriskās strāvas iedarbības.</p> <p>Nosauc būtiskākos darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.</p>	<p>Nosauc elektrisko strāvu raksturojošos lielumus (spriegums, strāvas stiprums, pretestība, jauda) un to mērvienības. Veic vienkāršus aprēķinus. Skaidro, kas ir pazeminātie spriegumi, aizsargzemējums, drošinātāji, strāvas automāti</p> <p>Raksturo strāvas iedarbības uz cilvēka organismu noteicošos faktorus.</p> <p>Izskaidro, kā faktoru izmaiņas ietekmē iedarbību uz organismu.</p> <p>Pamato "soļa sprieguma" rašanos un savu rīcību soļa sprieguma gadījumā.</p> <p>Izskaidro nepareizas rīcības sekas.</p> <p>Izskaidro elektrotraumu mazināšanas pasākumus, pamato to nepieciešamību.</p> <p>Izskaidro rīcības secību cietušā atbrīvošanai no strāvas iedarbības, paskaidro iespējamās sekas.</p> <p>Izskaidro darba drošības noteikumus darbā ar elektroierīcēm un elektroiekārtām.</p>

<p>²8. Spēj: analizēt pieejamo informāciju par vides kvalitāti Latvijā un pasaulē, rīkoties atbildīgi, saudzējot un racionāli izmantojot dabas resursus.</p> <p>Zina: vides aizsardzības pamatprincipus, iespējamos kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus.</p> <p>Izprot: situāciju vides aizsardzībā Latvijā un pasaulē, dabas resursu saudzīgas izmantošanas būtību un ilgtspējīgas saimniekošanas nozīmi apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc vides aizsardzības pamatprincipus Latvijā.</p> <p>Nosauc dabas resursus. Izskaidro dabas resursu saudzīgas izmantošanas veidus.</p> <p>Nosauc atkritumu saimniecības pamatprincipus. Izskaidro atkritumu savākšanas un utilizēšanas procesa nepieciešamību apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p> <p>Sniedz piemērus par saudzīgu attieksmi pret dabu.</p> <p>Nosauc ekoloģiskos izstrādājumus un materiālus, nosauc ekoinovācijas pasaulē un Latvijā.</p> <p>Skaidro jēdzienus "atjaunojamā enerģija", "alternatīvā enerģija".</p>	<p>Izskaidro vides aizsardzības pamatprincipus un vispārējos Latvijas vides ilgtspējīgas attīstības pasākumus.</p> <p>Klasificē dabas resursus pēc to daudzuma, pieejamības. Izvērtē to racionālu izmantošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzības. Izskaidro katra dabas resursa būtību, ieguves iespējas un saudzīgas izmantošanas veidus.</p> <p>Izskaidro atkritumu saimniecības pamatprincipu būtību, šķirošanas procesa nepieciešamību, otrreizējo izejvielu pārstrādes nepieciešamību un inovācijas atkritumu pārstrādē apgūstamajā tautsaimniecības nozarē.</p>
---	------------------------------------	---	---

¹ Ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā.

² Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā vai mūžizglītības kompetenču modulī "Zaļās prasmes".

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas un prasmes pieņemt fiziskajai, psihiskai un sociālajai drošībai un veselībai labvēlīgus lēmumus, preventīvi novērst nelaimes gadījumus sadzīvē un darbā, veidojot drošu un veselībai nekaitīgu apkārtējo vidi, lietot iegūtās zināšanas praksē.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties valsts vai pašvaldības institūcijas, kurās vērsties pēc palīdzības sabiedrības drošības jomā, sameklēt atbildīgās institūcijas/personas kontaktinformāciju un sazināties ar to. 2. Raksturot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, analizēt nelaimes gadījumu darbā un arodslimību rašanās iemeslus. 3. Pieņemt savai un līdzcilvēku fiziskajai un garīgajai veselībai labvēlīgus lēmumus, īstenot tos. 4. Novērtēt situāciju vides aizsardzības jomā, lai ievērotu un popularizētu zaļās domāšanas principus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (1. līmenis)" programma.
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Sabiedrības un cilvēka drošība (2.līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārtu pārbaudījumu. Pārbaudījumā demonstrē visu modulī definēto sasniedzamo rezultātu apguvi. Pārbaudījumā tiek iekļauti: 1) teorētisko zināšanu pārbaude (tests), ietverot jautājumus par visiem moduļa tematiem, 2) pētnieciskais darbs par kādu modulī apskatītu tematu/problēmu.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli „Sabiedrības un cilvēka drošība (2. līmeni)” īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās. Moduļa saturs, kas apgūstams obligātās veselības izglītības stundās, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiek integrēts citos moduļos vai mācību priekšmetos.

Moduļa „Sabiedrības un cilvēka drošība” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
1. Spēj: izvēlēties valsts vai pašvaldību institūcijas, kurās vērsties pēc palīdzības sabiedrības drošības jomā, sameklēt atbildīgās institūcijas/personas kontaktinformāciju un sazināties ar to.	10% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc valsts un pašvaldību institūcijas, kas veic uzraudzību sabiedrības drošības jomā.	Identificē valsts un pašvaldību institūcijas, kas veic uzraudzību sabiedrības drošības jomā, izskaidro to darbības virzienus, minot piemērus.
		Nosauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.	Raksturo ar piemēriem Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbības virzienus, galvenās funkcijas un tiesības.

<p>Zina: valsts un pašvaldību institūciju darbības virzienus un galvenās funkcijas sabiedrības drošības jautājumu risināšanā.</p> <p>Izprot: valsts un pašvaldību institūciju lomu sabiedrības drošības jautājumu risināšanā.</p>		<p>Nosauc Valsts policijas un pašvaldības policijas darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.</p>	<p>Izskaidro ar piemēriem Valsts policijas un pašvaldības policijas darbības virzienus, galvenās funkcijas un tiesības.</p>
		<p>Nosauc Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas. Apraksta situācijas, kurās nepieciešams vērsties pie ģimenes ārsta, paskaidro kā sazināties ar viņu un/vai pierakstīties vizītei.</p>	<p>Raksturo ar piemēriem Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības virzienus un galvenās funkcijas. Ar piemēriem skaidro situācijas, kurās jāvēršas pie ģimenes ārsta, nosauc veidus kā sazināties ar viņu un/vai pierakstīties vizītei, paskaidro ģimenes ārsta lomu saslimšanu diagnostikā un ārstēšanā.</p>
		<p>Nosauc Zemessardzes darbības pamatvirzienus un galvenās funkcijas.</p>	<p>Raksturo ar piemēriem Zemessardzes darbības virzienus un galvenās funkcijas.</p>
<p>2. Spēj: veidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi, analizēt nelaimes gadījumu darbā un arodslimību rašanās iemeslus.</p> <p>Zina: darba aizsardzības organizēšanas un uzraudzības pamatprincipus, nozarei specifiskos darba vides riskus, to novēršanas vai samazināšanas pasākumus.</p> <p>Izprot: darba aizsardzības sistēmas būtību.</p>	50% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc darba aizsardzības sistēmas uzraudzības posmus, veicamās darbības un galvenos darba aizsardzību reglamentējošos dokumentus.</p>	<p>Izskaidro katrā darba aizsardzības sistēmas uzraudzības posmā veicamās darbības un analizē normatīvajos dokumentos atrodamo informāciju.</p>
		<p>Nosauc nozarei specifiskos iespējamus darba vides riskus, to ietekmi uz veselību un saistību ar obligātajām veselības pārbaudēm. Vispārīgi apraksta konkrētu situāciju darba vides risku noteikšanai un novēršanai. Raksturo darba aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību darbinieku veselības saglabāšanai.</p>	<p>Nosauc un skaidro nozarei specifiskos iespējamus darba vides riskus, to ietekmi uz veselību un saistību ar obligātajām veselības pārbaudēm. Analizē konkrētu situāciju darba vides risku noteikšanai un novēršanai. Raksturo darba aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību darbinieka veselības saglabāšanai.</p>
		<p>Nosauc darba aizsardzības prasību neievērošanas sekas (nozarei specifiskos nelaimes gadījumus darbā, arodslimības).</p>	<p>Izskaidro nelaimes gadījumu un arodslimību rašanās cēloņus.</p>
<p>3. Spēj: pieņemt savai un līdzcilvēku fiziskajai un psihiskajai veselībai labvēlīgus lēmumus, īstenot tos.</p> <p>Zina: veselīga dzīvesveida principus, iespējamos riska faktorus (t.sk.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc savas rīcības piemērus, kas var ietekmēt personīgo vai citu cilvēku veselību. Izstāsta, kur un pēc kādas palīdzības vērsties. Izskaidro, kas ir savai un līdzcilvēku veselībai labvēlīgs lēmums.</p>	<p>Minot konkrētus piemērus, izskaidro saikni starp rīcību un tās radītajām sekām - slimību attīstību,. Skaidro veselībai labvēlīgu lēmumu pieņemšanas un to īstenošanas nozīmību.</p>

<p>pašvērtējums, sociālā vide, izdegšanas sindroms), psihosomatiskos traucējumus, to cēloņus, izpausmes un profilakses pasākumus, zina, kur vērsties pēc palīdzības.</p> <p>Izprot: veselīga dzīvesveida principus (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības savstarpējo vienotību) un profilakses pasākumu nozīmīgumu.</p>		Nosauc sociālos riska faktoros, kas spēj ietekmēt fizisko un psihisko veselību.	Nosauc un izskaidro sociālos riska faktoros, kas spēj ietekmēt fizisko un psihisko veselību. Analizē situāciju cēloņus un sekas.
		Nosauc piemērus, kā pašvērtējums ietekmē veselību veicinošu dzīvesveidu.	Nosauc piemērus un izskaidro, kā pašvērtējums ietekmē veselību veicinošu dzīvesveidu.
		¹ Skaidro, kas ir veselīgs dzīvesveids (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības savstarpējo ietekmi). Nosauc psihosomatiskos traucējumus un to cēloņus.	¹ Pamato veselīga dzīvesveida (t.sk. fiziskās un psihiskās veselības) nozīmīgumu. Raksturo ar piemēriem psihiskās veselības ietekmējošos faktoros (piem., bioloģiskie faktori, ārējie faktori, pieredze). Izskaidro, kas ir psihosomatiskās slimības un kāda ir to profilakse.
		¹ Nosauc izdegšanas sindroma un garīgās pārslodzes izpausmes.	¹ Izskaidro izdegšanas sindroma un garīgās pārslodzes cēloņus, izpausmes un profilaksi.
		Nosauc jautājumus, kas jāuzdod ārstam vai farmaceitam par medikamentu drošu lietošanu. Skaidro, kas ir medikamentu (t.sk. pretsāpju zāļu, antibiotiku) atbildīga lietošana, ko nozīmē rezistences veidošanās.	Nosauc jautājumus, kas jāuzdod ārstam vai farmaceitam par medikamentu drošu lietošanu, un pamato savu jautājumu izvēli. Skaidro medikamentu (t.sk. pretsāpju zāļu, antibiotiku) atbildīgas lietošanas nozīmi un rezistences veidošanos.
<p>²4. Spēj: novērtēt situāciju vides aizsardzības jomā, lai ievērotu un popularizētu zaļās domāšanas principus.</p> <p>Zina: tautsaimniecības nozaru vides kvalitātes pamatprasības, kaitējuma draudus videi un veicamos preventīvos pasākumus.</p> <p>Izprot: vides aizsardzības problemātiku pasaulē un Latvijā, svarīgāko vides aizsardzības deklarāciju, konvenciju un direktīvu nozīmi vides ilgtspējīgas attīstības veidošanā.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	Nosauc vides aizsardzības problēmas pasaulē, ES un Latvijā.	Raksturo svarīgākās vides aizsardzības deklarācijas, konvencijas un direktīvas.
		Nosauc tautsaimniecības nozares, kurās ir jāveic vides aizsardzības pasākumi, akcentējot vides aizsardzības pasākumus apgūstamajā (profesijā) nozarē.	Raksturo tās tautsaimniecības nozares, kurām ir jāpievērš lielāka uzmanība vides uzraudzībā. Izskaidro vides aizsardzības pasākumu nepieciešamību apgūstamajā (profesijā) nozarē.
<p>³5. Spēj: atbildīgi pieņemt lēmumus par darba tiesisko attiecību uzsākšanu, darba uzdevumu</p>		Formulē darba tiesību regulējuma pamatus, darbinieka tiesības un	Skaidro darba tiesību regulējumu, darba līguma būtību un nozīmi.

<p>veikšanu un darba tiesisko attiecību izbeigšanu.</p> <p>Zina: darba tiesību pamatjautājumus.</p> <p>Izprot: darba tiesisko attiecību normatīvā regulējuma nozīmīgumu.</p>		<p>pieņēmumus, darba devēja tiesības un pieņēmumus. Apraksta kolektīvo darba tiesību būtību, to nozīmi; darbinieka un darba devēja attiecību regulējumu.</p>	<p>Skaidro kolektīvo darba tiesību būtību un nozīmi; izstrādā priekšlikumus darbinieka un darba devēja attiecību regulējumam</p>
--	--	--	--

¹ Ieteicams apgūt profesionālās tālākizglītības programmā.

² Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts vispārējās vidējās izglītības dabas zinību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā vai mūžizglītības kompetenču modulī "Zaļās prasmes".

³ Var atteikties, ja sasniedzamais rezultāts tiek apgūts mūžizglītības kompetenču modulī "Sociālās un pilsoniskās prasmes" vai vispārējās vidējās izglītības sociālās un pilsoniskās mācību jomas mācību priekšmeta kursā profesionālās vidējās izglītības programmā.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	<p>Sekmēt izglītojamo spējas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) apgūt un lietot dažādas ikdienas lietotnes, lai paaugstinātu mācību un darba produktivitāti; 2) iedziļināties informācijas sistēmu un tiešsaistes rīku dažādībā un lietošanas apgūvē, lai nostiprinātu digitālās prasmes un izvēlētos atbilstošāko risinājumu ikdienišķās problēmsituācijās; 3) ievērot intelektuālā īpašuma tiesības un rīkoties atbildīgi digitālo tehnoloģiju izmantošanas procesā.
Moduļa uzdevumi	<p>Attīstīt izglītojamo prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti. 2. Lietot datortīklus un izplatītākās programmatūras datu ieguvei un apstrādei. 3. Pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta vispārējās pamatzglītības programma.
Moduļa apguves novērtēšana	<p>Izglītojamo sasniegumus vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā, vērtējot iegūto zināšanu apjomu, kvalitāti, apgūtās pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes, attīstītos ieradumus un attieksmes, kas apliecina vērtības un tikumus un mācību sasniegumu attīstības dinamiku. Noslēgumā izglītojamais izstrādā ar nozari vai ikdienas situācijām saistītu projektu, analizējot savus un citu paradumus un ikdienas izvēles. Projekta izstrādē ir ievērojami šādi nosacījumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkrētā uzdevuma veikšanai ir jāizmanto dažādas drošas detalizētas informācijas meklēšanas stratēģijas, vienkāršas datu vākšanas metodes, saziņas tīkli, sadarbības rīki un tiešsaistes pakalpojumi, pamatojot savu izvēli. 2. Iegūtie dati attēlojami prezentācijā, ievērojot informācijas atlases, attēlošanas un strukturēšanas pamatprincipus. 3. Prezentācijā iekļautie digitālie attēli, audio un video datnes izmantojami un apstrādājami atbilstoši mērķim. 4. Prezentācijā iekļaujami resursu (laika, finanšu, materiālu, tehnoloģiju un cilvēkresursu) pārvaldības risinājumu piemēri nozarē, to analīze, stiprās puses un iespējas. 5. Projekta izstrādē un lietošanā ir ievērojami programmatūras licences nosacījumi, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzība.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Īsteno kā mūžizglītības moduli, ja netiek īstenots informātikas pamatkurss vai tehnoloģiju mācību jomā – datorika, dizains un tehnoloģija un programmēšana.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: ievērot normatīvo aktu prasības, kas nodrošina drošu informācijas tehnoloģiju lietošanu un informācijas apriti.</p> <p>Zina: faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, drošības riskus, lietojot atvērtu datu apmaiņu, un vides ilgtspējības un ētiskos apsvērumus.</p> <p>Izprot: drošas informācijas aprites nepieciešamību un drošas darba vides nozīmi veselības saglabāšanai.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.	Izskaidro un izmanto juridiskos aspektus un nozīmīgākos noteikumus programmatūras un lietotāja licenču, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzībai.
		Uzskaita būtiskos faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un piedāvā dažus pasākumus, kā izvairīties no apdraudējumiem un atkarībām.	Novērtē un analizē faktorus, kas var ietekmēt un apdraudēt cilvēka fizisko un garīgo veselību, un veic pasākumus, lai izvairītos no apdraudējumiem un atkarībām.
		Piedāvā iespējamus variantus, kāda ir ergonomikas prasībām un darba uzdevumam atbilstoša darba vieta.	Analizē savas darba vietas atbilstību ergonomikas prasībām un iekārto to atbilstoši šīm prasībām un veicamajam darba uzdevumam.
		Raksturo lielākos drošības riskus, veicot datu apmaiņu, un aizsardzības līdzekļu izvēles principus, skaidro dotā uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi uz lietotāju veselību un vidi.	Izskaidro iespējamus drošības riskus atvērtas datu apmaiņas laikā un salīdzina atvērtas un šifrētas datu apmaiņas priekšrocības un trūkumus, un ievēro darba drošības prasības atbilstoši situācijai un apdraudējumam, kā arī skaidro uzdevuma veikšanai nepieciešamo tehnoloģiju un veicamo darbību ietekmi.
<p>2. Spēj: lietot datortīklus un izplatītākās lietotnes datu ieguvei un apstrādei.</p> <p>Zina: biežāk lietotos datortīkla veidus un risinājumus, programmatūras dzīves cikla galvenos posmus.</p> <p>Izprot: datortīklu un izplatītāko lietotņu lietošanas nozīmi drošā datu ieguvē un apstrādē.</p>	65% no moduļa kopējā apjoma	Raksturo ar piemēriem biežāk lietotos datortīkla veidus un drošības risinājumus, dažādas programmvadāmas ierīces un to izmantojumu sadzīvē un ražošanā.	Analizē dažādus datortīkla uzbūves principus, drošības risinājumus un piedāvā lietošanas iespējas atbilstoši lietotāja vajadzībām un drošības apsvērumiem, tai skaitā to sadzīvē un ražošanā.
		Raksturo biežāk izplatītās operētājsistēmas, to priekšrocības, trūkumus un iespējas darbam ar dažādām programmvadāmajām ierīcēm.	Izstrādā programmvadāmo ierīču komplektāciju un dokumentāciju atbilstoši lietotāja vajadzībām, piemērojot atbilstošus tehniskos parametrus nepieciešamajai funkcionalitātei, tai skaitā datorvadāmās iekārtas datorizētu telpisku

			modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidē.
		Piedāvā dažādas dokumentu koplietošanas iespējas. Izmantojot datu analīzes lietotnes, sagatavo un organizē mērķauditorijas aptaujas un anketēšanas formas.	Izvērtē un izmanto dažādas dokumentu koplietošanas iespējas, nosakot atšķirīgiem lietotājiem atšķirīgas tiesības un iespējas. Veic savas aptaujas iegūto datu manuālu un automatizētu apstrādi.
		Veido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas attēlošanas pamatprincipus, atbilstoši mērķauditorijai un pieejamajam tehniskajam aprīkojumam.	Izveido un demonstrē prezentācijas, ievērojot informācijas atlases un strukturēšanas pamatprincipus, izvērtējot mērķauditorijas specifiku, pieejamo tehnisko aprīkojumu. Ievēro IT drošības, autortiesību un personas datu aizsardzības prasības.
3. Spēj: pamatoti izvēlēties, pielāgot un lietot piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus darba uzdevumu izpildei un profesionālai pilnveidei.	25% no moduļa kopējā apjoma	Izvēlas piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un interneta pakalpojumus, kas paredzēti produktivitātes pilnveidošanai un mācību uzdevumu veikšanai.	Izvēlas, pielāgo un lieto piemērotākos saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, pilnveidojot produktivitāti mācību uzdevumu veikšanai.
Zina: dažādus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus, pētniecības metodes.		Noskaidro lietotāju paradumus, intereses un to, kādus risinājumus un kā ikdienā izmanto, lietojot dažādas pētniecības metodes.	Pēta un analizē savus un citu ikdienas paradumus, intereses un ikdienas izvēles, izmantojot dažādas pētniecības metodes, reflektē par iespējām nākotnē savā nozarē.
Izprot: atbilstošu rīku izvēles nozīmi informācijas ieguvei, apstrādei un saziņai un efektīvu rezultātu ieguvei.		Raksturo mākoņprogrammas, konta izmantošanas iespējas, izmanto vienkāršas lietotnes un tiešsaistes komunikācijas platformas, un vismaz divus informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, pieprasot vai saņemot tos attālinātā veidā.	Izveido un uzglabā savus datus mākoņprogrammā, plaši lieto sava e-pasta konta izmantošanas iespējas, brīvi lieto informācijas tehnoloģijas nodrošinātus epakalpojumus, izvēlas situācijai piemērotāko un pamato savu izvēli.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	<p>Sekmēt izglītojamo spējas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) apgūt un lietot dažādas ikdienas lietotnes, lai paaugstinātu sava mācību un personiskā darba produktivitāti; 2) iedziļināties informācijas sistēmu un tiešsaistes rīku dažādībā un lietošanas apgūvē, lai nostiprinātu digitālās prasmes un izvēlētos atbilstošāko risinājumu ikdienišķās problēmsituācijās; 3) ievērot intelektuālā īpašuma tiesības un rīkoties atbildīgi digitālo tehnoloģiju izmantošanas procesā.
Moduļa uzdevumi	<p>Attīstīt izglītojamo prasmes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veidot digitālo saturu atbilstoši profesionālās darbības specifikai, ņemot vērā iespējamus drošības riskus. 2. Atpazīt un analizēt informācijas dizaina risinājumus, to izstrādes tehnoloģiskos procesus un ietekmi uz lietotāju. 3. Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas profesionālajā darbībā, ievērojot programmatūras licences nosacījumus, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzību.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (1. līmenis)".
Moduļa apguves novērtēšana	<p>Izglītojamo sasniegumus vērtē 10 ballu vērtēšanas skalā, vērtējot iegūto zināšanu apjomu, kvalitāti, apgūtās pamatprasmes mācību jomā un caurviju prasmes, attīstītos ieradumus un attieksmi, kas apliecina vērtības un tikumus un mācību sasniegumu attīstības dinamiku. Noslēgumā izglītojamais izstrādā ar nozari saistītu projektu, kurā nepieciešams lietot dažādas lietotnes, kas paaugstina darba produktivitāti un nostiprina digitālās prasmes. Projekta izstrādē ir ievērojami šādi nosacījumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jāanalizē nozares dizaina risinājumi, to izstrādes tehnoloģiskie procesi, jāizvērtē izmantotie materiāli, tehnoloģiskie procesi, to priekšrocības un trūkumi, jāsalīdzina to ietekme uz lietotāju veselību un vidi. 2. Jālieto droši un piemēroti saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīki un citi interneta pakalpojumi, pamatojot savu izvēli. 3. Veidojot digitālo saturu, jāievēro informācijas atlases, attēlošanas un strukturēšanas pamatprincipi, programmatūras licences nosacījumi, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzība. 4. Digitālie attēli, audio un video datnes izmantojami un apstrādājami atbilstoši mērķim. 5. Jāpiedāvā atbilstošākais risinājums, apskatot piedāvāto digitālo risinājumu problēmsituācijai darba dzīvē.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Īsteno kā mūžizglītības moduli, ja netiek īstenots informātikas pamatkurss vai tehnoloģiju mācību jomā – datorika, dizains un tehnoloģija un programmēšana.

Moduļa „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: veidot digitālo saturu atbilstoši profesionālās darbības specifikai, ievērojot iespējamos drošības riskus.</p> <p>Zina: strukturētu dokumentu un izklājlapu veidošanas principus, digitālo attēlu, audio un video datņu apstrādes principus, datu analīzes metodes, datubāzes atbilstoši to mērķiem, tēmai, saturam, auditorijai un tehnoloģijām.</p> <p>Izprot: digitālā satura radīšanas nozīmi profesionālās darbības nodrošināšanai, ievērojot informācijas tehnoloģiju drošības un personas datu aizsardzības prasības</p>	50% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc un raksturo ar piemēriem programmatūras dzīves cikla posmus, ikdienas darba procesus, atpazīst automatizācijai piemērotas daļas ikdienas darba procesos un plāno to automatizāciju.</p>	<p>Analizē programmatūras dzīves cikla galvenos posmus, t.sk. specificēšanu, projektēšanu, izstrādi, testēšanu, uzturēšanu, un piedāvā automatizācijai piemērotas daļas ikdienas darba procesos un analizē to automatizācijas iespējas.</p>
		<p>Sagatavo un rediģē ar palīdzību strukturētus dokumentus, iekļaujot dažādus objektus un izmantojot darba efektivitātes un automatizācijas rīkus un izklājlapas, veic nepieciešamos aprēķinus.</p>	<p>Patstāvīgi sagatavo, rediģē un formatē lielus, strukturētus dokumentus, iekļaujot dažādus objektus un izklājlapas, izmanto lietotņu darba efektivitātes un automatizācijas rīkus, veic datu atlasīšanu un aprēķinus atbilstoši kritērijiem, kā arī ievades un formulu validāciju atbilstoši lietotāja datu apstrādes vajadzībām un savam izvēlētajam risinājumam.</p>
		<p>Izmanto datu analīzes lietotnes mācību procesā iegūto datu strukturēšanai.</p>	<p>Patstāvīgi veido savu risinājumu mācību procesā iegūto datu strukturēšanai un attēlošanai atbilstoši grafikas dizaina noformējuma pamatprincipiem, izmantojot datu analīzes automatizācijas un vizualizācijas lietotnes.</p>
		<p>Veido un apstrādā digitālus attēlus, audio un video datnes un raksturo praktiskus tehnoloģiskos risinājumus datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidei.</p>	<p>Veido un apstrādā digitālus attēlus, audio un video datnes, izvēloties lietotnes atbilstoši dotajam uzdevumam, un salīdzina dažādus praktiskus tehnoloģiskos risinājumus datorizētu telpisku modeļu, digitālu rasējumu un attēlu izveidei, ievērojot informāciju par darba apstākļu ietekmi uz lietotāju veselību un vidi.</p>

		Skaidro pamatjēdzienus un veic datu izgūvi un apstrādi no publiski pieejamām datubāzēm, nosauc nozares specializētās datubāzes.	Patstāvīgi veido datubāzes, novēršot datu dublēšanos, un veic datu izgūvi un pēcapstrādi no publiski pieejamām un specializētajām datubāzēm atbilstoši nozares specifikai.
2. Spēj: atpazīt un analizēt informācijas dizaina risinājumus, to izstrādes tehnoloģiskos procesus, to ietekmi uz lietotāju. Zina: mediju veidus, medijpratības principus, informācijas ticamības kritērijus, informācijas dizaina procesu, iesaistītos darbiniekus, to lomas, uzdevumus. Izprot: informācijas dizaina risinājumu sniegtās iespējas mūsdienīgas saziņas veidošanā.	25% no moduļa kopējā apjoma	Atrod informāciju medijos atbilstoši dotajam uzdevumam. Raksturo vismaz divos medijos izmantotos informācijas dizaina risinājumus, analizē konkrēto piemēru priekšrocības un trūkumus, nosaka, dizaina risinājuma iesaistīto darbinieku lomu risinājumu izstrādes procesā. Plāno informācijas dizaina risinājumus, veido dažādus modeļus un variantus, testē tos un piedāvā ierosinājumus izstrādes darba plāna pilnveidei.	Atrod informāciju dažādos medijos atbilstoši izvirzītajam mērķim. Salīdzina un analizē medijos izmantotos informācijas dizaina risinājumus, to priekšrocības un trūkumus un iesaistīto darbinieku lomu dizaina risinājumu izstrādes procesā, reflektē par savām prasmēm un profesionālajām interesēm. Plānojot informācijas dizaina risinājumu, veido dažādus modeļus un variantus, testē un lieto radīto risinājumu iterācijas, analizē iegūtos datus un formulē pamatotus ierosinājumus izstrādes darba plāna pilnveidei.
3. Spēj: lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas profesionālajā darbā, ievērojot programmatūras licences nosacījumus, intelektuālā īpašuma un personas datu aizsardzību. Zina: nozares specializētās datorprogrammas, to izmantošanas iespējas un nosacījumus. Izprot: nozares specializēto datorprogrammu un saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīku un citu interneta pakalpojumu lietošanas nepieciešamību un piemērotību profesionālajā darbībā.	25% no moduļa kopējā apjoma	Klasificē nozares specializētās datorprogrammas, raksturo to darbības pamatprincipus un apraksta to izmantošanas iespējas. Profesionālajā darbībā lieto specializētās datorprogrammas un piemērotus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, ievērojot īpašuma tiesību un personu datu aizsardzības nosacījumus.	Analizē nozares specializētās datorprogrammas, izvērtē to darbības pamatprincipus un izmantošanas iespējas. Izvēlas, pielāgo atbilstoši situācijai un profesionālajā darbībā lieto specializētās datorprogrammas un piemērotus saziņas, informācijas ieguves un apmaiņas rīkus un citus interneta pakalpojumus, ievērojot īpašuma tiesību un personu datu aizsardzības nosacījumus.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas, izraisot interesi un zinātkāri par valodām un starpkultūru saziņu, pilnveidojot izglītojamo zināšanas un izpratni par vietējo, valsts un Eiropas kultūras mantojumu un tā vietu pasaulē, veicinot izpratni par valodas un kultūras daudzveidību, nodrošinot profesionālās terminoloģijas apguvi svešvalodā(-s) izvēlētajā nozarē/sectorā un izglītojamo iespējas realizēt starptautiskās mobilitātes aktivitātes profesionālajā jomā.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Novērtēt kultūru kā vērtību. 2. Lietot atbilstošo nozares/sectora profesionālās leksikas krājumu. 3. Pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus. 4. Raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu. 5. Toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti. 6. Skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – prezentē portfolio. Portfolio sadaļas: Plakāts/infografika u.c. par kultūras komponentiem. Argumentētā eseja, piemēram, "Kultūra – personības attīstības instruments un resurss". Profesionālo terminu vārdnīca ar skaidrojumiem un lietojuma piemēriem. Diskusijas "Valodu prasmes loma profesionālajā un personības pilnveidē" apkopojums. Europass CV. Motivācijas vēstule. Eiropas Valodu portfeļa daļas (Valodu pase, Valodu biogrāfija, valodu dosjē). Ieskats kādā subkultūrā. Ideju karte par kultūras formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā. Gan pedagogs novērtē paveikto 10 ballu skalā, gan izglītojamie savstarpēji novērtē darbus, gan pats izglītojamais savu sniegumu izvērtē pašnovērtējumā pēc pedagoga sagatavotas pašnovērtējuma veidlapas ar vērtēšanas kritērijiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: novērtēt kultūru kā vērtību.</p> <p>Zina: kultūras komponentus.</p> <p>Izprot: kultūru kā procesu, kurā iekļauta visa sabiedrība, un kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Identificē kultūras komponentus.</p> <p>Definē kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība.</p> <p>Nosauc un vispārīgi raksturo kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>	<p>Raksturo un salīdzina kultūras komponentus.</p> <p>Ilustrē ar piemēriem kultūru kā procesu, kurā iesaistīta visa sabiedrība.</p> <p>Izskaidro ar vairākiem piemēriem kultūras nozīmi personības attīstībā.</p>
<p>2. Spēj: lietot atbilstošo nozares/sekтора profesionālās leksikas krājumu.</p> <p>Zina: nozarē/sectorā lietoto terminoloģiju svešvalodā.</p> <p>Izprot: valodu prasmes nozīmīgumu profesionālajā un personības pilnveidē.</p>	50% no moduļa kopējā apjoma	<p>Ar vienkāršiem teikumiem apraksta svešvalodā profesijas mērķus un uzdevumus.</p> <p>Ar īsiem teikumiem veido vienkāršu aprakstu par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem, iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem.</p> <p>Apraksta valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā.</p> <p>Lieto svešvalodā terminoloģiju, kas saistīta ar profesiju. Uzdod jautājumus, uztver teksta galveno domu.</p> <p>Ar pedagoga palīdzību izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.</p>	<p>Svešvalodā skaidri un detalizēti raksturo profesijas mērķus, uzdevumus un profesijas vietu nozarē.</p> <p>Veido detalizētus, sistēmiskus aprakstus un izklāstus par darba procesā izmantojamajiem materiāliem/produktiem iekārtām, darba instrumentiem, tehnoloģiskajiem procesiem.</p> <p>Novērtē valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā.</p> <p>Sazinās profesionālajā svešvalodā. Diskutē. Piedāvā problēmu risinājumu. Patstāvīgi izveido Europass CV un motivācijas vēstuli.</p>
<p>3. Spēj: pilnveidot valodas prasmes, noteikt tālākos mācību mērķus.</p> <p>Zina: jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli.</p> <p>Izprot: komunikācijas un kultūras savstarpējo saistību un komunikāciju kā kultūras aktivitāti.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Definē jēdzienus Eiropas Valodu portfelis, Valodu pase, Valodu biogrāfija, dosjē, sociālie tīkli.</p> <p>Nosauc valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus.</p> <p>Nosauc valodas prasmes līmeņu kritērijus.</p>	<p>Izveido Valodu pasi, Valodu biogrāfiju un dosjē.</p> <p>Izvērtē valodas apguves iespējas, izmantojot sociālos tīklus.</p> <p>Veic pašvērtējumu, lai noteiktu savu valodas prasmes līmeni.</p>

<p>4. Spēj: raksturot nacionālās kultūras vērtības kā sistēmu un identifikācijas pamatu.</p> <p>Zina: jēdzienus vērtība, garīgās un materiālās vērtības, nacionālās un internacionālās vērtības, indivīda un sabiedrības vērtības, reliģija, tradīcijas, kultūras kanons.</p> <p>Izprot: kultūras kanona lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Izvērtē vērtību nozīmi savā dzīvē. Nosauc kopīgo un atšķirīgo rietumu un austrumu kultūrā.</p> <p>Identificē kultūras tradīciju veidošanās, saglabāšanas un pārmantojamības raksturu.</p> <p>Skaidro kultūru savstarpējo saistību, formu un elementu pārmantojamību, ietekmi pasaules un Latvijas kultūrā.</p> <p>Pamato nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos.</p> <p>Nosauc izcilākos sasniegumus savā kultūrā.</p>	<p>Izvirza hipotēzi par vērtību nozīmi un lomu savā un sabiedrības dzīvē un pierāda to. Stiprina Latvijas kultūrtelpu kā sabiedrību saliedējošu pamatu un veicina tās popularizēšanu Eiropas un pasaules līmenī.</p> <p>Salīdzina un diskutē par tradīciju noturīgumu un mainību austrumu un rietumu kultūrā.</p> <p>Skaidro un raksturo tradīciju pārmantošanas iespējas un veidus tradicionālajā un mūsdienu kultūrā.</p> <p>Salīdzina pasaules un Latvijas kultūras informatīvos avotus un liecības.</p> <p>Sasaista vienotu vēsturisko vērtību apzināšanos ar savu piederību Latvijai.</p> <p>Ar vairākiem argumentiem izskaidro nepieciešamību iesaistīties sabiedrības un kultūrvides veidošanas procesos.</p> <p>Analizē iesaistīšanās virzienus.</p> <p>Novērtē un analizē izcilākos sasniegumus savā kultūrā.</p>
<p>5. Spēj: toleranti veidot attiecības ar dažādu kultūru un subkultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem, saglabājot savu nacionālo identitāti.</p> <p>Zina: jēdzienus popkultūra, subkultūra, kontrkultūra, hipiji, panki, goti, tolerance, globalizācija, kultūrdialogs, stereotipi, kultūras šoks.</p> <p>Izprot: sabiedrības lomu dažādu sabiedrības grupu kultūras veidošanā un pastāvēšanā.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Identificē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā.</p> <p>Paskaidro jēdzienu kontrkultūra.</p> <p>Identificē subkultūras pēc to pazīmēm.</p> <p>Raksturo savu nacionālo kultūrintitāti.</p> <p>Definē jēdzienu globalizācija.</p> <p>Definē jēdzienus stereotips un stereotipiskās domāšanas izpausmes.</p> <p>Raksturo kultūras šoka būtību, izpausmes radītājus un stadijas.</p> <p>Izskaidro tolerances jēdziena būtību un pamato nepieciešamību veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.</p> <p>Nosauc idejas starpkultūru attiecību problēmu risināšanai.</p>	<p>Novērtē sabiedrības, dažādu sociālo grupu mijiedarbību un izpausmes kultūrtelpā.</p> <p>Novērtē kontrkultūras parādības sabiedrībā.</p> <p>Raksturo un analizē dažādas subkultūras, to izpausmes un liecības.</p> <p>Izvērtē un pamato savu vietu kultūrprocesu veidošanā.</p> <p>Salīdzina un raksturo globalizācijas izpausmes.</p> <p>Identificē stereotipiskās domāšanas veidu, analizē tā rašanās cēloņus.</p> <p>Analizē kultūras šoka rašanās cēloņus.</p> <p>Raksturo tolerances būtību, ilustrējot ar vairākiem piemēriem.</p> <p>Formulē secinājumus, kāpēc nepieciešams veidot pozitīvas attiecības ar dažādu</p>

			kultūru, reliģiju un dzimumu pārstāvjiem. Analizē starpkultūru problēmu cēloņus, formulē ieteikumus starpkultūru komunikācijas veicināšanai.
<p>6. Spēj: skaidrot kultūras un mākslas izpausmes veidus.</p> <p>Zina: mākslas veidus un moderno tehnoloģiju nozīmi kultūrā.</p> <p>Izprot: kultūras un mākslas formu daudzveidību, to vietu un nozīmi sabiedrības veidošanā, attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc dažādas mākslas izpausmes formas.</p> <p>Nosauc nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus.</p> <p>Nosauc ievērojamākās kultūras vērtības pasaules muzejos.</p> <p>Demonstrē faktus un ideju izpratni par kultūras formu lomu sabiedrības attīstībā, sadzīves un kultūras organizācijā.</p>	<p>Raksturo un salīdzina dažādās mākslas izpausmes formas.</p> <p>Raksturo nozīmīgākos mākslas stilus un virzienus.</p> <p>Raksturo un novērtē izcilākās kultūras vērtības pasaules muzejos.</p> <p>Novērtē un raksturo mākslas darbus un kultūras objektus to kultūrvēsturiskā kontekstā.</p>

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas apgūt starpkultūru zināšanas un prasmes, veicinot izglītojamo interesi un zinātkāri par valodām un starpkultūru saziņu, pilnveidojot izglītojamo profesionālās saziņas prasmes svešvalodās, kultūras pastāvēšanas un darbības indikatoriem, spēju novērtēt kultūras sasniegumus, vēlmi iesaistīties kultūrprocesu veidošanā, izmantot iegūtās starpkultūru zināšanas profesionālo pienākumu veikšanā un starptautiskās mobilitātes aktivitātēs.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Formulēt savu pasaules izpratni, veidojot pozitīvas attiecības ar dažādu tautību un nacionalitāšu pārstāvjiem. 2. Novērtēt vērtību un ideālu mainības cēloņus dažādās kultūrās. 3. Apzināties savu nacionālo kultūrintitāti, saskatīt savu vietu kultūrprocesu veidošanā. 4. Salīdzināt, analizēt un vērtēt kultūras sasniegumus, liecības un informatīvos avotus. 5. Lietot profesionālajā saziņā vienu svešvalodu un izmantot profesionālo terminoloģiju vismaz divās valodās rakstiski un mutiski.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (2. līmenis)" apguves noslēgumā izglītojamie kārtā pārbaudījumu – prezentē portfolio. Portfolio sadaļas: Intervijas, piemēram, par starpkultūru attiecībām Latvijā. Patstāvīgi izvēlēts teksts par nozares/sekora aktualitātēm (apjoms 5000 rakstu zīmes) un sagatavota prezentācija par izvēlēto tekstu, izmantojot profesionālo terminoloģiju. Argumentētā eseja par kādu no kultūrām, piemēram, "Tradīcijas rietumu un austrumu kultūrā, noturīgais un mainīgais kultūrā". Kāda UNESCO reģistrā iekļauta Latvijas kultūrvēsturiskā objekta prezentācija. Projekta darba rezultātu apkopojums, piemēram, par tādiem kultūras indikatoriem kā nauda vai svētki. EUROPASS CV, motivācijas vēstule (pilnveidoti pēc moduļa "Valodas, kultūras izpratne un izpausmes (1. līmenis)" apguves), aizpildīta anketa, izvērtētas soft skills ("mīkstās prasmes") vienā no svešvalodām. Uzskates līdzekļi – domu kartes, shēmas, tabulas, plāni, kartes, zīmējumi par svešvalodu lietošanu profesionālajā jomā. Gan pedagogs novērtē paveikto 10 ballu skalā, gan izglītojamie savstarpēji novērtē darbus, gan pats izglītojamais savu sasniegumu izvērtē pašnovērtējumā pēc pedagoga sagatavotas pašnovērtējuma veidlapas ar vērtēšanas kritērijiem.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Modulis iekļaujams profesionālās izglītības programmās 3. un 4. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņu profesionālās kvalifikācijas apguvei.

Moduļa „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: formulēt savu pasaules izpratni, veidojot pozitīvas attiecības ar dažādu tautību un nacionalitāšu pārstāvjiem.</p> <p>Zina: jēdzienus integrācija, lojalitāte, starpkultūru attiecības, pozitīva domāšana, uzvedības standarts.</p> <p>Izprot: starpkultūru izglītības lomu integrācijas procesos un līdzdalību sabiedrības dzīvē.</p>	6% no moduļa kopējā apjoma	<p>Izskaidro valodu apguves nozīmību integrācijas procesā.</p> <p>Izskaidro valodas nozīmi pozitīva starpkultūru dialoga veidošanā.</p> <p>Definē jēdzienus integrācija, lojalitāte, starpkultūru attiecības, pozitīva domāšana, uzvedības standarts.</p>	<p>Novērtē valodu apguves nozīmību integrācijas procesā.</p> <p>Pilnveido valodu pozitīva starpkultūru dialoga veidošanai.</p> <p>Minot piemērus, izskaidro jēdzienus integrācija, lojalitāte, starpkultūru attiecības, pozitīva domāšana, uzvedības standarts.</p>
<p>2. Spēj: novērtēt vērtību un ideālu mainības cēloņus dažādās kultūrās.</p> <p>Zina: saistību starp vērtībām, ideāliem un tradīcijām savā un sabiedrības dzīvē.</p> <p>Izprot: kultūras vērtību daudzveidību, raksturojot un novērtējot sabiedrību, pieņemto ideālu, kultūrmeta vērtību sistēmu un normas pasaulē un Latvijā, apzinoties kultūras mantojuma, tradīciju lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā.</p>	12% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc vērtību un ideālu mainību cēloņus dažādās kultūrās.</p> <p>Definē jēdzienus kultūras normas, ideāli, nacionālās un internacionālās vērtības, kultūras mantojums, UNESCO, kultūrvaronis, līderis, elks, ģēnijs.</p> <p>Raksturo līdera, kultūrvaroņa, ģēnija, elka vietu un lomu sabiedrībā un kultūrā.</p> <p>Nosauc kultūru savstarpējo saistību pazīmes, iegaumē formu un elementu pārmantojamību pasaules un Latvijas kultūrā.</p> <p>Nosauc UNESCO darbības principus.</p> <p>Nosauc UNESCO reģistrā iekļautos Latvijas kultūrvēsturiskos objektus.</p>	<p>Raksturo un uzskatāmi pierāda vērtību un ideālu mainības cēloņus dažādās kultūrās.</p> <p>Minot piemērus, izskaidro jēdzienus kultūras normas, ideāli, nacionālās un internacionālās vērtības, kultūras mantojums, UNESCO, kultūrvaronis, līderis, elks, ģēnijs.</p> <p>Raksturo un novērtē sabiedrībā pieņemtos ideālus, kultūrmeta vērtību sistēmu un normas pasaulē un Latvijā.</p> <p>Salīdzina un analizē pasaules un Latvijas kultūras informatīvos avotus un liecības.</p> <p>Skaidro UNESCO darbības principus.</p> <p>Nosauc un novērtē savas kultūras izcilākos kultūrobjektus, kas iekļauti UNESCO reģistros.</p>
<p>3. Spēj: apzināties savu nacionālo kultūridentitāti, saskatīt savu vietu kultūrprocesu veidošanā.</p> <p>Zina: eurocentrisma iezīmes rietumu kultūrā un multikulturālisma pazīmes.</p>	12% no moduļa kopējā apjoma	<p>Apraksta masu kultūras un elitārās kultūras pazīmes.</p> <p>Paskaidro atšķirības starp etnisko, nacionālo un multikulturālo identitāti. Sistematizē zināšanas un prasmes par kultūras izpausmju</p>	<p>Skaidro un raksturo masu un elitārās kultūras izpausmes formas un liecības.</p> <p>Salīdzina etnisko, nacionālo un multikulturālo identitāti. Klasificē nacionālās un multikulturālās kultūras īpatnības. Pēta un analizē kultūras</p>

<p>Izprot: indivīda un sabiedrības lomu dažādu sabiedrības grupu kultūras veidošanā un pastāvēšanā, saskatot starpkultūru problēmu cēloņus, izvirzot un formulējot starpkultūru komunikācijas iespējas.</p>		<p>daudzveidību un mijiedarbību mūsdienās. Definē jēdzienu eurocentrisms. Apraksta kādu no pasākumiem un identificē to kā nozīmīgu kultūras pasākumu.</p>	<p>piederības, konkrētu kultūru pazīmes, kultūras mantojuma, kultūru mijiedarbības un kultūras komercializācijas izpausmes. Raksturo eurocentrisma ideju kā kultūras dialoga konceptu. Argumentēti pamato savu attieksmi eurocentrisma jautājumā. Raksturo un novērtē savu nacionālo kultūrintitāti, saskata savu vietu kultūrprocesu veidošanā.</p>
<p>4. Spēj: salīdzināt, analizēt un vērtēt kultūras sasniegumus, liecības un informatīvos avotus. Zina: indikatoru mijiedarbību dažādās kultūrās. Izprot: kultūras pastāvēšanas un darbības indikatorus un to īpatsvaru kultūras veidošanā.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Definē jēdzienu kultūras indikatori un nosauc galvenos kultūras indikatorus. Analizē kultūras norišu interpretēšanas robežas. Novērtē savas radošās prasmes.</p>	<p>Atklāj būtiskākos dažādu kultūru indikatorus katrā no kultūrām un min kultūras indikatoru piemērus. Interpretē dažādu indikatoru mijiedarbību dažādās kultūrās, pamato mainīguma iemeslus. Iesaistoties vietēja vai valsts mēroga kultūras notikumos, kā arī radot konkrētai mērķauditorijai paredzētu kultūras produktu, reflektē savas radošās prasmes.</p>
<p>5. Spēj: lietot profesionālajā saziņā vienu svešvalodu un izmantot profesionālo terminoloģiju vismaz divās valodās rakstiski un mutiski. Zina: profesionālo terminoloģiju un valodas apguves iespējas profesionālo zināšanu pilnveidei. Izprot: informācijas tehnoloģiju izmantošanas nozīmīgumu valodu apguvē un darba tirgus izpētē.</p>	<p>50% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Raksturo starpkultūru nozīmi valodas apguvē. Definē valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā, veido Europass CV, motivācijas vēstuli vienā no svešvalodām. Nosauc un analizē informācijas tehnoloģiju izmantošanas iespējas valodu apguvē un darba tirgus izpētē. Lieto profesionālo terminoloģiju. Veido vienkāršus tekstus. Aizpilda vai pēc norādījumiem veido ar profesiju saistītu dokumentāciju. Nosauc valodas apguves iespējas profesionālo zināšanu pilnveidei (piemēram, video, lasāmviela, telefonsaruna, dialogs).</p>	<p>Ilustrē ar piemēriem un izskaidro starpkultūru nozīmi valodas apguvē. Novērtē valodu prasmes nozīmi karjeras veidošanā. Patstāvīgi veido Europass CV, motivācijas vēstuli, aizpilda anketu. Patstāvīgi izmanto informācijas tehnoloģiju iespējas valodu apguvē un darba tirgus izpētē. Lieto plašu profesionālās leksikas krājumu profesionālajā saziņā. Veido labi strukturētus, detalizētus tekstus. Aizpilda vai patstāvīgi veido ar profesiju saistītu dokumentāciju. Definē priekšrocības un ierobežojumus valodas profesionālās pilnveides avotos. Novērtē savas klausīšanās un runāšanas prasmes līmeņus.</p>

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Attīstīt izglītojamo spējas patstāvīgi izstrādāt biznesa ideju, izvērtēt uzņēmējdarbības priekšnosacījumus un biznesa plāna izstrādei nepieciešamo informāciju, veicinot izglītojamo interesi par komercdarbības uzsākšanu, iniciatīvu, radošumu, kritisku domāšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus. 2. Izstrādāt biznesa ideju. 3. Izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai. 4. Noteikt produkta unikālās īpašības. 5. Izmantot svarīgākos produktu izplatīšanas kanālus. 6. Izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. 7. Prognozēt ienākumu plūsmu. 8. Noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. 9. Aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. 10. Izvēlēties efektīvākās aktivitātes produkta radīšanai un mārketingam. 11. Izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. 12. Aprēķināt izmaksas. 13. Aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. 14. Veikt vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūta pamatzglītība
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" apguves gaitā izglītojamie veido portfolio par biznesa ideju, izvēlēto produktu, produkta izplatīšanas kanāliem, naudas plūsmu, nepieciešamajiem resursiem, sadarbības partneriem, piemērojamajiem nodokļiem, dokumentiem, kas nepieciešami, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu, vienkāršotas grāmatvedības uzskaiti un noslēgumā prezentē to.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās pamatzglītības, arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās. Pēc tā apguves var sekot moduļa " Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" apguve.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (1. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izskaidrot uzņēmējdarbības pamatjēdzienus.</p> <p>Zina: uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences.</p> <p>Izprot: uzņēmēja rakstura īpašību un kompetenču nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc uzņēmējdarbības jēdzienus un raksturo to būtību.</p> <p>Nosauc uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences.</p>	<p>Izskaidro uzņēmējdarbības pamatjēdzienus, raksturo to būtību un nozīmi.</p> <p>Raksturo uzņēmējam nepieciešamās rakstura īpašības un kompetences, ilustrējot to ar vairākiem piemēriem.</p>
<p>2. Spēj: izstrādāt biznesa ideju.</p> <p>Zina: dažādas ideju ģenerēšanas "tehnikas".</p> <p>Izprot: biznesa idejas nozīmi uzņēmējdarbības attīstīšanai.</p>	7% no moduļa kopējā apjoma	<p>Piedalās fragmentāri diskusijā par uzņēmējdarbības sākšanu bez pamatojuma.</p> <p>Piedalās biznesa idejas izstrādē un skaidro to.</p> <p>Uzņēmumam izvēlas nosaukumu.</p>	<p>Pamato savu motivāciju sākt uzņēmējdarbību.</p> <p>Pārliecinoši pamato savu biznesa ideju.</p> <p>Uzņēmumam izvēlas nosaukumu un to pamato.</p>
<p>3. Spēj: izvēlēties produktu konkrētai klientu grupai.</p> <p>Zina: klientu segmentācijas (vispārīgie) pamatprincipi, klientu grupas.</p> <p>Izprot: klienta vajadzības un vēlmes atkarībā no klientu mērķa grupas.</p>	5% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc produkta mērķa grupas.</p> <p>Nosauc klientu grupas.</p> <p>Nosauc klientu vajadzības.</p> <p>Vispārīgi raksturo potenciālo klientu.</p> <p>Nosauc labuma saņēmējus no produkta.</p>	<p>Raksturo produkta mērķa grupas.</p> <p>Raksturo klientu grupas.</p> <p>Analizē klientu vajadzības.</p> <p>Detalizēti raksturo potenciālo klientu.</p> <p>Pamato viedokli par labuma saņēmējiem no produkta.</p>
<p>4. Spēj: noteikt produkta unikālās īpašības.</p> <p>Zina: piedāvātā produkta īpašības.</p> <p>Izprot: produkta unikālās vērtības nozīmi klientu izvēlē.</p>	10% no moduļa kopējā apjoma	<p>Nosauc produktu, kuri tiks piedāvāti klientam.</p> <p>Nosauc taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu.</p> <p>Nosauc klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.</p>	<p>Pamato produkta izvēli, kuri tiks piedāvāti klientam.</p> <p>Raksturo taustāmās un netaustāmās produkta īpašības, kuru dēļ klienti pirks produktu.</p> <p>Analizē klienta ieguvumus, iegādājoties piedāvāto produktu.</p>

<p>5. Spēj: izmantot efektīvus produkta izplatīšanas kanālus. Zina: produktu izplatīšanas kanālus. Izprot: efektīvu produkta izplatīšanas kanālu izmantošanu klientu piesaistē.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos produkta izplatīšanas kanālus. Izvēlas konkrētus produkta izplatīšanas kanālus.</p>	<p>Raksturo galvenos produkta izplatīšanas kanālus. Pamato izplatīšanas kanālu izvēli.</p>
<p>6. Spēj: izvēlēties efektīvāko attiecību formātu ar klientu. Zina: pirkšanas lēmumu ietekmējošos faktorus. Izprot: klientu rīcību tirgū.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu Nosauc izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.</p>	<p>Raksturo nozīmīgākos saskarsmes pamatprincipus ar klientu. Sasaista un izvērtē pirkšanas lēmumu ar attiecībām ar klientu. Analizē izmaksu pozīcijas attiecību uzturēšanai ar klientiem.</p>
<p>7. Spēj: prognozēt ienākumu plūsmu. Zina: ienākumu veidošanās principus. Izprot: regulāru ienākumu nodrošināšanas būtību.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Nosauc cenu politikas veidošanas principus. Nosauc maksāšanas veidus. Nosauc ienākumu avotus.</p>	<p>Analizē kritērijus, par ko klients gatavs maksāt. Raksturo cenu politikas veidošanas principus. Analizē maksāšanas veidu priekšrocības un trūkumus. Raksturo ienākumu avotus; analizē ienākumu plūsmu un ienākumu struktūru.</p>
<p>8. Spēj: noteikt nepieciešamos resursus produkta ražošanai. Zina: resursu iedalījumu. Izprot: resursu nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>3% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos resursus un līdzekļus.</p>	<p>Analizē un izvērtē galvenos resursus un līdzekļus.</p>
<p>9. Spēj: aprēķināt nodokļus pašnodarbinātām personām. Zina: nodokļu veidus. Izprot: nodokļu maksāšanas nozīmi.</p>	<p>7% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Nosauc nodokļu veidus pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām.</p>	<p>Nosauc normatīvos dokumentus nodokļu piemērošanai. Raksturo nodokļu veidus un nosauc likmes pašnodarbinātām personām. Aprēķina nodokļus pašnodarbinātām personām un analizē rezultātus.</p>
<p>10. Spēj: izvēlēties efektīvākās aktivitātes produktu radīšanai un mārketingam. Zina: dažādu aktivitāšu ietekmi uzņēmējdarbībā. Izprot: aktivitāšu nozīmi.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.</p>	<p>Pamato galvenās aktivitātes, kas saistītas ar produkta radīšanu, izplatīšanu, klientu piesaisti, ieņēmumiem.</p>

<p>11. Spēj: izvēlēties atbilstošākos sadarbības partnerus. Zina: sadarbības partneru darbības specifiku. Izprot: sadarbības partneru izvēles nozīmi.</p>	<p>5% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc galvenos sadarbības partnerus. Nosauc galvenos piegādātājus. Nosauc un raksturo iespējamās piegādātāju alternatīvas.</p>	<p>Izskaidro un pamato galveno sadarbības partneru izvēli. Pamato galveno piegādātāju izvēli. Pamato piegādātāju alternatīvu izvēli.</p>
<p>12. Spēj: aprēķināt izmaksas. Zina: izmaksu pozīcijas. Izprot: izmaksu nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc izmaksu veidus un iedalījumu. Nosauc un raksturo būtiskākās izmaksu pozīcijas.</p>	<p>Raksturo izmaksu veidus un iedalījumu. Analizē izmaksu pozīcijas.</p>
<p>13. Spēj: aizpildīt dokumentus, lai reģistrētos par pašnodarbinātu personu. Zina: pašnodarbinātas personas reģistrēšanās procesu. Izprot: dokumentu aizpildīšanas nozīmi.</p>	<p>3% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus.</p>	<p>Apraksta reģistrēšanās par pašnodarbinātu personu procesa secīgos soļus. Aizpilda uzņēmējdarbības reģistrēšanai vajadzīgos dokumentus, pamato to nepieciešamību.</p>
<p>14. Spēj: veikt vienkāršā ieraksta grāmatvedības uzskaiti. Zina: ieņēmumu un izdevumu pozīcijas. Izprot: grāmatvedības nozīmi uzņēmējdarbībā.</p>	<p>5% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Skaidro grāmatvedības jēdzienus. Nosauc grāmatvedības mērķus. Nosauc grāmatvedības uzdevumus. Nosauc galvenos grāmatvedības datu izmantotājus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti.</p>	<p>Izskaidro grāmatvedības un uzskaites jēdzienu atšķirības. Klasificē grāmatvedības īpatnības, uzskaites pamatprincipus. Raksturo grāmatvedības uzdevumus un prasības. Raksturo galvenos grāmatvedības datu izmantotājus un viņu mērķus. Veic vienkāršotu grāmatvedības uzskaiti un analizē rezultātus.</p>

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) apraksts

Moduļa mērķis	Sekmēt izglītojamo spējas patstāvīgi izstrādāt biznesa plānu, izvēloties atbilstošo komercdarbības tiesisko formu un optimālākos finansēšanas avotus, veicinot iniciatīvu, kritisku domāšanu un problēmu risināšanu.
Moduļa uzdevumi	Attīstīt izglītojamo prasmes: 1. Izvēlēties biznesa idejai piemērotāko komercdarbības formu, finanšu līdzekļu avotus, ievākt nepieciešamo informāciju. 2. Sagatavot naudas plūsmas grafiku, plānot peļņas vai zaudējumu aprēķinu. 3. Veikt tirgus izpēti un datu analīzi, izstrādāt idejas tirgzinības pasākuma plāna īstenošanai. 4. Pieņemt lēmumus par problēmu risinājumu konkrētās situācijās savas profesionālās darbības jomā. 5. Sagatavot prezentāciju un prezentēt biznesa plānu, argumentēt savu viedokli par iegūtajiem rezultātiem. 6. Izveidot un darboties izglītojamo mācību uzņēmumā. ¹ ¹ pēc izglītojamo izvēles
Moduļa ieejas nosacījumi	Apgūts modulis "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (1. līmenis)".
Moduļa apguves novērtēšana	Moduļa "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" noslēgumā izglījamais iesniedz un prezentē (individuāli vai grupā) izstrādāto biznesa plānu, ievērojot biznesa plāna struktūru.
Moduļa nozīme un vieta kartē	Moduli "Iniciatīva un uzņēmējdarbība (2. līmenis)" īsteno kā mūžizglītības moduli profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmās vai neformālās izglītības programmās.

Moduļa „Iniciatīva un uzņēmējdarbība” (2. līmenis) saturs

Sasniedzamais rezultāts	Sasniedzamā rezultāta īpatsvars %	Mācību sasniegumu apguves līmeņu apraksti	
		Vidējs apguves līmenis	Optimāls apguves līmenis
<p>1. Spēj: izvēlēties biznesa idejai piemērotāko komercdarbības formu, finanšu līdzekļu avotus, ievākt nepieciešamo informāciju.</p> <p>Zina: komercdarbības tiesiskās formas izvēles kritērijus, uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas kārtību, finansēšanas formas un avotus, biznesa plāna struktūru.</p>	20% no moduļa kopējā apjoma	<p>Atrod normatīvos aktus, kas regulē uzņēmējdarbību. Nosauc uzņēmējdarbības ierobežojumus. Nosauc uzņēmējdarbības veidus, kuriem nepieciešamas speciālās atļaujas. Nosauc iespējamās saimnieciskās darbības un uzņēmējdarbības veidus. Nosauc uzņēmējdarbības mikrovides un makrovides faktoros.</p>	<p>Izskaidro normatīvos aktus, kas regulē uzņēmējdarbību un tās ierobežojumus. Izskaidro galvenās darba devēja un darba ņēmēja tiesības un pienākumus. Izskaidro patērētāju tiesības. Pamato speciālo atļauju (licenču) nepieciešamību. Analizē uzņēmējdarbības ietekmi uz apkārtējo vidi.</p>

<p>Izprot: biznesa plāna mērķi un nepieciešamību, iekšējās finansēšanas būtību un ārējās finansēšanas piesaistes iespējas un noteikumus.</p>		<p>Nosauc konkrētus aktuālās inovācijas piemērus uzņēmējdarbībā Latvijā. Nosauc banku un nebanku finansēšanas veidus un izvēlas savam uzņēmējdarbības veidam atbilstošāko. Sniedz piemērus, raksturojot biznesa plāna izstrādāšanas secību. Nosauc biznesa plāna struktūru un apraksta katrā no biznesa plāna daļām iekļaujamo informāciju. Nosauc uzņēmuma dibināšanai un reģistrēšanai nepieciešamos dokumentus, daļēji tos noformē. Nosauc aktuālās uzņēmējdarbības atbalsta iespējas.</p>	<p>Raksturo saimnieciskās darbības un uzņēmējdarbības veidus. Raksturo uzņēmējdarbības mikrovides un makrovides faktorus. Izskaidro makrovides faktoru ietekmi konkrētās nozares uzņēmējdarbībā. Raksturo aktuālās inovācijas uzņēmējdarbībā Latvijā un pasaulē un to lietošanas iespējas uzņēmējdarbībā. Min piemērus. Raksturo uzņēmuma finansēšanas veidus. Izvērtē pieejamos banku un nebanku finanšu avotus. Izvēlas un pamato atbilstošāko finansēšanas veidu savas biznesa idejas īstenošanai. Izskaidro biznesa plāna struktūru, identificē ietveramo informāciju. Skaidro katras biznesa plāna daļā iekļaujamās informācijas saturu. Apraksta uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas procesa soļus. Noformē nepieciešamos uzņēmuma dibināšanas un reģistrēšanas dokumentus. Novērtē aktuālos uzņēmējdarbības finansiālā atbalsta fondus un atbalsta izmantošanas iespējas.</p>
<p>2. Spēj: sagatavot naudas plūsmas grafiku, plānoto peļņas vai zaudējumu aprēķinu bilances izveidei.</p> <p>Zina: finanšu plānošanas procesu un metodes, naudas plūsmas un peļņas/zaudējumu veidošanās pamatprincipus.</p>	<p>35% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc grāmatvedības mērķus, uzdevumus, raksturo tās nozīmi uzņēmējdarbībā. Nosauc galvenos grāmatvedības datu izmantotājus. Nosauc uzņēmuma rīcībā esošos saimnieciskos līdzekļus un to veidošanās avotus. Definē saimnieciskās darbības</p>	<p>Definē grāmatvedības mērķus un uzdevumus. Izskaidro grāmatvedības nozīmi uzņēmējdarbībā. Pamato grāmatvedības uzskaiti izvirzītās prasības. Raksturo galvenos grāmatvedības datu izmantotājus un viņu mērķus. Raksturo uzņēmuma saimniecisko līdzekļu un to veidošanās avotu</p>

<p>Izprot: grāmatvedības nozīmi un tai izvirzītās prasības.</p>		<p>dokumentu Nosauc katra dokumenta galvenos rekvizītus jēdzienus, raksturo tiem izvirzītās prasības. Izskaidro gada pārskata sagatavošanas nepieciešamību. Nosauc gada pārskata sastāvdaļas. Nosauc bilances sastāvu. Sastāda bilanci. Sagatavo plānotās naudas plūsmas pārskatu. Sastāda peļņas vai zaudējumu aprēķinu</p>	<p>klasifikāciju. Raksturo saimniecisko līdzekļu grupas. Raksturo grāmatvedības dokumentu klasifikāciju. Noformē vienkāršākos grāmatvedības dokumentus. Izskaidro gada pārskata sastāvdaļu nozīmi un sagatavošanas kārtību. Izskaidro bilances būtību. Sastāda bilanci. Raksturo uzņēmuma finansiālo stāvokli. Sagatavo un izvērtē plānotās naudas plūsmas pārskatu. Sastāda un izvērtē peļņas vai zaudējumu aprēķinu.</p>
<p>3. Spēj: izstrādāt idejas tirgzinības pasākuma plāna īstenošanai., balstoties uz tirgus izpēti un datu analīzi.</p> <p>Zina: tirgus izpētes metodes, tirgzinības pasākuma kompleksa elementus.</p> <p>Izprot: tirgus izpētes nozīmi un tirgzinības pasākumu ietekmi uz biznesa idejas īstenošanu.</p>	<p>20% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc tirgzinības iekšējās un ārējās vides faktorus. Nosauc tirgus izpētes metodes, izvēlas atbilstošāko. Veic patērētāju un/vai konkurējošo uzņēmumu izpēti. Apkopo iegūtos tirgus izpētes datus. Nosauc tirgzinības pasākuma kompleksa elementus. Izstrādā tirgzinības pasākumu plānu konkrētam uzņēmumam. Nosauc piemērotākos produkta virzīšanas pasākumu veidus.</p>	<p>Raksturo tirgzinības iekšējās un ārējās vides faktorus. Raksturo tirgus izpētes metodes, novērtē to priekšrocības. Veic patērētāju un/ vai konkurējošo uzņēmumu izpēti. Apkopo un analizē iegūtos tirgus izpētes datus, izskaidro to lietošanas iespējas. Izsaka un pamato savu viedokli par konkrēta uzņēmuma tirgzinības pasākuma kompleksa elementiem. Izstrādā un pamato tirgzinības pasākumu plānu konkrētam uzņēmumam. Izstrādā un analizē piemērotākos produkta virzīšanas pasākumu veidus.</p>
<p>4. Spēj: pieņemt lēmumus par problēmu risinājumu konkrētās situācijās savas profesionālās darbības jomā.</p> <p>Zina: uzņēmuma vadīšanas funkcijas.</p> <p>Izprot: vadīšanas lomu uzņēmējdarbībā.</p>	<p>15% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Nosauc vadīšanas funkcijas un plānu veidus. Apraksta konkrēta uzņēmuma vadības veidu un organizatorisko struktūru. Nosauc darbinieku motivēšanas veidus. Raksturo kontroles nepieciešamību un būtību.</p>	<p>Izskaidro vadīšanas funkcijas būtību un sniedz konkrētus piemērus. Raksturo plāna veidus, pamato to izstrādes nepieciešamību. Izstrādā konkrēta uzņēmuma organizatoriskās un pārvaldes struktūras shēmas, pamato tās. Sasaista uzņēmuma organizatoriskās</p>

		<p>Nosauc lēmumu pieņemšanas procesa posmus.</p> <p>Balstoties uz konkrēto situāciju, identificē atsevišķus lēmuma pieņemšanas posmus.</p> <p>Paskaidro informācijas un komunikācijas nozīmi lēmumu pieņemšanā.</p>	<p>un pārvaldes struktūru ar darba tiesiskajām normām.</p> <p>Izstrādā darbinieku motivēšanas plānu.</p> <p>Raksturo un izskaidro kontroles nepieciešamību un būtību.</p> <p>Raksturo lēmuma pieņemšanas procesu. Balstoties uz konkrēto situāciju, pieņem lēmumu un to izvērtē. Izskaidro lēmumu pieņemšanas veidus ar piemēriem.</p> <p>Paskaidro un pamato informācijas un komunikācijas nozīmi lēmumu pieņemšanā.</p>
<p>5. Spēj: sagatavot biznesa plānu un argumentēti prezentēt to.</p> <p>Zina: biznesa plāna struktūru, pamatprincipus un kopsakarības.</p> <p>Izprot: biznesa plāna lietojumu praktiskajā darbībā.</p>	<p>10% no moduļa kopējā apjoma</p>	<p>Noformē biznesa plānu, kas iekļauj biznesa plāna pamatelementus.</p> <p>Sagatavo kopsavilkumu, kas vispārīgi dod priekšstatu par izstrādāto biznesa plānu.</p> <p>Vispārīgi izdara secinājumus par iegūtajiem rezultātiem un apraksta priekšlikumus trūkumu novēršanai.</p> <p>Sagatavo vispārīgu prezentāciju, kas kopumā atbilst prasībām.</p> <p>Prezentē savu (savas grupas) biznesa plānu. Nosauc un vispārīgi apraksta iegūtos rezultātus. Kopumā novērtē biznesa idejas dzīvotspēju.</p>	<p>Noformē biznesa plānu, kas pilnībā atbilst biznesa plāna struktūras prasībām.</p> <p>Sagatavo kvalitatīvu biznesa plāna kopsavilkumu, kas dod pilnu un pārliecinošu priekšstatu par izstrādāto biznesa plānu.</p> <p>Apkopo un izdara secinājumus par iegūtajiem aprēķiniem, novērtē tos.</p> <p>Izstrādā kvalitatīvus priekšlikumus uzņēmuma darbības pilnveidošanai, trūkumu novēršanai un efektivitātes paaugstināšanai.</p> <p>Sagatavo prasībām atbilstošu detalizētu prezentāciju.</p> <p>Argumentēti prezentē savu (savas grupas) biznesa plānu, pamato un aizstāv iegūtos rezultātus un analītiski novērtē biznesa idejas dzīvotspēju tirgus apstākļos.</p>

Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta kursa "Dabaszinības" apraksts

Kursa mērķis	Atpazīt noteiktas dabas parādības un procesus, kā arī dabaszinātniskus jēdzienus, piedāvāt un izvērtēt to skaidrojumus, izmantot pētnieciskās prasmes dabaszinātnisku un starpdisciplināru problēmu risināšanai, izvērtēt riska faktorus savai un citu veselībai un drošībai, rīkoties atbildīgi, izvēlēties videi draudzīgu rīcību, saprātīgi lietot dabas resursus, sekmējot sabiedrības ilgtspējīgu attīstību.
Kursa uzdevumi	Apkopot un vispārināt izpratni par dabas daudzveidību un vienotību; Izzināt dabas parādības un procesus, to cēloņus un likumsakarības; Pilnveidot pētnieciskās prasmes un prasmes rīkoties jaunās situācijās; Veicināt un pamatot savu līdzdalību sabiedrības ilgtspējīgā attīstībā.
Kursa apguves novērtēšana	Vērtējumu vidējās izglītības pakāpē izsaka 10 ballu skalā katrā mācību priekšmeta kursā atbilstoši plānotajiem sasniedzamajiem rezultātiem. Kursa apguves galīgo vērtējumu veido vidējais aritmētiskais no semestru vērtējumiem.

Vispārējās vidējās izglītības mācību priekšmeta kursa "Dabaszinības" saturs

Sasniedzamais rezultāts	Tēma	Temats	Ieteicamais stundu skaits
<p>1) Raksturo dabaszinātņu nozares un to pētīšanas objektus.</p> <p>2) Nosaka objektu piederību mikropasaulei, makropasaulei vai megapasaulei atbilstoši to izmēriem. Raksturo objektus pēc to izmēriem, lietojot atbilstošās SI mērvienības.</p> <p>3) Veic pētījuma darbu, izvirzot pieņēmumu, balstītu uz lielumiem (atkarīgais, neatkarīgais, fiksētais lielums), analizējot iegūtos datus un secinot.</p> <p>4) Salīdzina un pamato objektu pētīšanas iespējas, izmantojot dažādas mērierīces.</p>	1.Pasaule ap mums un tās pētīšana.	<p>1.1.Vispārīgs ieskats dabaszinātnēs.</p> <p>1.2.Pasaules iedalījums</p> <p>1.3.Dabas organizācijas līmeņi. Pētnieciskā darba veikšanas posmi.</p> <p>1.4.Ieskats mikropasaulē, makropasaulē un megapasaulē.</p>	8
<p>1) Veido argumentus, lai pamatotu šūnu izpētes nozīmi bioloģijas (A. Lēvenhuks, R. Huks) un medicīnas (L. Pastērs) attīstībā.</p> <p>2) Pamato šūnas sastāvdaļu (kodols, membrāna, šūnapvalks, ribosomas, hloroplasti, mitohondriji, vakuolas, lizosomas) funkcijas šūnas un organisma dzīvības procesos.</p> <p>3) Izprot šūnas dzīvības procesus - enerģijas ieguvu un patēriņu, vielu uzņemšanu</p>	2.Neredzamā dzīvā pasaule.	<p>2.1. Šūnas izpētes vēsture. Šūnu daudzveidība.</p> <p>2.2. Šūnas uzbūve. Šūnas galvenās sastāvdaļas.</p> <p>2.3. Vielu uzņemšana šūnā un izvadīšana no tās. Enerģijas ieguve un patēriņš šūnā.</p> <p>2.4. Šūnas kairināmība, augšana un vairošanās.</p>	14

<p>un izvadīšanu. Pierāda osmozes nozīmi šūnu un organismu iekšējās vides līdzsvara saglabāšanā, veicot pētījumu.</p> <p>4) Skaidro šūnas dzīvības procesus – kairināmību, augšanu un vairošanos.</p> <p>5) Salīdzina vienas šūnas organisma darbību ar daudzšūnu organisma darbību.</p> <p>6) Skaidro personīgās higiēnas nozīmi cilvēka veselības saglabāšanā, pamato dažādu profilakses pasākumu nozīmību.</p> <p>7) Sistematizē tēmas laika iegūtās zināšanas un prasmes, risinot uzdevumus, veidojot šūnu modeli.</p>		<p>2.5. Mikroskopisko organismu barošanās un elpošana.</p> <p>2.6. Vīrusi. Vīrusu infekcijas.</p> <p>2.7. Tēmas apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	
<p>1) Salīdzina ķīmisko elementu izotopu atomu kodola sastāvu.</p> <p>Aprēķina ķīmisko elementu izotopu relatīvo atommasu.</p> <p>2) Salīdzina jonizējošā starojuma veidus (alfa, beta, neitronu starojums, rentgenstarojums un gamma starojums), to īpašības</p> <p>3) Pamato ar piemēriem radioaktīvo izotopu un kodolreakciju izmantošanas daudzveidību. skaidro radiācijas drošības pasākumus un riskus veselībai, lietojot jēdzienus "dabiskais radioaktīvais fons", "jonizējošais starojums", "dabiskie un mākslīgie jonizējošā starojuma avoti"</p> <p>4) Skaidro atoma elektronapvalka uzbūvi, izmantojot ĶEPT.</p> <p>5) Pamato vielas molekulu polaritāti, izmantojot vielas struktūrformulas un vielu veidojošo atomu REN vērtības.</p> <p>6) Pamato ķīmiskās saites veidu vielā, izmantojot ķīmisko elementu REN. Skaidro ķīmiskās saites veidošanos vielā, rakstot un izmantojot molekulu elektronformulas un struktūrformulas.</p> <p>7) Nosaka kristālrežģa veidu vielā, izmantojot informāciju par vielas fizikālajām īpašībām</p> <p>Skaidro vielu uzbūves (ķīmiskās saites veids, kristālrežģa veids) ietekmi uz fizikālo īpašību atšķirībām (siltumvadītspēja, elektrovadītspēja, kušana, viršana).</p>	<p>3. Atoma uzbūve, vielas uzbūve, vielas stāvokļi.</p>	<p>3.1. Atoma uzbūve. Izotopi. Radioaktivitāte. Kodolreakcijas.</p> <p>3.2. Pusabrukšanas periods. Radioaktīvās sabrukšanas likums. Radioaktīvā starojuma izmantošana.</p> <p>3.3. Atoma elektronapvalks.</p> <p>3.4. Ķīmisko elementu relatīvā elektronegativitāte. Bināro savienojumu veidošanās.</p> <p>3.5. Ķīmiskā saites galvenie veidi.</p> <p>3.6. Vielu struktūra.</p> <p>3.7. Tēmas apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	<p>14</p>

<p>8) Lieto jēdzienus: izotops, kodolreakcijas, radioaktivitāte, relatīvā atommasa, relatīvā elektronegativitāte (REN), vērtības elektroni, jonu saite, kovalentā polārā saite, kovalentā nepolārā saite, metāliskā saite, kristāliska viela, kristālrežģis, amorfa viela, polāra molekula, nepolāra molekula un raksturo atoma uzbūvi, kodola sastāvu.</p>			
<p>1) Modelē ogļūdeņražu (ar vienkāršu, divkāršu, trīskāršu saiti) uzbūvi, lieto ogļūdeņražu molekulformulas, struktūrformulas, saīsinātās struktūrformulas, nosaukumus (alkāni, alkēni, alkīni, piesātināti, nepiesātināti ogļūdeņraži).</p> <p>2) Attēlo ogļūdeņražu sastāvu un uzbūvi ar molekulformulām, struktūrformulām, saīsinātajām struktūrformulām un atomu modeļiem. Nosauc ogļūdeņražus atbilstoši IUPAC nomenklatūrai (pamatvirknē līdz 10 oglekļa atomiem) un lieto ogļūdeņražu triviālos nosaukumus (etilēns, propilēns, acetilēns).</p> <p>3) Analizē grafisku informāciju par ogļūdeņražu sastāva un uzbūves saistību ar to fizikālajām īpašībām. Raksturo ogļūdeņražu izmantošanu dažādu marku degvielās, salīdzina benzīna un dīzeļdegvielas fizikālās īpašības un pamato savu viedokli par lietošanas priekšrocībām, izmantojot dažādus informācijas avotus. Veido ieteikumus drošai degvielas uzglabāšanai, transportēšanai un lietošanai.</p> <p>4) Definē jēdzienu "funkcionālā grupa", veido spirtu nosaukumus, izmantojot IUPAC nomenklatūru. Raksturo spirtu šķīdību ūdenī. Veic stehiometriskos aprēķinus.</p> <p>5) Analizē daudzvērtīgo spirtu klātbūtni dažādās sadzīvē lietojamās vielās, izmantojot aprakstu par daudzvērtīgo spirtu pierādīšanas reakcijām (piemēram, sadarbojoties grupā, plāno un veic pētījumu, lai noteiktu etilēnglikola klātbūtni un prognozētu, kurš no piedāvātajiem antifrīza</p>	<p>4. Organiskās vielas, to īpašības.</p>	<p>4.1. Organisko vielu uzbūve. Ogļūdeņražu iedalījums. 4.2. Ogļūdeņražu nomenklatūra. 4.3. Ogļūdeņražu fizikālās īpašības un praktiskais pielietojums. 4.4. Vienvērtīgo spirtu uzbūve un īpašības. 4.5. Daudzvērtīgo spirtu uzbūve un īpašības. 4.6. Karbonskābes. 4.7. Aminoskābes. Olbaltumvielas. 4.8. Esteri un tauki. 4.9. Ogļhidrāti. 4.10. Tēmas apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	<p>20</p>

<p>šķidrumiem varētu būt dārgākais, kurš – nekaitīgākais, savus spriedumus salīdzinot ar informāciju uz iesaiņojuma etiķetēm).</p> <p>6) Raksta karbonskābju un to atvasinājumu molekulformulas un struktūrformulas. Nosauc karbonskābes un to atvasinājumus, izmantojot IUPAC nomenklatūru. Veido pārskatu par karbonskābju izmantošanas iespējām medicīnā, sadzīvē, pārtikas rūpniecībā, izmantojot dažādus informācijas avotus un pamatojot to ar karbonskābju īpašībām.</p> <p>7) Modelē olbaltumvielu veidošanos no aminoskābēm.</p> <p>8) Veic estera sintēzi, izmantojot sintēzes procesa aprakstu. Modelē tauku veidošanos. Pamato taukskābju uzbūves saistību ar tauku fizikālajām īpašībām. Attēlo tauku hidrolīzi gremošanas procesā, izmantojot ķīmisko reakciju vienādojumus.</p> <p>9) Grupē ogļhidrātus (glikoze, fruktoze, saharoze, ciete, celuloze) atbilstoši ogļhidrātu iedalījumam. Raksta reakcijas vienādojumu glikozes alkoholiskajai rūgšanai. Pierāda glikozes atlikumu saliktajos ogļhidrātos.</p> <p>10) Secina par dabasvielu nozīmi, salīdzinot dabasvielu pārvērtības organismā.</p>			
<p>1) Grupē materiālus pēc to iegūšanas veida.</p> <p>2) Nosaka un salīdzina ķīmisko elementu oksidēšanas pakāpes izejvielās un produktos oksidēšanās–reducēšanās procesā. Nosaka oksidētāju un reducētāju ķīmisko reakciju vienādojumus. Skaidro korozijas procesu rašanos un norisi, piedāvā risinājumus korozijas samazināšanai, veicot pētījumu korozijas novēršanas paņēmieni salīdzināšanai.</p> <p>3) Modelē polimerizācijas reakciju norisi noteikta veida polimērmateriāla iegūšanai,</p> <p>4) Pamato polimērmateriāla izmantošanu ar tā fizikālajām īpašībām un pārstrādes</p>	5.Materiālu veidi un īpašības.	<p>5.1. Materiālu iedalījums pēc to ieguves veidiem.</p> <p>5.2. Metāli, to sakausējumi. Korozija. Aizsardzība pret koroziju.</p> <p>5.3. Polimēri un polimerizācija.</p> <p>5.4. Plastmasu izmantošana un īpašības. Polimēru atkritumu apsaimniekošanas iespējas.</p> <p>5.5. Alotropija. Oglekļa alotropiskie veidi.</p> <p>5.6. Viedie un kompozītmateriāli.</p>	14

<p>iespējas. Apkopo informāciju par dažādu materiālu pārstrādes iespējām.</p> <p>5) Veido jēdziena "alotropija" definīciju. Diskutē par moderno materiālu ražošanas nepieciešamību Latvijā.</p> <p>6) Izvērtē dabīgo, mākslīgo un sintētisko materiālu lietderīgumu, analizējot informāciju par materiālu īpašībām;</p> <p>7)apkopo zināšanas par materiāliem, saistot materiālu īpašības ar to uzbūvi, jaunu materiālu radīšanas nepieciešamību.</p>		<p>5.7. Tēmas apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	
<p>1) Nosaka ķīmiskās reakcijas veidu, izmantojot ķīmisko reakciju vienādojumus.</p> <p>2) Pamato atšķirības starp eksotermiskām un endotermiskām reakcijām. Ķīmisko reakciju vienādojumos norāda enerģijas uzņemšanu vai izdalīšanos. Veic aprēķinus pēc termoķīmiskajiem reakciju vienādojumiem, nosakot nepieciešamo izejvielu daudzumu vai masu noteikta siltuma daudzuma iegūšanai</p> <p>3) Pamato koncentrācijas, temperatūras, reaģējošo vielu virsmas laukuma, vielu dabas, katalizatora ietekmi uz reakciju ātrumu.</p> <p>4) Raksturo reakcijas norises apstākļus, novērtējot dažādu faktoru ietekmi uz ķīmisko reakciju ātrumu.</p> <p>5) Izprot ķīmisko reakciju norises likumsakarības.</p>	<p>6.Ķīmisko procesu norise.</p>	<p>6.1. Ķīmisko reakciju klasifikācija.</p> <p>6.2. Reakcijas siltumefekts.</p> <p>6.3. Aprēķini pēc termoķīmiskajiem vienādojumiem.</p> <p>6.4. Reakcijas ātrums, to ietekmējošie faktori.</p> <p>6.5.Tēmas apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	<p>10</p>
<p>1) klasificē dispersās sistēmas pēc dispersijas vides un dispersās fāzes agregātstāvokļa; saskata un analizē reālas sadzīves situācijas, kurās sastopami dažādi disperso sistēmu veidi;</p> <p>2) formulē jēdzienu „kvantitatīvais un kvalitatīvais sastāvs”, aplūkojot asins analīžu rezultāta pārskatu paraugus; nosauc asins kvantitatīvo sastāvu raksturojošo skaitļu mērvienības; apgūst jēdzienus „masas koncentrācija (g/L) un molārā koncentrācija (mol/L)”, skaidrojot šo mērvienību jēgu;</p> <p>3) skaidro vielu šķīšanas procesa norisi, izmantojot modeli;</p>	<p>7.Šķīdumi dabā un tehnikā - maisījumi</p>	<p>7.1. Dispersās sistēmas, to iedalījums.</p> <p>7.2. Kvalitatīvā un kvantitatīvā analīze.</p> <p>7.3. Vielu šķīdība, to ietekmējošie faktori.</p> <p>7.4. Šķīdumu sastāva izteikšana.</p> <p>7.5. Šķīdumu pagatavošana.</p> <p>7.6. Elektrolītiskā disociācija. Skābju, bāzu un normālo sāļu disociācija.</p> <p>7.7. Jonu apmaiņas reakcijas.</p>	<p>22</p>

<p>4) šķīdumu kvantitatīvā sastāva raksturošanai lieto izšķīdušās vielas masas daļu (%) šķīdumā, vielas molāro koncentrāciju un vielas masas koncentrāciju;</p> <p>5) pagatavo šķīdumu ar noteiktu izšķīdinātās vielas masas daļu;</p> <p>6) nosaka vielu iedalījumu elektrolītos un neelektrolītos, vērojot demonstrējumu;</p> <p>modelē vielu sadalīšanos jonos un klasificē vielas pēc to spējas disociēt;</p> <p>7) prognozē reakciju iespējamību, izmantojot vielu šķīdības tabulu;</p> <p>8) raksta jonu apmaiņas reakciju vienādojumus, lietojot noteiktu stratēģiju;</p> <p>9) pamato cieta ūdens mīkstināšanas iespējas;</p> <p>10) raksturo dažādu ūdens resursu kvalitāti un nozīmi.</p> <p>11) apkopo izpratni par vielu maisījumiem un procesiem šķīdumos.</p>		<p>7.8. Jonu vienādojumu sastādīšana.</p> <p>7.9. Ūdens cietība. Ūdens mīkstināšanas paņēmieni.</p> <p>7.10. Ūdens nozīme.</p> <p>7.11. Temata apkopojums. Pārbaudes darbs.</p>	
<p>1) Pamato ar faktiem cilvēka veselību ietekmējošo faktoru (pārtika, medikamenti, kosmētiskie līdzekļi, mazgāšanas līdzekļi, atkarību izraisošās vielas, elektromagnētiskais starojums, vīrusi, baktērijas) darbību, izmantojot dažādus informācijas avotus.</p> <p>2) Iegūst informāciju par hormonu (insulīns, adrenalīns, testosterons, estrogēni) veidošanos un ietekmi uz organisma darbību, analizējot hormonu darbības shēmas;</p> <p>Pamato hormonu lietošanu medicīnā, lauksaimniecībā;</p> <p>Skaidro kā hormonu darbība ir saistīta ar apaugļošanās iespējām, analizējot sievietes menstruālā cikla norisi un iepazīstoties ar informāciju par hormonu iesaisti procesos; Aktualizē zināšanas par drošām kontracepcijas metodēm;</p> <p>3) skaidro un ar piemēriem pamato imunitātes veidus, izmantojot shematisku informāciju;</p> <p>spriež par antibiotiku ietekmi uz organismu un diskutē kā izvairīties no blaknēm;</p> <p>Iegūst informāciju par multirezistentu mikroorganismu veidošanos.</p> <p>4) eksperimentāli nosaka olbaltumvielas, taukus, ogļhidrātus dažādos pārtikas produktos;</p>	<p>8.Vides faktoru ietekme uz cilvēka organismu</p>	<p>8.1. Cilvēka veselību ietekmējošie faktori. Ķīmiskās pārvērtības organismā.</p> <p>8.2. Organisma darbības regulācija.</p> <p>8.3. Bioloģisko faktoru ietekme uz organismu. Imunitātes veidi.</p> <p>8.4. Veselīga dzīvesveida priekšnoteikumi.</p> <p>8.5. Temata apkopojums. Pārbaudes darbs.</p>	<p>10</p>

<p>analizēt informāciju par pārtikas produktu kvalitatīvo un kvantitatīvo sastāvu; apņēma pārtikas produktu enerģētisko vērtību; analizē savu ēdienkarti, apņēminot pārtikas produktu enerģētisko vērtību un minerālvielu, vitamīnu, olbaltumvielu, ogļhidrātu un tauku sastāvu un daudzumu. analizē informāciju par atkarību izraisošo vielu ietekmi uz cilvēka veselību; apņēma etanola saturu (promilēs) asinīs, izmantojot informāciju par izdzertā alkohola masu, etanola masas daļu % un cilvēka ķermeņa masu, spriež par riskiem, kas saistīti ar atkarību veidojošiem ieradumiem; 5) apkopo informāciju par vides faktoru ietekmi uz savu organismu.</p>			
<p>1) pamato organismu piederību dažādām sistemātiskajām vienībām, grupējot dažādu organismu attēlus pēc to raksturīgajām pazīmēm (valsts, tips vai nodalījums, klase, kārtā vai rinda, dzimta, ģints, suga). 2) nosaka Latvijā sastopamo dzīvo organismu sistemātisko piederību, izmantojot sistemātikas shēmas, noteicējus; 3) skaidro ekosistēmas struktūru, lietojot jēdzienus suga, populācija, biocenoze, ekosistēmas, izmantojot informācijas avotus. 4) klasificē ekoloģiskos faktorus (biotiskais, abiotiskais, antropogēnais) pēc to izcelsmes, saskatot to ietekmi dažādās ekosistēmās; secina par organismu pielāgošanos dažādiem apstākļiem; 5) veic pētījumu populācijas blīvuma noteikšanai; salīdzina dabiskās un mākslīgās ekosistēmas; modelē barošanās tīklus dažādās ekosistēmās; 6) saskata enerģijas pārvērtības bioloģiskos procesos, skaidrojot enerģijas apriti dabā, lieto enerģijas nezūdamības likumu; 7) veido infografiku par dabas apdraudējumiem noteiktā teritorijā un ieteikumiem drošai rīcībai; skaidro</p>	9.Organismi un vide	<p>9.1. Organismu klasifikācija. 9.2. Sugu noteikšana. 9.3. Ekosistēmas struktūra. 9.4. Ekoloģiskie faktori. Sugu attiecību veidi. 9.5. Populāciju ekoloģija. Barošanās tīkli ekosistēmās. 9.6. Ekoloģiskā piramīda. Ekosistēmu nomaiņa. 9.7. Apdraudēto sugu aizsardzība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana. 9.8. Klimata pārmaiņu cēloņi. Ekoloģiskās pēdas nospiedums. 9.9. Temata apkopojums. Pārbaudes darbs.</p>	18

<p>aizsargājamo dabas objektu nozīmi sugu daudzveidības saglabāšanā ;</p> <p>8) skaidro cilvēka darbības ietekmi uz klimata pārmaiņām, izmantojot piemērus un to vizuālos modeļus;</p> <p>novērtēt vajadzību saprātīgi izmantot dabas resursus un alternatīvos risinājumus, saistot tos ar savu personisko pieredzi</p> <p>aprēķina ekoloģisko pēdu, izmantojot ekoloģiskās pēdas kalkulatoru;</p> <p>9)Izvērtē dabas resursu nozīmi dažādu tautsaimniecības nozaru attīstībā.</p>			
<p>1)Izvērtē tehnoloģiju vēsturisko attīstību un nozīmi sabiedrības labklājības veicināšanā;</p> <p>skaidro jēdzienu „tehnoloģija” un grupē tehnoloģijas pēc to darbības veida;</p> <p>2)izsaka idejas, kas ir vides tehnoloģijas un spriež par piesārņojuma veidošanos rūpniecībā un mājsaimniecībās;</p> <p>3)nosaka vides kvalitāti, izmantojot bioindikatorus un novērtē metodes precizitāti;</p> <p>4)analizē situāciju savā dzīvesvietā, izvērtējot ķīmiskā piesārņojuma (nafta, naftas produkti, smago metālu, fosfora un slāpekļa savienojumi), fizikāla piesārņojuma (troksnis, gaisma, elektromagnētiskais starojums, siltums) un bioloģiskā piesārņojuma (invazīvās sugas) izplatību;</p> <p>iepazīstas ar tuvākajā apkārtnē esošo ūdens attīrīšanas iekārtu darbību;</p> <p>5) apkopo informāciju par atkritumu pārstrādes tehnoloģijām;</p> <p>6)spriež par tehnoloģiskajiem posmiem produktu ražošanā (izejvielas → process → produkts + atkritumi).</p>	<p>10.Vides tehnoloģijas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība</p>	<p>10.1.Tehnoloģiju vēsturiskā attīstība. Vides tehnoloģijas. Vielu un materiālu ieguves tehnoloģijas.</p> <p>10.2.Tehnoloģiju izraisītās globālās vides izmaiņas.</p> <p>10.3.Gaisa piesārņojuma ietekme uz vidi. Gaisa piesārņojuma bioindikācija.</p> <p>10.4. Piesārņojumu veidi (fizikālais, bioloģiskais, ķīmiskais). Ūdens attīrīšanas iekārtu darbība.</p> <p>10.5. Atkritumu apsaimniekošana.</p> <p>10.6. Temata apkopojums. Pārbaudes darbs.</p>	<p>12</p>
<p>1)Lieto ģenētikas terminus un apzīmējumus;</p> <p>2) prognozē pazīmju iedzimšanu, veicot virtuālu krustošanu.</p> <p>3) atrod sakarības un formulē iedzimtības likumu, analizējot krustošanas shēmas (1.un 2. Mendeļa likums), prognozē īpatņu dažādību nākamajās</p>	<p>11.Iedzimtība un ģenētika</p>	<p>11.1. Ģenētikas pamati. Termini, kādus izmanto ģenētikā.</p> <p>11.2. Dominantās un recesīvās pazīmes.</p> <p>11.3. Monohibrīdā krustošana. Mendeļa likumi.</p>	<p>22</p>

<p>paaudzēs; veido krustošanās shēmas, izmantojot vispārpieņemtus apzīmējumus ģenētikā.</p> <p>4)skaidro dzimuma noteikšanu apaugļošanas brīdī, ģenētiskās daudzveidības rašanās cēloņus un to nepieciešamību populācijas saglabāšanā;</p> <p>5) ar piemēriem raksturo mutagēno faktoru (bioloģiskie, ķīmiskie, fizikālie) darbību;</p> <p>6)skaidro ar piemēriem ģenētisko pazīmju iedzimšanu nākamajās paaudzēs, modelējot situācijas un prognozējot ģenētisko slimību iespējamību nākamajās paaudzēs;</p> <p>7) analizē informāciju ciltskokos;</p> <p>8) modelē gēnu inženierijas posmus;</p> <p>9)diskutē par ĢMO izmantošanas ieguvumiem un riskiem;</p> <p>10)skaidro bioētikas principu ievērošanu pētījumos, pamatojoties uz dzīvnieku tiesībām un cilvēktiesībām, izmantojot dažādus informācijas avotus, izvērtējot to ticamību; pamato savu viedokli par orgānu transplantāciju un ziedošanu.</p> <p>11)apkopo zināšanas par ģenētikas likumsakarībām un pazīmju nodošanu nākamajām paaudzēm.</p>		<p>11.4. Ar dzimumu saistītā iedzimšana.</p> <p>11.5. Mutācijas. Selekcija.</p> <p>11.6. Organismu iedzimtība un mainība.</p> <p>11.7.Cilvēka ģenētika un tās pētīšanas metodes. Ciltskoks.</p> <p>11.8. Gēnu inženierija. DNS analīzes. Klonēšana.</p> <p>11.9. Ģenētiski modificēti organismi.</p> <p>11.10. Bioētika.</p> <p>11.11.Temata apkopojums un pārbaudes darbs.</p>	
---	--	---	--

Programmas īstenošanai obligāti nepieciešamie materiālie līdzekļi

Nr.p.k.	Materiālie līdzekļi	Daudzums
1. Tehnoloģiskās iekārtas un darba instrumenti		
1.1.	Akumulatora urbjmašīna – skrūvgriezis	1 uz 5 izglītojamajiem
1.2.	Akvārijs un to kopšanai nepieciešamie materiāli un piederumi	1 uz grupu
1.3.	Anatomiskā pincete	1 katram izglītojamajam
1.5.	Apkures katla modelis un tā apsaiste	1 uz grupu
1.6.	Atslēdznieka instrumentu komplekts	1 katram izglītojamajam
1.7.	Atslēdznieku darbnīca (10-12 darbavietas), aprīkota ar darbgaldiem	1 uz grupu
1.8.	Attīrīšanas stacijas (ar jaudu vismaz 50m ³ /h) principiāla shēma	1 katram izglītojamajam
1.9.	Automātikas un vadības modulis praktiskiem darbiem	1 uz grupu
1.10.	Bezvadu prezentācijas tālvadības pults ar iebūvētu lāzera iekārtu	1 uz grupu
1.11.	Bīdmērs ar elektronisko ciparu indikāciju (digitālais)	1 uz 5 izglītojamajiem
1.12.	Bīdmērs ar mērapjomu 0-125 un nolasišanas vērtību 0,1	1 katram izglītojamajam
1.12.	Cauruļu liecējs	1 uz 3 izglītojamajiem
1.13.	Cauruļu saldēšanas ierīce	1 uz grupu
1.14.	Dalīšanas galva	1 uz 3 izglītojamajiem
1.15.	Darba galds un krēsls	1 katram izglītojamajam
1.16.	Darba instrumentu komplekts montāžas un demontāžas darbiem	1 uz 3 izglītojamajiem
1.17.	Darba ratiņi	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.18.	Darbarīku komplekts cauruļu izolēšanai	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.19.	Deltveida slīpmašīna	1 uz 5 izglītojamajiem
1.20.	Demonstrācijas mikroskops ar fotoiekārtu	1 uz grupu
1.21.	Detaju ģeometrisko parametru mērītājs	1 uz 3 izglītojamajiem
1.22.	Digitāls lāzera infrasarkanais termometrs ar mērīšanas diapazonu, min. prasība: no -25 līdz +250 C°	1 uz 5 izglītojamajiem
1.23.	Dokumentu kamera	1 uz grupu
1.24.	Dubļu sūknis, elektrisks, minimālās prasības: 230V, 500l/s, ieskaitot izmetamās šļūtenes -75 m	1 uz 5 izglītojamajiem
1.25.	Elektriskais alvošanas trauks	1 katram izglītojamajam
1.26.	Elektriskais lodāmurs	1 katram izglītojamajam
1.27.	Elektriskā rokas ekscentra slīpmašīna	1 uz 3 izglītojamajiem
1.28.	Elektrisks cauruļgriezējs	1 uz 5 izglītojamajiem
1.29.	Elektrisks vītņgriezis	1 uz 5 izglītojamajiem
1.30.	Elektrības pagarinātājs, 5.vietīgs, L=25m, dzīslu šķērssgriezums vismaz 2,5*3	1 uz 5 izglītojamajiem
1.31.	Elektroģenerators (ar jaudu līdz 10kw)	1 uz 5 izglītojamajiem
1.32.	Elektroniskais tahimetrs ar statīvu	1 uz 4-5 izglītojamajiem
1.33.	Ēkas individuālā siltuma mezgla komplektējošo iekārtu paraugi (siltummaiņi, motorvārsti, izplešanās tvertne, spiediena starpības regulators, automātiskās vadības bloks, temperatūras sensori, cirkulācijas sūknis u.c.), komplekts	1 uz grupu
1.34.	Ēkas individuālā siltummezgla darbību demonstrējošs stands	1 uz grupu

1.35.	Fasongriežņu komplekts (dažādi izmēri)	1 katram izglītojamajam
1.36.	Gaisa kompresors	1 uz grupu
1.37.	Galds ar lejupejošu gāzu atsūkšanas plūsmu	1 uz grupu
138.	Gāzes balons ar inerto gāzi	1 uz grupu
1.39.	Gāzes reduktors	1 uz grupu
1.40.	Gāzes regulēšanas punkta stends	1 uz grupu
1.41.	Gludie mikrometri ar mērapjomu 0-25, 25-50, 50-75, 75-100 (komplekts)	1 uz grupu
1.42.	Griežņi ar maināmām cietsakausējuma plāksnītēm (dažādi izmēri)	1 katram izglītojamajam
1.43.	Grīdas apkures kolektors ar regulatoriem	1 uz grupu
1.44.	Hidrauliskais ūdens sūknis, min. prasības: 500l/min., ieskaitot izmetamās šļaukas 150 m	1 uz 5 izglītojamajiem
1.45.	Hidrauliskā iekārta, min. prasības: 30l/min., komplektā ar hidrauliskām šļaukām	1 uz 5 izglītojamajiem
1.46.	Hidrauliskā rokas un elektriskā prese spiediena pārbaudēm	1 uz grupu
1.47.	Iekārta metāla fāzēšanai	1 katram izglītojamajam
1.48.	Indikatora dziļuma mērītājs	1 uz 10 izglītojamajiem
1.49.	Indikatora nostiprināšanas turētājs	1 uz 10 izglītojamajiem
1.50.	Instrumentu skapis	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.51.	Interaktīvā tāfele	1 uz grupu
1.52.	Kalkulators	1 katram izglītojamajam
1.53.	Kravas celšanas iekārta	1 uz grupu
1.54.	Kravas celšanas palīgiekārtu paraugi	1 uz grupu
1.55.	Kravas celšanas stropes (ieteicams ar vizuāli novērtējamiem defektiem)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.56.	Krāsošanas instrumentu komplekts (ota, veltnītis)	1 katram izglītojamajam
1.57.	Krāsu smidzinātājs	2 uz grupu
1.58.	Labiekārtota mācību darbnīca metināšanas darbu veikšanai	1 uz grupu
1.59.	Laboratorijas statīvu (ar gredzeniem un skavām) komplekts	1 uz 2 izglītojamajiem
1.60.	Laboratorijas stends ar brīvi plūstošu notekūdeņu skaitīšanas iekārtu (Parshall tekne komplektā ar sensoru)	1 uz grupu
1.61.	Laboratorijas stends ar dzeramā ūdens skaitītāja mezglu un spiediena manometru	1 uz grupu
1.62.	Laboratorijas stends ar kanalizācijas sūkņu staciju un SCADA programmatūru, aprīkots ar montāžas armatūru	1 uz grupu
1.63.	Laboratorijas stends ar kompaktu, nelielas jaudas (rekomendējošs - līdz 10 l/s) notekūdeņu pārsūkņēšanas iekārtu un smalcinātāju uzstādīšanai pagraba telpās	1 uz grupu
1.64.	Laboratorijas stends ar notekūdeņu uzskaites mezglu	1 uz grupu
1.65.	Laboratorijas stends ar sprinkleru sistēmu	1 uz grupu
1.66.	Laboratorijas stends ar ugunsdzēsības krānu kastes pilno komplektu (cieto šļūteni un uztīšanas disku, ātriem savienojumiem un ugunsdzēsības stobru)	1 uz grupu
1.67.	Laboratorijas stends ar ūdens atdzelžošanas iekārtu, mehāniskiem filtriem, spiediena paaugstināšana iekārta ar spiediena devējiem, hidroforu, aprīkots ar SCADA programmatūru	1 uz grupu
1.68.	Laboratorijas svāri (elektroniskie)	1 katram izglītojamajam

1.69.	Leņķa slīpmašīna	1 uz 3 izglītojamajiem
1.70.	Lodāmurs (ar gāzi vai šķidru degvielu pildāms)	1 katram izglītojamajam
1.71.	Manometri (tehniskie un etaloni)	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.72.	Mācību eksponāti ar šķēlumu, kompleks-centrbēdzes sūknis, atloku aizbīdnis (čuguna), ūdensmērītājs, hidrofors dažādi veidgabali-līkums, savienojums, trejgabals.	1 uz grupu
1.73.	Mājsaimniecības gāzes plīts	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.74.	Metāla liekšanas iekārtas	1 uz 3 izglītojamajiem
1.75.	Metālapstrādes vīļu komplekts	1 katram izglītojamajam
1.76.	Metināšanas stieples	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.77.	Metinātāja maska ar automātiski satumstošu aizsargstiklu	1 katram izglītojamajam
1.78.	Mērinstrumenti (bīdmērs, mērlente, stūrenis, leņķmērs u. c.) (komplekts)	1 uz 3 izglītojamajiem
1.79.	Mērinstrumenti (termometri, manometri, tilpuma skaitītāji un siltumenerģijas skaitītāji), komplekts	1 uz grupu
1.80.	Mērišanas galva ar statīvu un turētāju	1 uz 10 izglītojamajiem
1.81.	MIG metināšanas iekārta	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.82.	Multifunkcionāla griešanas ierīce krāsaina metāla un plastmasas cauruļu griešanai	1 katram izglītojamajam
1.83.	Multifunkcionālais printeris (A4 un A3 formātam)	1 uz grupu
1.84.	Multifunkcionāls darba galds ar cauruļu skrūvspilēm	1 uz 5 izglītojamajiem
1.85.	Multimediju projektors un ekrāns	1 uz grupu
1.86.	Nogriešanas griežņu komplekts (dažādi izmēri)	1 katram izglītojamajam
1.87.	Noplūžu meklēšanas mēraparāts	1 uz grupu
1.88.	Norēķinu uzskaites mēraparāts	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.89.	Optiskās un lāzera nivelēšanas iekārtu komplekts	1 uz 5 izglītojamajiem
1.90.	Palīginstrumenti (āmurs, drāšu birste, knaibles u.c.) (komplekts)	1 katram izglītojamajam
1.91.	PE-Al-PE cauruļu presēšanas iekārta	1 uz 5 izglītojamajiem
1.92.	Periodiski karsējamie lodāmuri	1 katram izglītojamajam
1.93.	PEXa cauruļu Q&E savienojumu veidošanas iekārta	1 uz 5 izglītojamajiem
1.94.	Plakanparalēlie garuma galamērķi (komplekts)	1 uz 2 izglītojamajiem
1.95.	Polimēra cauruļu montētāja darbarīku komplekts iekšējo siltumapgādes sistēmu montāžai	1 uz 5 izglītojamajiem
1.96.	Polimēru cauruļu nogriešanas grieznes maziem un lieliem diametriem	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.97.	Portatīvā CCTV inspekcija	1
1.98.	PPR cauruļu kausēšanas iekārta ar uzgaļu komplektu	1 uz 5 izglītojamajiem
1.99.	PPR, PEXa, PE-Al-PE, vara, tērauda, nerūsējošā tērauda cauruļu montētāja darbarīku komplekti iekšējo inženiersistēmu montāžai	1 uz 5 izglītojamajiem
1.101.	Projektēšanas datorprogramma	1 katram izglītojamajam
1.102.	Projektors un ekrāns	1
1.103.	Pulksteņa tipa indikators 10-18, 18-50, 50-100 (komplekts)	1 uz 10 izglītojamajiem
1.104.	Pulksteņa tipa indikators ar elektronisko ciparu indikāciju (digitālie)	1 uz 10 izglītojamajiem
1.105.	Pulksteņa tipa indikators ar sviru – zobratu pārvadu	1 uz 10 izglītojamajiem

1.106.	Reismuss	1 uz 3 izglītojamajiem
1.107.	Rokas dinamiskais penetrometrs	1 uz 5 izglītojamajiem
1.108.	Rokas metāla zāģis	1 katram izglītojamajam
1.109.	Sadzīves gāzes apkures katls	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.110.	Sensori (O2 un CO2 koncentrācijas, spiediena, gaismas intensitātes, pH, temperatūras, EKG, rokas dinamometrs)	1 uz grupu
1.111.	Sildķermeņi un to armatūra, komplekts	1 uz grupu
1.112.	Siltumtehnikas laboratorija	1 uz grupu
1.113.	Skolēnu mikroskops laboratorijas darbiem	1 katram izglītojamajam
1.114.	Skrūvgalds	1 katram izglītojamajam
1.115.	Slīpasināšanas darbgalds	1 uz 10 izglītojamajiem
1.116.	Spīles cauruļu nostiprināšanai	1 katram izglītojamajam
1.117.	Stacionārais nosūcējs	1 katram izglītojamajam
1.118.	Stacionārais un portatīvais metināšanas aparāts MMA	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.119.	Stacionārais vai portatīvais dators ar pieeju internetam	1 katram izglītojamajam
1.120.	Stacionārā urbjmašīna	1 uz 3 izglītojamajiem
1.121.	Sūkņa komplekts klusinātā korpusā gruntsūdens pazemināšanai, min. prasības: 450m ³ /h, kolektoru garums – 24 m, adatu filtri – 12 gab., adatu filtru ieskalošanas komplekts	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.122.	Sviru skava	1 uz 5 izglītojamajiem
1.123.	Šlagas āmuriņš, šuvmēri, šabloni u.c.	1 katram izglītojamajam
1.124.	Telpas temperatūras vadīts regulators gāzes apkures katlam	Atbilstoši programmas īstenošanai
1.125.	Termometrs ar mērīšanas diapazonu no -20 līdz +120 °C	1 katram izglītojamajam
1.126.	Tērauda cauruļu metināšanas iekārtas (stacionāras un portatīvas MMA)	1 no katra veida
1.127.	Tērauda un nerūsējošā tērauda cauruļvadu montētāja darbarīku komplekts iekšējo siltumapgādes sistēmu montāžai	1 uz 5 izglītojamajiem
1.128.	Tērauda, PE, PVC un rūpnieciski izolēto cauruļu montētāja darbarīku komplekti ārējo pazemes un virszemes inženiertīklu montāžai	1 uz 5 izglītojamajiem
1.129.	Tīklu tehniskais aksonometrijas projekts, ieskaitot ar ventilācijas, apkures, elektrības, vājstrāvas, apkures, gāzes tīkliem	1 katram izglītojamajam
1.130.	Iekārta plastikāta cauruļu un fason detaļu sadurmetināšanai, ar darba diametru no 90 mm	1 uz grupu
1.131.	Plastikāta cauruļu elektrometināmais automāts	1 uz grupu
1.132.	Urbšanas palīginstrumenti (Morzes konusi, urbji, rīvurbji, urbju patronas u.c.) (komplekts)	1 uz 3 izglītojamajiem
1.133.	Uzgriežņu atslēgas 8mm – 36mm, komplekts	1 uz grupu
1.134.	Ūdens sūknis ar benzīna vai dīzeļa dzinēju (komplektā ar adatu filtru ieskalošanas aprīkojumu)	1 uz grupu
1.135.	Vara cauruļu montētāja darbarīku komplekts iekšējo siltumapgādes sistēmu montāžai	1 uz 5 izglītojamajiem.
1.136.	Vibro kāja (līdz 90 kg)	1 uz 5 izglītojamajiem
1.137.	Vibroplate (līdz 70 kg)	1 uz 5 izglītojamajiem
1.138.	Virsmas raupjuma etaloni (komplekts)	1 uz 5 izglītojamajiem
1.139.	Virsmas raupjuma kontaktu mēraparāts	1 uz grupu
1.140.	Vītņu griešanas instrumentu komplekti	1 katram izglītojamajam

1.141.	Žāvēšanas skapis vai termostats	1 uz grupu
2.Materiāli, paligmateriāli u.tml.		
2.1.	A4 formāta milimetru papīrs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.2.	A4, A3 formāta papīrs drukāšanai (paka 500 loksnes)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.4.	Abrazīvie griešanas materiāli (komplekts)	1 katram izglītojamajam
2.5.	Aizsarggāzes balons	1 katram izglītojamajam
2.6.	Aizzīmēšanas instrumenti (lineāli, lekāli, aizzīmēšanas adatas, cirkuļi, leņķmēri u.c.), komplekts	1 katram izglītojamajam
2.7.	Vārstu komplekts (drošības, balansējošie, četrkaitu, trīsgaitu regulējošie, pretvārsti, noslēgvārsti)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.8.	Benzīns	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.9.	Blīvēšanas materiāli, t.sk. pašlīmējoši, un izstrādājumi cauruļvadu savienojumu blīvēšanai	1 katram izglītojamajam
2.10.	Brīdinājuma un aizlieguma zīmes darbavietas norobežošanai	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.11.	Cauruļliešanas paligmateriāli	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.12.	Cietlodes, mīkstlodes (komplekts)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.13.	Ciršanas palīginstrumenti	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.14.	Caurules, dažāda materiāla (metāla, plastmasas) un diametra	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.15.	Veidgabali (vairāku veidu)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.16.	Fiksējošās līmlentes cauruļvadu montāžai	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.17.	Detaju paraugi apaļuma kontrolei (komplekts)	1 uz 15 izglītojamajiem
2.18.	Detaju paraugi negluduma kontrolei (komplekts)	1 uz 15 izglītojamajiem
2.19.	Detaju paraugi rasējumu griezumam veidošanai (komplekts)	1 uz 15 izglītojamajiem
2.20.	Detaju paraugi rasējumu skatu veidošanai (komplekts)	1 uz 15 izglītojamajiem
2.21.	Detaju paraugi robežnoviržu kontrolei (komplekts)	1 uz 15 izglītojamajiem
2.22.	Gumijas paklājs darbavietā	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.23.	Statīvi un iekārtas (komplekts)	1 katram izglītojamajam
2.24.	Cauruļvadu kondensāta un siltuma izolācijas materiālu un izstrādājumu paraugi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.25.	Cauruļu paraugi ar marķējumu (dažādu materiālu)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.26.	Degļi mīkstlodei un cietlodei	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.27.	Diski (matricas) vai zibatmiņa	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.28.	Dīzeļdegviela	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.29.	Dokumentu mape	1 katram izglītojamajam
2.30.	Filtrpapīrs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.31.	Fitohormonu maisījums (apsakņošanas līdzekļi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.32.	Iekārtu apkopes piederumu komplekts (eļļas, smēres u.c.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.33.	Individuālie aizsardzības līdzekļi darbam laboratorijā (komplekts)	1 katram izglītojamajam
2.34.	Individuālie aizsardzības līdzekļi metināšanas darbiem (metināšanas aizsargcimdi un cimdi darbam ar metālu (pāris), nedegošs darba apģērbs vai speciāls priekšauts, uzrocis), komplekts	1 katram izglītojamajam
2.35.	Individuālie aizsardzības līdzekļi ūdens un kanalizācijas iekārtu remontatslēdznieka	1 katram izglītojamajam

	darbiem (komplekts), t.sk. sejas aizsargmaska ar atbilstošiem aizsargstikliem, ausu aizsarglīdzekļi, elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļi	
2.36.	Cauruļvadu condensata un siltuma izolācijas materiāli	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.37.	Kancelejas piederumi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.38.	Kolektīvie aizsardzības līdzekļi (elektrometināšanas iekārtu zemējums, iekārtas drošības ierīces atbilstoši ražotāja lietošanas instrukcijai, ugunsdzēsšanas līdzekļi darbavietā, aizslietņi metinātāja darbavietā, norobežojumi)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.39.	Komplekso minerālmēslu komplekts	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.40.	Krāsainie zīmuļi (komplekts)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.41.	Krāsas (metālam, plastmasām)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.42.	Kvalitatīvu cauruļvadu savienojumu (metināto, presēto, kausēto, lodēto, vītņu un veidgabalu) paraugi (attēli)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.43.	Lekālu komplekts	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.44.	Linšķiedra, blīv lente	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.45.	Līmlapiņu kubi	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.46.	Lodēšanas, alvošanas ķīmija (komplekts)	1 katram izglītojamajam
2.47.	Metāla liekšanas matricas	1 katram izglītojamajam
2.48.	Metāla lineāls, 60 cm	1 katram izglītojamajam
2.49.	Mēģene, ķīmiskā	1 katram izglītojamajam
2.50.	Mērcilindrs, 250 ml	1 katram izglītojamajam
2.51.	Priekšmetstikls un segstikls	1 katram izglītojamajam
2.52.	Projektēšanas datorprogramma	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.53.	Rakstāmpiederumu komplekts	1 katram izglītojamajam
2.54.	Raksturīgo cauruļvadu savienojumu (metināto, presēto, kausēto, lodēto, vītņu un veidgabalu) defektu paraugi (attēli)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.55.	Slīpēšanas palīgmateriāli (ripas, pastas, smilšpapīrs u.c.), komplekts	1 uz 3 izglītojamajiem
2.55.	Stikla nūjiņa šķīdumu vai šķīdumu maisīšanai	1 uz 2 izglītojamajiem
2.56.	Universālais indikatorpapīrs	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.57.	Uzkopšanas līdzekļu komplekts, ko izmanto, beidzot darbu (birste, grīdas birste, mazgāšanas līdzekļi u.c.)	1 uz 5 izglītojamajiem
2.58.	Veidlapas avāriju lokalizāciju un likvidāciju darbu dokumentēšanai (LVS 445:2011 "Dabaszāģes sadales sistēmas un lietotāja dabaszāģes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope.2.daļa" pielikumi Nr.42, Nr.43 un Nr.44.)	Atbilstoši programmas īstenošanai
2.59.	Zāģa sloksnes metālam (komplekts)	1 katram izglītojamajam
2.60.	Zīmuļu komplekti (H, HB, B cietības)	1 katram izglītojamajam

DARBĪBAS PROGRAMMAS "IZAUGSME UN NODARBINĀTĪBA" VALSTS IZGLĪTĪBAS SATURA CENTRA ESF PROJEKTS "PROFESIONĀLĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA UN PERSONĀLA KOMPETENCES PILNVEIDE" (VIENOŠANĀS NR. 8.5.3.0/16/I/001)

Aprobācijas koordinatore: Iveta Ulmane